

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA



Montreālas Latviešu
Biedrības

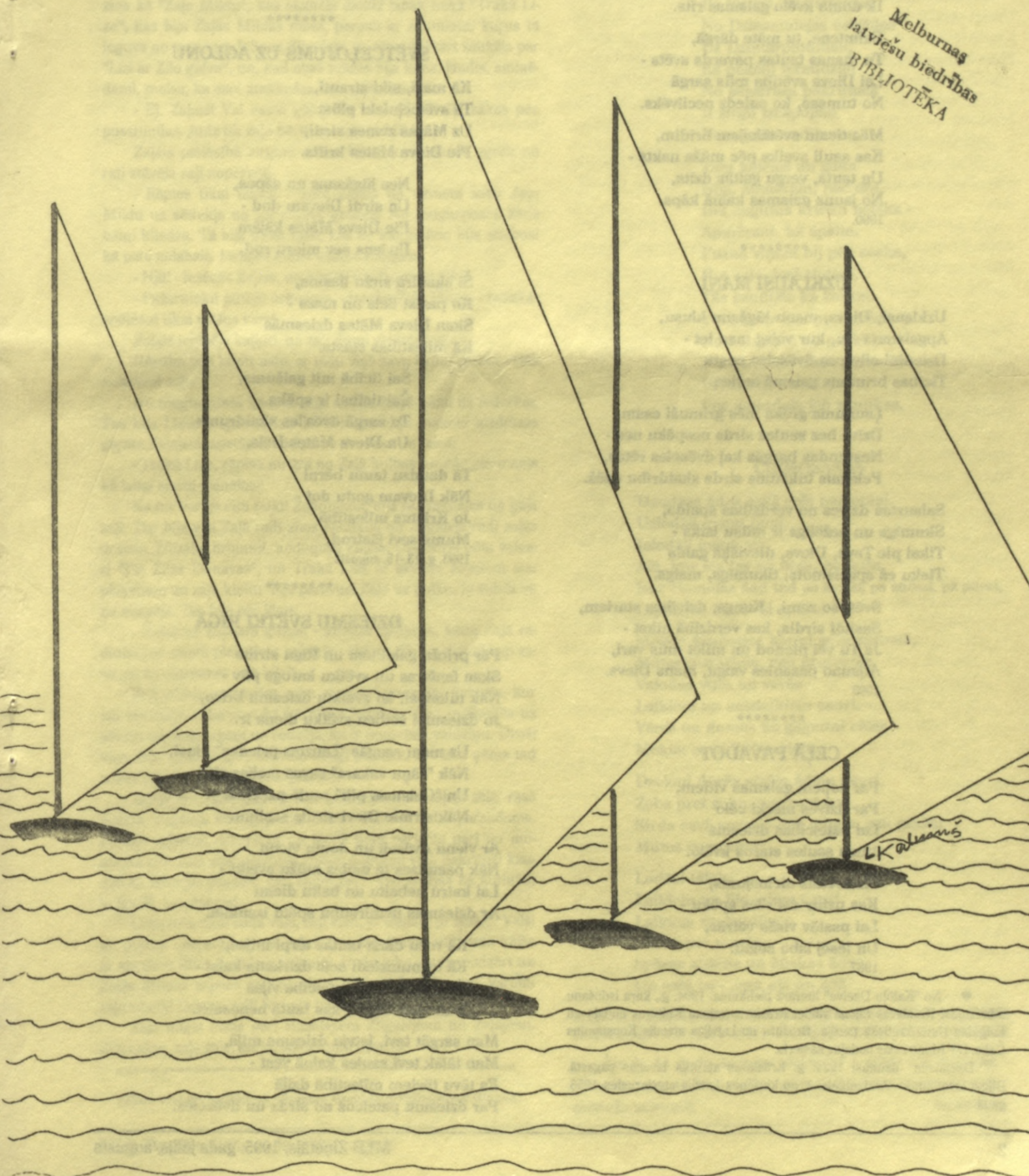
ZINOTĀJS



ISSN 0227 - 2423

1995. GADA JŪLIJS/AUGUSTS MONTREALA, KVEBEKĀ 47. GADA GĀJUMS Nr. 7/8. (556/7.)

Melburnas
latviešu biedrības
BIBLIOTĒKA



MANAI DZIMTENEI

Es tevi, dzimtene, tā mīlu,
Kā tikai cilvēks mīlēt var -
Es glāstu katru tavu ziedu
Un takas tās, ko saule skar.

Caur baigām sniegpuķeņu vētrām
Vien tevi piesaukusi sirds -
Lai cauri ciešanām un bēdām
Tev varu uzticību sniegt.

Tu, mana bērnu dienu saule,
Mans ilgu sapnis, mīlas zieds -
Lai tavai brīvībai un laimei
Visspožākās no zvaigznēm mirdz.

Vēl asiņainas tavas rētas,
Vēl dzelžos slēgta tava sirds -
Bet, ejot cauri visām vētrām,
Ik domā kvēlo gaismas rīts.

Dzimtene, tu māte dārgā,
Tu manas tautas pavards svēts -
Lai Dieva svētība mūs sargā
No tumsas, ko sniedz necilvēks.

Mēs ticam svētākajam brīdim,
Kas sauli sveiks pēc mūža nakts -
Un tauta, vergu gaitās dzīta,
No jauna gaismas kalnā kāps.
1990.

UZKLAUSI MANI

Uzklausī, Dievs, manu lūgšanu klusu,
Apgaismo ceļu, kur vajag man iet -
Dziedīni cilvēces dvēseles postu
Ticības brīnuma gaismā arvien.

Ļaunuma grēkā mēs grimuši esam,
Dzīve bez saules sirds nespēku nes -
Nestundas bargās kaj dvēseles rētas,
Pelēkais tukšums sirds skaidrību dzēš.

Salauzta dzīve no verdzības spaida,
Skumīgs un nežēlīgs ir mūsu laiks -
Tikai pie Tava, Dievs, dievišķā galda
Tieku es apgaismots, tikumīgs, maigs.

Svēti šo zemi, Kungs, dzīvības stariem,
Sasildi sirdis, kas verdzībā nīkst -
Ja Tu vēl piedod un mīlēt mūs vari,
Atjauno pasaules vaigu, mans Dievs.
1993

CEĻĀ PAVADOT

Par soļiem gaismas vītiem,
Par dzīves mērķi cēlo
Lai pateicības dziesma
Jums saules staros kvēlo.

Šis svētais aicinājums,
Kas uztur dvēš'les spēku -
Lai pastāv visās vētrās,
Un iesēj labo sēklu.
1987

♥ No "Katōju Dzeive" literārā pielikuma, 1994. g., kuŗa izdošanu atbalstījusi Krāslavas rajona valde, Krāslavas rajona Kultūras nodaļa un Latgales Demokrātiskā partija. Brošūru no Latvijas atvedis Konstantīns Čaks, DV Montreālas nodaļas kasieris.

Dzejniece dzimusi 1924. g. Krāslavas apriņķa Izvaltas pagastā. Bijusi izsūtījumā - Archanģelskā, no kurienes Latvija atgriezusies 1956. gadā.

Tu saules stars ar vēju šalkām,
Tu sapņu tēls, kas nevar zust -
Tu dzīvības un mīlas alkas,
Kas manā sirdī neapklust.

Tu pavasars, kas gaismu dala,
Tu svētnica, kas mani sauc
No bērības līdz kapa malai
Man tavas tautas sagšas aust.

Skan tavi lauki, meži, pļavas,
Tavs bērzu mirdzums sauli dod -
Vien tavas mīlestības varā
Spēj sirds tik aplaimota būt.

Tu zvaigžņu mirdzums nakšu tumsā,
Tu cerība, kad nespēks māc -
Lai tavas atdzimšanas jundā
Smeļ spēku karogs sarkanbalts.
1993. g. 4. maijs

SVĒTCEĻOJUMS UZ AGLONU

Kā mazi, silki strauti,
Tā svētceļnieki plūst -
Uz Māras zemes sirdi,
Pie Dieva Mātes krūts.

Nes lūgšanas un sāpes,
Un sirdi Dievam dod -
Pie Dieva Mātes kājām
Ikviens sev mieru rod.

Ši skaidrā siržu liesma,
Ko pazīst liels un mazs -
Skan Dieva Mātes dziesmās
Kā mīlestības stāsts.

Šai ticībā mīt gaišums,
Šai ticībai ir spēks -
To sargā dvēš'les skaidrums
Un Dieva Mātes Dēls.

Tā daudzu tautu bērni
Nāk Dievam godu dot -
Jo Kristus mīlestībā
Mums sevi jāatrod.
1993. g. 13.-15. augusts

DZIESMU SVĒTKI RĪGĀ

Pār prieku galotnēm un Rīgu sirmo
Skan fanfaras un svētku karogs plīv -
Nāk tūkstoši, lai sveiktu dziesmu brīvo,
Jo dziesmai šodien svētku diena ir.

Uz mani raugās "Lauztās priedes" klusi,
Nāk "Jāņu vakars" savas meijas vīt -
Un "Gaismas pili" saulē pacēluši
Nāk sirmie Dievi sirdis sasildīt.

Ar vienu dvēseli un domu vienu
Nāk paaudzes te dailes mūžu sveikt -
Lai katru nebaltu un baltu dienu
Ar dziesmas nemirstību spētu izauklēt.

Kā rožu dārzi tautas tēpi mijas,
Kā brīnumziedi acis dzirkstis kaist -
Un sirdis dzija pateicība vijas
Tam skaistajam, kas tautā nenosalst.

Man sargāt tevi, latvju dziesma mīļā,
Man tālāk tevi saules kalnā vest -
Es tēvu tēviem mīlestībā dziļā
Par dziesmu pateicos no sirds un dvēseles.

ZAĻAIS

(No cikla "Nepabeigtā varavīksne")

Zaļas vārdes, zili zaļie brīnumi, zāļu tiesa, biszāles. Juceklis zaļā gammā. Sazaļojusi zāle ar āboliņu - zaļo āboliņu ar baltajām sēklīņām. Bija zila nakts un zaļa zāle, jo te bija lauki.

Jēkabs Zaļais dzīvoja zaļi uz laukiem pārcēlies, kur zaļoksne jā daba tam bija visapkārt, kopā ar egļu un priežu pudurēm, zaļajiem alkšņiem upmalās, zaļbarību un sievu ar zaļajām acīm (pat kaķa acis bija zaļas!).

Viņš pašlaik bija gatavs krāsot savu šķūni un vēlējās lietot zaļo krāsu, bet tādas viņam nebija. Viņš bija dzirdējis, ka, zilo ar dzelteno kopā sajaucot, iznāktu zaļā, bet viņam nebija ne vienas, ne otras. Zaļbarības silēs bija sakapāti zaļumi cūkām: cūkām cūku laime - tām zaļas debesis, jo, ja dzelteno sauli varētu sajaukt ar zilām debesīm, iznāktu cūku debesis - debessaule. Viņš krāsos savu šķūni debessaules krāsā.

Šovakar ir jāiet uz zaļumballi, tā Zaļā sieva bija teikusi - viņu sauca par Mildu, bet tā kā viņa bija Zaļā sieva, visi viņu pazina kā "Zaļo Mildu", kas skanēja daudz labāk nekā "Trakā Lize", kas bija Zaļās Mildas māsa, parasti ar zilumiem, kuņģus tā ieguva no sava vira Johana Zilgalvja, un viņu dažkārt saukāja par "Lizi ar Zilo galvu", un, kad abas māsas bija kopā, ļaudis, sminēdami, melsa, ka esot atnākušas "zili zaļās māsas".

- Ej, Zaļais! Vai esam gājēji un braucēji? Balle sākas pēc pusstundas. Jūdz tik zaļo bēriti ratos! - tā Milda.

Zaļais patiesībā zirgam sakas bija jau uzmaucis agrāk un rati stāvēja zaļi nopervēti.

- Rāpies tikai iekšā! - teica Zaļais un uzmeta savu Zaļo Mildu uz sēdekļa un tai iedeva grožus. No mugurpuses kāds baigi kļiedza. Tā bija trakā Lize, kas no kaimiņiem bija atlobusi kā pats nelabais. Ierāpās kulbā blakus Zaļajam..

- Njū! - iesēcās Zaļais, un bēritis uzsāka raitu riksi.

- Pažarnieku pūtēju orķestris, - iesāka Zaļā Milda, - šovakar spēlēsot tikai valšus vien!

Zaļais iepipēja kaļķīti, un zaļi dūmi griezās vien.

Bēritim bija kupla aste, ar tādu viņš savu šķūni varētu vēlāk nokrāsot zaļu.

No mugurpuses kāds drāzās ar zilu līnijdrošku uz federēm. Tas bija Lizes Zilgalvis, kas ar lielu putekļu mākonī aizdrāzās gaļām Zaļajam, apstājās, izkāpa no droškas un teica:

- Trakā Lize, rāpies nu ārā no Zaļā kulbas un nāc pie manis kā labai sievai pienākas!

Ko tur varēja citu teikt! Zaļumballe bija jau sākusies un gāja zaļi. Tur bija visi Zaļā radi zilos ancūkos un Zilgalvja radi zaļās drānās. Zilizaļie brīnumi, nodomāja Zaļais. Orķestris pūta vaicēri "Pie Zilās Donavas", un Trakā Lize ar saviem zaļajiem acu plakstiem un zaļo kleitu bija parāvusi Zaļo uz polku, jo valsēt viņa nespēja. Tas bija par lēnu.

- Neizlauz Zaļajam gūžas! - kļiedza Zilgalvis, kādu Zaļā radinēci ar ziliem plakstiem apķēris - abi valsēja un griezās ap savu asi kā dzirnavas zaļā ielejā.

Zaļā Milda ar zilajām acīm sapņaini raudzījās debesis, kur jau mirdzēja zvaigznes kā bērības lodziņā. Viņa paskatījās uz savām zaļajām zeķēm un redzēja, ka ir noņemusi valdziņu. Droši vien Zaļā vaina. Zaļais neprata maigi paņemt, bet kad ņēma tad zeķes pajuka kā sakapāta zaļbarība.

Zaļais ar Trako Lizi tik ātri leca polku, ka zaļajā zālē, rasā ielēcis, nogāzās visā gaļumā, Trako Lizi sev līdzī paraudams. Pārējie valsētāji, šiberētāji un lēcēji tiem pārkrita pāri un momentā visu zaļo zāli piepildīja zilzaļu augumu vāli. Sakrituši kaudzē kā zilizaļas pagales, cits citam pāri. Visi smējās kā kutināti, jo tas tik bija dancis!

Orķestris tikai laida vajā, zaļi vien, jo trakāk, jo labāk.. Valši un polkas neapstājās visu nakti! Dejotāji lēnām uzrausās kājās ar slapjiem zāles kušķiem aplipusi. Uz to joku varēja uzdzert un Zaļās Mildas zaļajos acu plakstos bija prieks. Kas par varenu zaļumballi! Jādzīvo zaļi! Štrunts par visu citu!

Zaļa migla celās pāri zilizaļajiem Zilgalvjiem un Zaļajiem. Zila nakte, zaļa zāle, laukā laidu kumeliņu! □

Vēlam visiem lasītājiem skaistas vasaras atvaļinājuma dienas!

SATIKŠANĀS GARĒZERĀ

Fābula

Ir daudzos zvēru dārzos
Visapkārt pasaulei
Pa dzīvniekam, kas izskatās
Kā sastikēts no daudziem.

Un man allaž licies,
Ka Raditājs tos salicis
No atgriezumiem dažādiem
Vai pārpalikumiem.

Ja nemaldos, tad Latvijā
mums tādu nebija. -
Bet nejauši es sastapos
Ar šādu Garēzerā
(Jūs jau zināt, kur tas ir!).

Reiz, ejot savā nodabā
Pa taciņu, kas stiepijas
No Dziesmulejas estrādes
Uz Dzintarpļudmali,
Es pēkšņi ieraudzīju
No sasafrasa pakrūmes
It žirgti izčāpojam
Neredzētu radījumu:

Tam kājeles un gaita
Bija, apmēram, pēc eža,
Bet augums krietni lielāks -
Apmēram, kā āpsim.
Purns viņam bij pēc seska,
Bet acis, ieskatoties,
Tās šaudījās kā žurkai.
Vēl bij tur kas no murkšķa,
No bebņa un no purkšķa,
Jo, kad viņš takai pārtecēja,
Vēl ilgi nosmirdēja
Pēc smerdeļa jeb skunksa.

CIEMOŠANĀS

Daudzas ādas savā ceļā pametusi,
Uzlodāji manu pusi,
Ielodāji manā alā,
Alā, kur šis tas no ūpja, no āpša,
Kur ciemojas šad tad pa lapsai, pa stīnai, pa pūcei,
Lapsenei, bitei vai spārei.

Mēlēm šaudoties katrai savā sprostā,
Mutes gan vērās, gan neatvērās.
Valodas vijās un vērās
Laikiem un aqizlaikiem cauri. -
Vārdi un domas kā gājputni cēlās
Meklēt savu lizdas vietu.

Dzeloņi dūrās visām ādām cauri,
Zobs pret zobu, acs pret aci.
Sirds savā sprostā gan stinga, gan pērās;
Mutes neatdzērās.

Lodāsi tālāk
Laikiem un likteņiem cauri,
Laikiem un ļaudim. -
Paliek pie manis
Spāres spārns un čūskas āda
Un pats es - savā alā un ādā.

Šis ir šā gada vasaras mēnešu - jūlija un augusta - dubultnumurs. Septembrā numurs iznāks parastā laikā - mēneša sākumā. Redakcija

GODĪGAIS LATVIETIS

No cikla "Pašsarunas"

"Tu esi negodīgs trimdinieks," es sev saku.

"Kā tā?"

"Tu esi negodīgi izbēdzis no droša gala."

"To es nezināju."

"Tu esi negodīgi paglābies svešumā. Nodevis savu tautu. Pagriezis dzimtenei muguru. Atteicies iet moku ceļu. Palikt pie savas tautas, viņas grūtajā brīdī. Tur dzimtenē godīgais latvietis tevi par to nicina. Sapрати, nicina.

Ari godīgais trimdinieks tevi nicina."

"Stop. Stop. Es te kaut ko nesaprotu. Godīgais trimdinieks arī ir trimdā. Ari izbēdzis no droša gala. Kamdēļ viņš ir godīgs un es esmu negodīgs? Mēs abi esam bēguši no droša gala. Kāpēc mana bēgšana ir negodīga, bet viņa godīga?"

"A, vot, tā ir."

"Kā tā? Atbildi saprātīgi un nelieto šo muļķīgo a, vot."

"Nu tā." "Trešā daļa pasaules jau ir mūsu. Drīzi būs ceturta. Un tad septītā daļa. Un beigās visa pasaule būs mūsu." Tā skaitļoja kāds gudrinieks Baigajā gadā, kam bija gudrības ar skaitļiem. Ari vēl tagad Ivanam Petračokam ir grūtības ar skaitļiem."

"Nabaga Ivans Petračoks. Mācās Maskavā galma etiķeti."

"Ir daļa. Tas ir tavas tautas trešais muļķa brālis. Sēd tur, Maskavā. kroko pieri un nevar izdomāt, kur viņš ir piederīgs."

"Slikta galva", es saku.

"Tu neesi ne šis ne tas, Ivan Petračok. Saņemies. Sapuriņies. Paskaties atpakaļ. Uz priekšu. Varbūt tu beigās atmodīsies.

Ja neesi norāvis nevienam galvu, latvietis tev piedos. Latvietis ir varens piedevējs. Es saku. Liels bībeles gudrinieks. Smalki izstudējis svētos rakstus.

Man ir tevis žēl, Ivan Petračok.. Tev ir grūta galva."

"Maldīties ir cilvēciģi. Tikai atzīsties savā kļūdā un viss būs labi. Tev ir ordeņa trešā šķira. Tas neskan neko labi. Trešās šķiras tautas nodevējs. Treššķirīgais Ivans Petračoks. Varēji izkautlēt pirmo šķiru. Būtu pirmšķirīgs nodevējs. Trešā šķira izsmieklam. Ja nav, lai nav. Varēji atdot durvju sargam. Ielaist atkritumu tvertnē. Tavs stāvoklis latviešu acīs uzlabotos.

Trūcīgais dzimtenes latvietis, meklēdams maizi atkritumu tvertnē, atrastu tavu ordeni. Piespraustu pie sava caurā ancuka. Izgāzīgi klaunotos ar tavu ordeni."

"Nē, tu nekad nemestu mēšlos savu ordeni. Uz ordeņiem tu biji kārs, Ivan Petračok. Ja tas tā nebūtu, tu vēl šodien skaitītos latvietis. Godīgs letiņš, nevis kaut kāds tur Ivans Petračoks Maskavā, kam ar skaitļiem grūtības."

"Varbūt vēl nav par vēlu pārsvieties latviešu pusē," es saku un aizveru durvis.

"Rimsties", es saku, "kāda tev daļa gar Ivanu Petračoku?"

"Daļas nav nekādas."

"Nu lūk. Dari ko jēdzīgāku. Nenopemies ar niekiem."

"Varbūt tie ir nieki. Varbūt arī nav."

"Ir," es saku un aizveru durvis.

Pēc brīža es atkal tās atveru un saku:

"Kā tas nākas, ka latviešu dzejnieks pārklūst par krievu?"

"Kas to īsti var pateikt, par cik Ivans Petračoks bija latviešu dzejnieks."

"To grūti ir izdomāt. Var tikai minstināties."

"Kas ir bez vainas, lai met pirmo akmeni."

"Tu atkal ar savām bībeles gudrībām. Attiecībā uz Ivanu Petračoku labāk derētu teiciens: "Svētīgi tie gara nabagie, jo tie iemantos debesu valstību."

"Anšlāvs Eglītis gan domāja, ka gara nabadzībā nekā svētīga nav. Pārliecinātam krievmilim Ivanam Petračokam grūti pielāgot kādu bībeles pantu."

"Atdališanās no slepkavīgās krievu zemes būtu milzīga kļūda. Kā gan latvietis to spēja pateikt. Kā tādā brīdī darbojās latvieša smadzenes?"

"Maldīties var katrs. Lai tikai nāk laukā un godīgi atzīstas savā kļūdā."

"Gan jau viņš to reiz atzīs. Ivans Petračoks bija izteikts oportunistis. Viņš viegli varēja pārklūt par Džonu Petersu un dzīvot cepuri kuldams šinī zemē. Ja tikai gadītos kāds, kas solītu

vairāk. Savā pirmajā izpētes braucienā, Ivans Petračoks vērīgi turēja acis vaļā un apsvēra, par ko profitablāki būt, par Džonu, vai Ivanu, vai par Jāni. Negadījās neviens, kas piedāvātu kaut ko tūlītēju uz rokas. Un Džons Peterss - Ivans Petračoks pazuda latviešu tautai."

"Kā tā? Viņš ir sūtnis Maskavā."

"Jāsmejas. Kam sūtnis? Kāds sūtnis? Kas viņu tur nosūtījis? Kāda ir viņa sūtība?"

"Pats viņš sevi tur nosūtīja. Pats iecēlās par sūtni. Pats pie-teicās pārskriet ienaidnieku pusē. Pats piedāvāja savus pakalpojumus."

"Senāk to sauca par tautas nodevību. Par skriešanu ienaidnieka pusē."

"Es to tagad arī saucu par nodevību. Ja Ivans Petračoks nav nodevējs, tad es neprotu latviešu valodu. Manā valodas izpratnē, cilvēks, kas profita dēļ pārskrien ienaidnieka pusē, ir savas tautas nodevējs."

"Dažs tā nedomā."

"Kurš ir tas dažs?"

"Dažs latvietis trimdā."

"Nu, trimdā. To neviens neņem nopietni."

"Daža likumīgi ievēlēta autoritāte tur dzimtenē."

"Tā jau ir nopietnāka lieta."

"Paceļas jautājieni, kamdēļ šī autoritāte pielaiž šādas nebūšanas."

"Apstākļi var būt divējādi. Pirmkārt, nezināšana. Otrkārt, neizšķirība."

"Par nezināšanu te nevar būt runa. Paliek tikai neizšķirība. Negribēšana izšķirties."

"Varbūt vēl nav pienācis īstais brīdis. Cilvēks nogaida. Svārstās."

"Ko nogaida? Uz kuŗu pusi svārstās?"

"Nu, svārstās."

"Sauc vārdā šo svārstību."

"Tas ir neglīts vārds."

"Kā tā?"

"Nu, draņķīga lieta," es saku un aizveru durvis.

"Es gaidu paskaidrojumu. Neslēpies aiz aizvērtām durvīm."

"Paskaidrojuma nebūs. Nevajadzīgi skaidrojot, uzvārdās neglītas lietas."

"Es stāvu par maisu izkrtišanu."

"Es nē."

"Kā tā?"

"Nu, tā. Varbūt maisā ir iekļuvis kāds godīgs vārds. Varbūt Ivans par to ir parūpējies. Varbūt kāds cits tur Maskavā."

"Kas par to. Latvietis grib skaidrību."

"Un ja nu šis skaidrības gribētājs pats ir iefiltrēts maisā?"

"Kas par to. Lai nāk laukā. Lai skaidrojas. Lai pierāda. Mēs spriedīsim taisnīgu tiesu."

"Kuŗi mēs?"

"Mēs godīgā latviešu tauta."

"Kur ir šī godīgā latviešu tauta?"

"Žēl man tevis latvieti."

"Žēl man pašam sevis." □

CCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCC

ATCEROS, JAUTĀJU (PS 77: 6&7)

Spreidīķis

Kur bija Dievs 1941. g. 14. jūnijā?! Kāpēc tika nolemti ātrai, vai lēnai nāvei neskaitāmi nevainīgi cilvēki?!

Bet, ja mēs to prasām, tad, lai mēs būtu intelektuāli godīgi, ir jāprasa, kāpēc Oklahoma Sitijā eksplozijā tika noslepkavoti 16 bērni? Kāpēc St. Catherine's bija jāmirst 3 padesmitgadīgām meitenēm? Kāpēc New Brunsvikā bija 4 gadus vecam zēnam jānomirst badā?

Kāpēc ir šāds ļaunums? Ne tikai, kāpēc ir ļauni cilvēki, bet kāpēc eksistē ļaunums. Ļaunums ļaunuma dēļ?

Augustīns un viņa pēcnācēji saka, ka ļaunums ir labuma nesamība, nebūtība. Jā; bet vai ar laiku ļaunums neiegūst pats savu būtību?

Liberāļu klasiskā politiskā atbilde ir, ka sabiedrība ir vainīga tāpēc, ka kāds indivīds dara ļaunu. Un ne tikai šādu atbildi dzird no liberāļiem, bet tagad Newt Gingrich saka, ka hipīši un George McGovern ir vainīgi, ka ASV lieta ir, kā tās ir.

Lai var izvēlēties darīt labo, ir jāvar izvēlēties darīt ļauno. Citādi cilvēka brīvība nav brīva. Un tad cilvēks nebūtu cilvēks.

Ja cilvēks var tikai izvēlēties labo, tad viņa izvēlei nav nekāda eksistenciāla nozīme, tāpat kā Lielā tēvijā bija brīvas vēlēšanas, bet bija tikai viens kandidātu saraksts.

Cilvēks ir atbildīgs par to, ko viņš izvēlās. Bet kā jau Ādams pasaules sākumā, vēl šodien cilvēks mēģinā izšķīrēt no atbildības.

Atceraties West Side Story? "Gee! Officer Krupke. It's not that we're no good, we're just misunderstood."

Realitāte ir, ka mēs pārejam no pagātnes uz nākotni dārgos brīvības momentos.

No vienas puses 14. jūnijs, vairāk nekā kas cits, nosacīja, kāpēc mēs esam tur, kur mēs esam šodien.

No otras puses šis datums ir tikai vēl viens datums, kurš arvien spēlē mazāku lomu mūsu kopējā nacionālā dzīvē.

Nesim vērā, ka ar katra gada aiztecēšanu arvien mazāk būs palikuši dzīvi tie, kas paši piedzīvoja un pārdzīvoja Sibīriju. Un pēc ne pārāk daudz gadiem vairs neviens no tiem dzīvs.

Vai pietiek uzsvērt to, ko citi mums nodarīja? Vai nav jāprasa, ko mēs paši ar to visu esam izdarījuši vakardien un darām šodien?

Solijamies, ka nekad neaizmirsīsim... un tomēr.

Es reiz prasīju, kāpēc nevienā vietā Latvijā pēc 14. jūnija netika uzspridzinātas dzelzceļa slīdes?! - "Nedrīkstēja bojāt valsts mantu." Kāpēc nevienā vietā neuzbruka vagonu apsardzei, kamēr vagoni vēl sēdēja uz vietas?! - "Nedrīkstēja." ?!

Un tie paši sev stāstīja par to, kā viņi ir trimdā cinījušies. Un kā viņi bija īstie patrioti, un tie, kurus aizveda uz Sibīriju, arī. Un tie, kas palika dzimtenē? Tie visi ir "sadarbojušies"! Un tā viņu stāja nebija nelokāma. Te parādās neapcietināto, neaizvesto izvēle, kā pieiet šai situācijai.

Ir vieglāk apraudāt pašam savu likteni, vai senču likteni, nekā prasīt, ko es daru ar iespējām, kas man ir dotas!

Tas nenozīmē pagātni aizmirst. Bet arī ne tajā saldsērīgi rotalāties.

Atceršanās atceršanās pēc ir īstenībā neiespējama. Cilvēks atcerās kāda iemesla dēļ, lai kaut ko darītu ar to, ko atcerās. Atcerās atslēgas iebāzt kabatā, jo citādi vēlāk būs grūti tikt pa durvīm iekšā. Tas jau viss ir loģiski un pareizi, bet kā tad lai eksistenciāli tiekam galā ar jaunumu, ko piedzīvojam un piedzīvojam?

Vai nu ir kāds izskaidrojums visam tam, izskaidrojums, kurš mums pašlaik, acimredzot, nav pieejams jeb nav un nebūs nekāds izskaidrojums?

Ja nav un nebūs, ja dzīvei nav nekāda racionalitāte, nav nekāda jēga galu galā, tad es neesmu pārliecināts, ka es varu tikt galā ar manas dzīves vēl pāri palikušo laiku. Tātad, un, varbūt, ka tās ir tikai, lai es pats varu tikt galā ar to laiku, kurš man vēl ir jādzīvo, es pieņemu, ka ir kāds vēl tagad apslēpts iemesls, kāda jēga, daždažādās dzīves šausmās.

Es jums gribu pastāstīt par Solveigu, Ingas vecāko māšicu, kuŗa nomira 25. maijā, Kalnciemā.

Kā 7 gadu vecu bērnu viņu aizveda uz Sibīriju. Tēvu vairs nekad pēc 14. jūnija neredzēja. Māte Sibīrijā paliek vājšprātīga pēc tās reizes, kad iegājusi rudzu laukā, lai noplūktu vārpas, ko dot izsalkušam bērnam, viņai uzbrūk jātnieks ar pātāgu.

Solveigu Partija izskolo Sibīrijā un Maskavā. Neviens piederīgais tur nebija, kas par viņu rūpētos. To visu viņai arī atgādāja Partija. Bija jau radi Rīgā, bet tie ar viņu nekādus sakarus negribēja uzņemt, jo viņa bija reiz teikusi, ka esot arī bijuši labi krievi.

Viņa strādā kā skolotāja. Ko viņa mācīja? Marksismu un ļeninismu. Šinī sakarībā viena no Solveigas bijušām skolniecēm raksta - "Viņa mums iemācīja, kas ir cilvēcība, nevis tikai ideoloģiju."

80. gada olimpiādē, atklāšanas ceremonijā, Maskavā, varēja dabūt mazus plastika chobišus ar Pepsikolu, un Solveiga izšķīrās paturēt to plastika chobīti. Tad viņa sākusī prasīt sev: "Ja jau tā ir, ka viss, kas nāk no rietumiem, ir slikts, tad kāpēc neviens nemeta to chobīti projām, bet visi tos paturēja kā lielu dārgumu?"

Un tā viņa sāk domāt, vai ir tā, kā ir?

Viņa atbrauc atpakaļ uz dzimteni un turpinā strādāt kā skolotāja. Dzīvo viena, bet arī uzņem sakarus ar citiem represētiem.

Pēc vairākiem nesekmīgiem mēģinājumiem Inga beidzot viņu uzmeklē 93. gada vasarā. Pirmā reizē, ka Inga ierauga māšicu, kuŗu viņai kā bērnam bija jāpiemin katru vakaru lūgšanā, Solveiga nāk no meža. "Vai tu esi Solveiga?" "Jā." "Es esmu Inga." Un tad nu sākās lielā raudāšana un smiešanās. Solveigai rokā ir trauciņš ar meža zemenēm. Inga iesaucās: "Vai kur skaistas! Kur tādas var atrast?!" - "Es varu atrast zemenes tad, kad neviens cits nevar!" To viņa iemācījās Sibīrijā! Jo, to bija jāiemācās!

No visa tā, ko viņa stāstīja, es minēšu 2 gadījumus.

Kad jau var pieprasīt no Stūra mājas papirus, kas attiecās uz deportētiem, Solveiga to arī dara. Un starp citu ir dzīvokļa inventāra saraksts. Tur ir tik un tik naži un dakšas, un karotes, un lāciņi, un lelles, un elektriskais ūdens vāramais katls. Kad Solveiga to ierauga, viņa uzreiz bāž to sarakstu krievam zem deguna. "Jūs mums visu laiku stāstījāt, ka jūs mums atvedāt kultūru. Redziet! Maniem vecākiem jau 41. gadā bija elektriskais ūdens vāramais katls. Jūsu partijas dižviriem pat tāds nebija. Un vēl cik ilgi nebija!"

Kad pie Brīvības pieminekļa piemin 14. jūniju pēc 50 gadiem un tur ir klāt daži desmiti, kuŗus visus kā bērnus aizveda uz Sibīriju un kuŗi vēl ir todien dzīvi, piebrauc limuzīni un izkāp valdības viri. Tie runā gaŗi un plaši par ciešanām un atminēšanu, bet nevienam represētam neļauj neko teikt. Pat viņus kā grupu oficiāli neievēro. Tad valdības viri sasēžas limuzīnos un aizbrauc. Un aizvestie paliek lietū stāvot. "Varēja taču vismaz mums katram vienu ziedu, kā pateicību un atziņu iedot brīvā Latvijas valdība." Varēja, jā.

Viņa pagājuša vasarā atbrauca uz Kanadu. Tad jau zinājām, ka viņai ir vēzis. Pirmā reize, kad viņai bija iespēja braukt kaut kur. Viņu pat uz soc-valstīm nelaida, jo viņas tēva brālis esot bijis fašists.

Par ko viņa jūsmoja? Par to, ka Toronto salās bija liels uzraksts "Lūdzu, staigājiet pa zāli! Un viņa par to pat rakstīja dzimtenes avīzē! Un ka apkalpotāji veikalā spēj būt pieklājīgi.

Un nav jau tā, ka viņa tikai jūsmoja par to, ko piedzīvoja Kanadā.

93. gadā, Dziesmu svētku laikā, mēs aizgājām uz Dziesmu Svētku vēstures filmu. Tur sākumā rādīja pirms kara un pirmos pēc kara svētkus. Svinīgi ienāca Lielās tēvijas pārstāvji un tautu meitas vicināja lakatiņus. Un Solveiga iečukstējās: "Paskaties uz tām akmeņainām sejām!" Vai mēs paši to būtu ievērojuši, es nevaru garantēt. Kad rādīja 90. gada svētkus, Solveiga slaucīja asaras un teica: "Paskataties uz tām starojošām sejām! Viņi taču mūs neiznīcināja!"

Ja nebūtu noticis, kā notika, un būtu noticis, kā nenotika, kā tad būtu bijis? Vai var garantēt, ka nebūtu bijis tik skumji, kā ir tagad?

Ja mēs atceramies aizvešanas, ko tad mēs darām ar to, ko atceramies?

Vai vēl jo projām noliekam puķes pie Brīvības pieminekļa tiklīdz iebraucam Rīgā? Vai atbalstam Okupācijas mūzeju ar to, ka vismaz tur aizejam kopā ar radagabaliem un atstājam kādu dolāru vairāk kā tikai ieejas biļeti?

Vai tās ir vienīgās iespējas? Kāds Romas katoļu priesteris, attiecīgi uz sprediķošanu un sprediķošanas ticamību, reiz teica tā:

Zini to savā galvā.

Saglabā to savā sirdī.

Parādi to savā dzīvē.

Zināt jau mēs zinām. Saglabāšana arī mums nav svešs jēdziens, bet saglabāt to savā sirdī un rādīt to savā dzīvē? □

Māc. M. Ķirsons

DR. ULAFA JĀNSONA ATZĪMĒJUMI

Par krievu dzejnieku ciešanām pašreizējā situācijā raksta zviedru kultūras darbinieks Larss Lenrūts (Lönroth) laikrakstā "Svenska Dagbladet" (1.6.1995.). Viņi gan atbrīvoti no kompartijas vadības un pārraudzības, bet zaudēta gudrās partijas materiālā aprūpe. Krievu PEN kluba vicepriekšsēdis Aleksandrs Tkačenko teicis, ka viņam apnicis klausīties bieži dzirdētos aprādījumus par nabadzības un ciešanu labvēlīgo ietekmi uz daiļgaru radišanas spējam un viņu ražojumu kvalitāti. Esot izplatīts mūļ-

ķīgs uzskats, ka krievu rakstniekam vajagot pastāvīgi ciest, lai viņš spētu ko teicamu sacerēt.

Jautāts par attiecībām ar brāļiem ukraiņiem, Tkačenko nopūtīs un paskaidrojīs: "Ar tiem ukraiņiem viss sagājīs grīstē. Viņi gluži vienkārši vairs negrib ielaisties ar mums, krieviem, nekādos sakaros. Šis ukraiņu nacionālisms man ir pilnīgi nesa-protams. Tagad viņi turklāt vēl klaigā par Krimu, lai gan va-irms iedzīvotāju tur ir krievi.

Ir divaini, ka Tkačenko, kuŗa uzvārds liecina par ukrainisku izcelsmi, nevar saprast ukraiņu dziļi pamatoto dvēseles ignumu pret visu krievisko. Krievu okupanti taču atkārtotās etniskās tīrīšanās paguva iznīcināt ukraiņu inteligēnces lielāko daļu. Kāpēc lai ukraiņi vēlētos kaut kādus kultsakarus ar bijušajiem apspie-dējiem, kas joprojām neko nav atzinuši un nožēlojuši?

Pavisam labi toties veicoties sakarošana ar baltiešu daiļga-riem, kas nebūt neesot noraidīgi pret krievisko būšanu, lai gan tā viņiem varmācīgi tika uzspiesta okupācijas gados. Zviedru la-sītājam tikai atliek secināt, ka baltieši, laikam, nebūs tik daudz cietuši kā krievu slaviskie brāļi ukraiņi. Zviedrijas latviešiem, to lasot, atliek tikai aiz kauna nosarkt.

Kuŗu satiksmi starp Rīgu un Stokholmu Latvijas valdība ir nodevusi krieviskās "Baltic Line" rokās. Maijā zviedru laikrakstos parādījās lieli sludinājumi, kas par 250 kronām piedāvāja 3 dienu braucienu uz "vecu zviedru pilsētu Rīgu", kur esot lēta ie-pirkšanās un patikami krodziņi, kā arī viena liela katedrāle. Slu-dinājumu pušņoja slaviska paskata deļotāju pāris, bet nekas ne-liecināja, ka kuŗošana notiek uz Latvijas galvaspilsētu. Turklāt "Baltic Line" piedāvāja arī braucienu uz Sv. Pēterburgu. Tā sa-kot, viss vienā krievu maisā.

Arī tādā veidā tiek veidots (pareizāk: aizēnots) Latvijas tēls.

1963. gadā "organu" špicbuki laida klajā publikāciju Politis-kie bēgļi bez maskas, kur ierastajā blēdīgajā veidā nogānīts lie-lāks skaits trimdas latviešu, piedēvējot viņiem dažādus noziegu-mus. Izdomu bagātie čekisti tomēr nevienam nemēģināja piedē-vēt tirgošanos ar seksuāliem pakalpojumiem, jo tas, laikam, iz-klausītos pārāk neticami.

Citādi tas ir ar kādu jaunlaiku politisku bēgļi, kas savu ide-jisko rūdījumu ieguvis Jeņinskajā komjaunatnē, uzkalpodamies par sekretāru un ideoloģisko instruktoru šajā organizācijā Igaunijā. Masām tuvā Kostjas Ustinoviča valdīšanas laikā (1984. g.) viņš atdalījies no kādas padomju tūristu grupas un lūdzis patvē-ruma tiesības Zviedrijā, kas arī iegūtas. Atmetis idejisko darbu, šis politbēgļis pamazām sācis nodoties "biznesam". Savā dzīvok-li bijušais komjaunatnes funkcionārs iekārtojīs "priekša namu" un importējis no Igaunijas meitenes ienesīgam darbam". Šā ga-da maijā zviedru policija uzņēmīgo biznesmeni nolika aiz res-tēm.

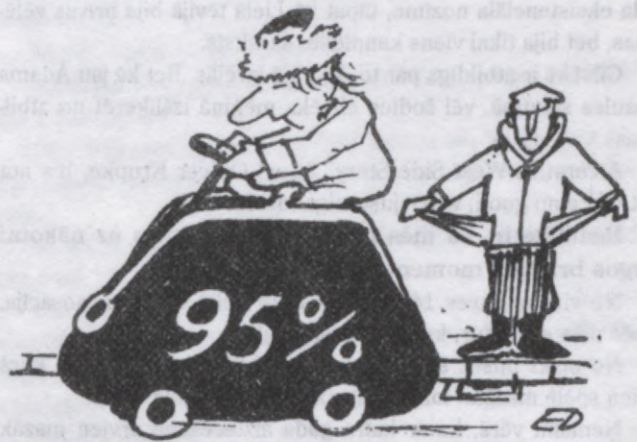
Kad pēc pārbēgšanas zviedru policija viņam jautājusi: "Kā lai mēs zinām, ka jūs neesat Zviedrijā iesūtīts KGB aģents?", bēgļis atbildējis: "To pierādīs mana turpmākā dzīve." Nu, tas it kā būtu pierādīts (SvD, 5.5.1995).

Vēsturnieks Indulis Ronis pēdējā laikā ir publicējis vairākus vē-rā liekamus rakstus par čekistu un bijušo kompartijas funk-cionāru kaitniecisko darbību Latvijā. Apcerējumā "Tautību naida kurinātāji Latvijā" (DVM, 1995, nr. 1) viņš starp citu atzinīgi no-vērtē sava kollēgas Andrieva Ezergaila talantīgo rakstu "Varoņa trešais kritiens: humānistiska saruna ar Mavriku Vulfsonu" (At-moda Atpūtai, 1994. g. 17.-24. sept.). Mavriku, ko vēl nesen An-drievs bija iecēlis Latvijas politvaroņa godā, viņš minētajā rakstā atmasko kā čekistu, blēdi un antisemitu. Mavriks, savukārt, iz-sludināja mūsu Andrievu par redzamāko antisemitu starp vēs-turniekiem (Vakara Ziņas, 4.2.1995.).

Atzinīgi novērtējis Andrieva rakstu, I. Ronis tomēr piebilst: "Rakstam ir piegāzta krietna karote netīkamas darvas. Ru-na ir par raksta nobeiguma daļu, kur Ezergailis kārto savas pri-vātās attiecības ar korporācijām - tā atstājot vaļā pakalduŗtiņas, kur pasprukt paša izpērtajiem čekistiem. Domāju, ka Ezergailis ir dusmīgs uz korporācijām pats par saviem veciem grēkiem. Arī Ezergailim ir gadījies uzķerties uz garšs sovjetu maksškeres un spirināties kā tādai zelta zivtiņai."

Var šaubīties, vai Andrievs visā pilnībā gribēs akceptēt Induļa draudzīgo piebildi, it īpaši to, ka viņš agrākos gados ir

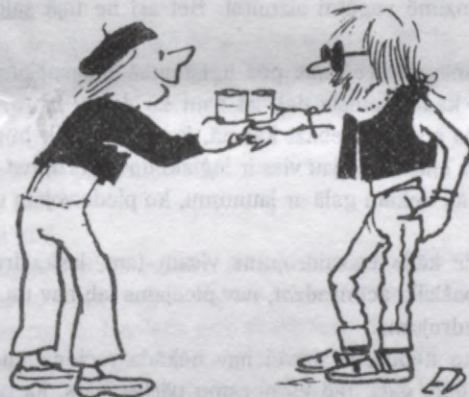
ED. KEIŠA ŠARŽI



Kas vienam par daudz, tas otram par maz.



Iestājies manā klubā, dabūsi vienu.



Tas daudzminātais rietumu latviešu jefiņš un Rīgas jefiņš istenībā ne ar ko neatšķiras: abi iztiek bez krekla, nēsā īsu vesti un ir ar vienādu prātu.



- Kas šī par politiķi, kad satumst, gultā iekšā!



- Miļā Ante, vasaru mēs pavadām čivinot līdzī putniem un viņiem izbarojam vairāk, kā paši apēdam.



Mūsu lielie patrioti dzīvo Floridā un pamazām atradinājas no apģērba.



Pirmais popmnozais diktators bija gailis, tad sekoja imitatori un pēdējā laikā jauns juniors, vārdā Žirinovskis parādījies ar draudiem Baltijai.

/ No kreisās Musolini, Jozefs, Ādolfs, Moa,, Degols un Žirinovskis /

nās ar Japānas politiskiem darbiniekiem Mao Cze-duns teica: "Habarovska, Vladivostoka un Kamčatka par Krievijas teritoriju kļuva tikai pirms simts gadiem. Mēs vēl neesam iesnieguši rēķinu pēc šī saraksta." Nekas neliecina, ka tagadējie Ķīnas valdnieki būtu mainījuši uzskatus šajā jautājumā.

Un vēl vienu rēķinu ķīnieši var pasniegt Krievijai. Neskatoties uz krievu cariskās armijas zvēribām 1900. g., kad BlagoVeščenskā un citur Tālajos Austrumos pēc krievu administrācijas pavēles tika noslepkavoti tūkstoši ķīniešu, pilnīgi iznīcināt ķīniešu iedzīvotājus Krievijai pievienotajos novados neizdevās. Atceroties cara administrācijas varmācību, ķīnieši lielā vairumā pilsoņu kara laikā cīnījās Sarkanās armijas rindās un komunistisko partizāņu nodaļās. Par tādu pakalpojumu Staļina laikos ar viņiem asiņaini izrēķinājās. Tikai pilsētu iedzīvotāju skaitīšana 1923. g. parādīja, ka Amūras, Piejūras un Austrumsibīrijas novados dzīvoja pāri par 40000 ķīniešu. Trīsdesmito gadu aprakstos par Vladivostoku vienmēr tika atzīmēts, ka neatkarīgam kolonizatoriem pilsētai piešķir ķīniešu bodītes, krodziņi un mazie teātri. Visi viņi gāja bojā čekas pagrabos vai koncentrācijas nometnēs.

Padomju un ķīniešu komunistu ideoloģiskās domstarpības sākās jau sen. Pēc Ļeņina un Staļina koncepcijām vadošajam spēkam sociālistiskajā revolūcijā ir jābūt proletariātam. Pēc Mao Cze-duna teorijas proletariāts vienīgi palīdz galvenajam spēkam - zemniecībai. Mao praksē pierādīja savu un apgāza boļševistiskā modeļa universālismu, izcīnot uzvaru un nākot pie varas. Staļinam nemaz nesagādāja milzīgu prieku komunistu uzvara Ķīnā (viņš mēģināja visādi novilcināt padomju karaspēka izvešanu no Portartūras), jo saprata, ka dināmiskā Ķīna var pieprasīt norēķinu par visām pārestībām, ko tai izdarīja Krievija. Pēc XX PSKP kongresa ķīniešu komunisti visumā pozitīvi novērtēja, t. s., Staļina kulta kritiku. Attiecību saasināšanās iesākās pēc Maskavas valdības nepārprotamās lielšovinistiskās politikas turpināšanas attiecībā uz Ķīnu. 1957. g. oktobrī Padomju Savienība un Ķīna parakstīja vienošanos par jaunākās kara tehnikas piegādi ķīniešu armijai. Piegādājamo ieroču skaitā bija jābūt atombumbas paraugiem. Šajā sakarā Maskava 1958. g. pieprasīja kontroles tiesības par ķīniešu kodolieroču ražošanu. Sekoja Pekinas atteikšanās. Tad nākošajā, 1959. g. Maskava lauza vienošanos. Sākās atklātais ķīniešu-padomju ideoloģiskais karš. Maskava lauza arī līgumus par ekonomisko palīdzību un atsauc savus speciālistus. 1969. g. ideoloģiskais karš draudēja pārvērsties par istu karu pēc militārām sadursmēm pie Usuri upes. Bet visa aukstā kara laikā Maskava centās nesadedzināt tiltus eventuālai izlīgšanai ar Ķīnu. Mao nomira un nekas būtiski attiecībā ar Padomju Savienību nebija mainījies. Vēl jo vairāk - perspektīvā Ķīnas doma pasniegt Padomju Savienībai vēsturisku rēķinu par atņemtām teritorijām. Šajā sakarā saspilējums Krievijas austrumos var augt. Tagad Ķīna mainīja savu "slēgto durvju" politiku. Piekopjot rietumu tehnikas, tehnoloģijas un kredītu saņemšanas taktiku, var diezgan ātri panākt Krieviju militārās rūpniecības sfērā (Pēc dažu speciālistu vērtējuma tas varētu notikt pēc dažiem gadiem.). Patreiz uz Krievijas-Ķīnas robežas saspilējums saistīts ar kontrabandu un nelegālu robežas šķēršošanu. Jāsaka, ka Krievijā ir desmitiem tūkstošu gan legālu, gan vairāk nelegālu ķīniešu ieceļotāju. Tas dara bažīgas krievu varas iestādes.

Krievija joprojām saglabā Ķīnas pierobežā milzīgu karaspēku. Strīdu abu valstu starpā nevar tik vienkārši atrisināt. □

FORUMS: vērojumi, pārdomas, piezīmes

J. Purviņš Jurjāns

VĒSTURES INTERPRETĀCIJAS

Vai vēsture ir padota likumiem? Ja tā ir padota, tad kādiem? Vai vēsturei ir nozīmība vai arī tā ir tikai troksnis un traukšanās, kas neko noteiktu neizsaka. Vai vēsturei ir noslēgums, uz kuŗu tā virzās, vai arī tā ir kustība bez virziena. Šie ir jautājumi, kas turpinā nodarbināt mūsu profesijai piederīgos.

Kenneth Latourette

Vēsture kā propaganda

Vēsturnieks Uldis Ģermanis sešdesmito gadu noslēgumā raksta:

"Neatkarības laika kultūralie panākumi bija lieli, bet mūsu kultūras dzīve nepaguva izvērsties dziļumā, pamatīgumā, precizitātē. Tā vēl šodien lielā latviešu trimdas sabiedrības daļā, piemēram, ir gaužam primitīvi un naīvi uzskati par vēsturi un vēsturnieku uzdevumiem; daudzi domā, ka vēsture jāraksta, lai propagandētu, lai slavinātu vai peltu mūsu interesēs. Ka tādā veidā darbojoties mēs varam sevi tikai kompromitēt, tas pat redzamiem sabiedriskiem darbiniekiem vēl nav kļuvis skaidrs" (Tā lieta pati nekritis, 62. lpp.).

Šāda sevis kompromitēšana risinās pilnā sparā arī mūsu dienās, sevišķi emigrantu vidū. Nepatīkami atzīt, bet ir patiesība, ka lielākā tiesa emigrantu organizāciju raksta latviešu vēsturi propagandai, sevis slavināšanai.

Pie visa tā klāt nāk tas, ka šī progogandas vēsture pasniegta, balstoties uz autoritārās K. Ulmaņa valdības laika interpretācijām un vēlākās vācu okupācijas perioda pielikumiem

Kādas tam sekas?

Kādi ir propagandas vēstures rezultāti mūsu dienās? Vēsturnieks Andrievs Ezerģailis raksta:

"Lielā mērā tie ir emigranti, kas dzīvoja savā geto, pat nezināja, kādi uzskati viņiem pastāv. Ar laiku latviešu emigrantu prese un politiķi iemācījās lamāties par rozā profesoriem un žurnālistiem, bet tas viņiem neko labu nenesa, jo nekādā veidā viņi šo domu nevarēja ietekmēt. Gluži pretēji, tāda runāšana tikai apliecināja, ka latviešu emigranti ir fašisti un labā spārna ekstrēmisti" (Jaunā Gaita, Nr. 200, 29. lpp.).

Andrieva Ezerģaija novērojumi ir pareizi un attiecas ne tikai uz universitātēm.

Ar vācu okupācijas laika vēstures interpretācijām latviešu emigranti noskaņoja pret sevi ne tikai ASV inteligenci, bet arī daudzus no savas jaunās paaudzes. Jaunās paaudzes pārstāvji nevēlējās tikt identificēti ar fašistiem vai citiem politiskiem ekstrēmistiem. Cik ir no jaunākās paaudzes, kas vēl lasa Bruklinas Laiku? Vecās paaudzes vēstures sagrozījumi tikai pātrināja jaunās paaudzes asimilāciju mītņu zemju sabiedrībā.

ASV nozīmīgākie periodiskie izdevumi ik gadu vai pusgadu izdara lasītāju aptauju, kuŗu rezultāti savilkti statistiskās. Latviešu emigrantu periodikā tādu trūkst. Trimdas politiku diktēja no augšas uz leju. Kā Andrievs Ezerģailis saka: "Lai tiktu ievēlēts emigrācijas politiskos amatos, zināmos kompromisos ar otrā pasaules kara pulkvežu domāšanu bija jānonāk." un tālāk:

"Cīņa starp emigrantu tradicionālistiem un opozicionāriem notika dažādās nozarēs, bet varbūt viskrasāk vēstures rakstīšanas sfērā. Pastāvēja aizliegti temati. Piemēram, latviešu skolās gandrīz nekas netika mācīts par 1905. un 1917. g. revolūcijām. (...) Tad, kad Uldis Ģermanis, Aleksandra Čaka Mūžības skārtos citējot, sāka rakstīt par sarkanajiem strēlniekiem, viņu gandrīz vai no korporācijām izslēdza. (...) Pētījumi par latviešu sociālismu un revolūcijām sacēla jezgu, jo tie lauza ulmaniski fašistisko Latvijas tēlu. Emigrācijas ideologi nevarēja pieļaut, ka arī radikālais socialisms ir daļa no latviešu pagātnes" (Ibid. 29, 30 lpp.).

Šāda vēstures interpretācija atrāva emigrantu kopībai ne tikai jauno paaudzi, bet arī to sabiedrības daļu, kas domāja, ka pagātnes šaursirdība ir negatīva un ļauna.

Šaursirdīga vēstures interpretācija

K. Ulmaņa laikos mācījos vēsturi Viļa Olava komercskolā, Rīgā. Pasniedzējs bija Pēteris Dreimāns, kas bija sarakstījis Latvijas vēstures mācības grāmatu, ko lietoja visās Latvijas skolās. Atceros Dreimāni kā skolotāju, kas turējās pie priekšrakstiem: ko valdība nosaka, tas skolniekam jāmacās. Par sarkanajiem strēlniekiem mācījāmies, kā jau tas bija noteikts pēc nacionālistu ideologu reglamenta, sagrozītā veidā.

Tagad, skatoties pagātnē un novērtējot šādu vēstures interpretāciju, redzu, cik tā ļauna. Par komūnismu Krievijā mūsu zināšanas bija gandrīz nulle. Kas Ļeņins, kas Staļins, kas Markss uzzinājām tikai pēc tam, kad pašmāju diktatūru nomainīja no Maskavas nākošā. Nezināšana par to, kādus darbus bija pastrādājušas PSRS vadošās aprindas Krievijā no 1917. līdz 1930. gadam savā plašajā teritorijā, nenāca mūsu paaudzei par labu. Vēstures šaursirdība un sagrozījumi vienmēr atspēlēja pie nākošajām paaudzēm.

Vai Kārļa Ulmaņa laika vēstures šaursirdība turpināsies mūsu dienās? To būs interesanti vērot. Kas būs tie vēsturnieki, kas rakstīs Latvijas divdesmitā gadsimta vēsturi? Vai to rakstīs

no fašistu ideologu, vai no sociālistu viedokļa? Abus apvienojot varētu iznākt nacionāli-sociālistiskais viedoklis, kas izklausās pavisam nepatīkami. Būtu vērts noskaidrot, ko par šiem jautājumiem domā Latvijas Vēstures institūts.

Objektīva vēsture

Vai iespējama pagātnes notikumu objektīva apskate? Par šo jautājumu debatēja prof. A. Ezerģails un doktors U. Ģērmanis. Pēdējā uzskats bija, ka vēsturnieks par neseniem notikumiem raksta objektīvi. A. Ezerģails domāja, ka vēsturniekam objektivitāte par neseniem notikumiem ir tikpat kā neiespējama. Sevišķi apšaubāma objektivitāte ir, ja pats vēsturnieks ir dzīvi iesaistījies sava laikmeta notikumos.

Domāju, ka tuvāk patiesībai ir A. Ezerģails, bet mana pieeja atšķiras no viņu abu. Esmu nācis pie atziņas, ka vēsturi (pagātnes notikumu izvērtēšanu) nosaka kāda augstāka objektivitāte, kas nav mērojama ar cilvēka intelektu. Šai objektivitātei mēs, kā cilvēki, spējam tuvojies, ja mūs vada speciāls patiesības gars, par kuŗu runā universa senie pravieši.

Vai ar teikto paceļos kādā citā sfairā, reliģijas, bet ne zinātniskās vēstures? Mana atbilde ir, ka turos zinātniskās vēstures robežās.

Ar vārdu ZINĀTNISKS apzīmēju sistematizētas zināšanas, kas iegūtas novērojumu, pētījumu un studiju ceļā, lai noskaidrotu īpašības vai principus zināmiem fainomeniem. Esmu novērojis, ka daži akadēmiķi vārdu ZINĀTNE lieto ļoti šaurā nozīmē. Daži to lieto kā pretstatu intuīcijai vai reliģijai. Citi ar to apzīmē tikai fiziskas matērijas fainomenus.

Augstākā objektivitāte

Savā darbā turos pie zinātniskas metodes. Praviešu Rakstos rakstīto salīdzinu ar tā paša laikmeta citu vēsturnieku rakstīto. Līdzīgā veidā analizēju psiholoģisko pareizību notikumu atstāstījumos. Caurskatu attiecīgā laikmeta valodu, īpatnības un citas nozīmīgas detaļas. Gala rezultātā mana atziņa:

1. Kanonizētajos Rakstos sniegtais ir pareizi un fiziski vēstures notikumi,
2. Šajos Rakstos sniegtais ir ar augstāku objektivitāti nekā cilvēka objektivitāte.

Kas vēsturei no šādas pieejas iegūts? Ar augstāku objektivitāti vēsturnieks spēj palīdzēt sabiedrībai vai tautai, kuŗas vidū ir viņa darba lauks. Šāds vēsturnieks spēj analizēt savas ļaužu kopas pagātni un tagadni no pasaules radītāja viedokļa, kā interese ir sabiedrības labklājība.

Neesmu par šādu pieeju dzirdējis latviešu vēsturnieku aprindās, zinātnē vai literātūrā. Vai šī pieeja ir jauna? Esmu novērojis, ka daudzi vēsturnieki angļiski runājošās zemēs intuitīvi apzinas šo augstāko vēstures objektivitāti. Vai tās būtu periodisko evanģelizāciju sekas šajās zemēs - nezinu. Atzīmēt vērtas ir angļu lielā vēsturnieka Arnolda J. Toinbi (Toynbee) atziņas.

Vēsture un nākotne

A. J. Toinbi (1889-1975) savā darbā Pārmaiņas un Paradums (Change and Habit, 1966 Oxford University Press) raksta:

"Tā kā nākotne, pirms tā ierodas, ir mums slēpta, tad jāskatās pagātnē, lai varētu saņemt gaismu. Pagātnes pieredze ir vienīgā nākotnes apgaismotāja, kas mums pieejama. Pieredze ir papildus nosaukums vēsturei!" (3. lpp.).

Apskatot jautājumu par vēstures atkārtošanos, kā arī par to, vai cilvēces vēsture ir padota noteiktām un stingrām likumībām, viņš raksta:

"Attiecībā uz šiem jautājumiem, šo rindu rakstītājs ir ar mieru likt kārtis galdā un būt atklāts. Risinot cilvēces un dzīves noslēpumus, viņš nav determinists (sic, JPJ). Viņš tic, ka kur ir dzīvība, ir arī cerība un ka ar Dieva palīdzību cilvēks pats nosaka savu likteni, vismaz līdz zināmai robežai un zināmos aspektos (...). Vai pati vēsture savā noslēguma analizē nav nākotnes vizija par visu universu, kas virzās telpas un laika četrdimensiju robežās?" (30., 31. lpp.)

Vēstures vērtējumu, kas savienots ar Dieva palīdzību, un nākotnes skatījumu caur pagātnes analizēm varētu apzīmēt kā daļēji pravietisku vēstures skatījumu.

Jautājums Vēstures Institūtam

Nezinu, kādas domas par to ir Latvijas Vēstures Institūtam. Būtu interesanti par to dzirdēt no mūsu vēsturniekiem un citiem radniecīgu nozaŗu speciālistiem. Vai nebūtu pienācis laiks to visu pārrunāt? Pārunu temats: Vēstures interpretāciju sekas.

Sazinoties ar latviešu vēstures akadēmiķiem esmu novērojis, ka esmu norakstīts reliģiskās rakstniecības ailē. Akadēmiķi parasti visu skata Grieķu-Romas-Rietumu civilizācijas sadzīves rubrikās. Sava rubrika zinātnei, sava reliģijai un sava filozofijai. Viss pa nozarēm, gaņģiem un aplokiem.

Pretrēja Grieķu-Romas-Rietumu civilizācijas sistēmai ir cita - Seno Izraēlas praviešu atklāsmju un noetisko (saprāta) zinātņu sistēma, kas cenšas skatīt sabiedriskos un individuālos fainomenus integrēti. Šāds skatījums ir arī man. Sabiedriskās zinātnes nozaŗes, vēsturi, psiholoģiju, seno Izraēlas praviešu novērojumus un astronomiju cenšos analizēt integrēti.

Arī šo rindu rakstītājs ir ar mieru "likt kārtis galdā" un būt atklāts. Mans skatījums uz vēsturi ir no Izraēlas praviešu un integrēto zinātņu viedokļa. Vai Latvijas Vēstures Institūtam tas liekas pieņemams vai nepieņemams, to nezinu. Būtu interesanti arī par to dzirdēt. Savu vēstures interpretāciju uzskatu kā vienu no praksē pārbaudītākajām. Tā ir palīdzējusi vairākiem citu tautu vēsturniekiem veicināt pieaugumu savu tautu skaitliskā un saimnieciskā augšupejā. Vēstures interpretāciju, kas savienota ar sabiedrības skaitlisko pieaugumu un labklājību esmu apskatījis kādā citā savā analizē.

Kā būtu šķirojami

Linda Kovaļevska, PBLA Rīgas pārstāvniecības vadītāja, savā runā Amerikas Latviešu Apvienības 44. kongresā teica:

"Saprašanās traucē arī ierastā dališana Rietumu latviešos un Latvijas latviešos. Piemēram, par mani avizē "Laiks" informācijā par šo kongresu iekavās bija rakstīts (Latvijas latviete). Mani tas, protams, neaizvaino, jo tāda arī esmu. Tomēr, izlasot šo teikumu, es jutos, ka tieku uzskatīta kā svešiniece. Vai tas ir vissvarīgākais, ko par cilvēku var pateikt? Latvijā presē dažādos rakstos un intervijās arī vienmēr tiek uzsvērti rietumnieku piederība. Šādas rīcības rezultātā, jēdzieni "Rietumu latvietis" Latvijā un "Latvijas latvietis" Rietumos absolūtējas kā kāda atsevišķa tauta vai parādība."

Savu runu viņa noslēdz ar sekojošu atziņu:

"Jums, bet arī latviešiem Latvijā, var nepatikt daudz no tā, kas šodien notiek Latvijā, bet citas Latvijas mums nav un nebūs, kā tikai tā - ko kopā veidosim. Domāsim, kur varam pielikt savu palīdzīgu roku, sirdi un mīlestību." (1995. g. aprīlī, Linkolnā, Nebraskā, ASV)

Vai Latvijas un Rietumu vēsturniekiem būs tās "atvērtās sirdis", par kuŗām Linda Kovaļevska saka kādā citā vietā savā trāpīgajā runā? Vai Ulmaņa laika 15. maija šausmīgo vēstures interpretāciju nomainīs cita labāka pieeja Latvijas vēsturei? Domāju, ka šie jautājumi būs nākotnē jāatbild ne tikai Vēstures Institūtam, bet visai sabiedrībai, presi ieskaitot. □

@@@@@@@@@@@@@@@

ZEM NAGLOTA PAPĒŽA

"Herr Oberzahlmeister: Hier ist der Missetäter!"

Mans novadnieks Jānis Veselis neieredzēja vāciešus un 1921. gadā izlaida stāstu krājumu "Zem vācu jūga", kuŗā attēloja pieredzētos vāciešu nedarbus I pasaules kaŗā. Cik atceros no tām dienām, grāmatā bija viens stāsts "Zem naglotā papēža"; tas man atgādina manis paša piedzīvojumus otra "vācu jūga" laikā - no 1941. g. 1. jūlija līdz 1944. g. septembra beigām - ko pavadiju Rīgā. Šai laikā man iznāca krietni daudz darīšanu ar naglotiem papēžiem.

Īsi pieminēšu, ka pirms krievu ienākšanas 1940. g. 17. jūnijā es biju Ādu izstrādātāju kopdarbības sabiedrības "Spars" vadītājs, ar galveno mītni, noliktavu un materiālu veikalu Rīgā, Pēterbaznīcas laukumā 37. Krievu laikā mūs pārdēvēja par arteli, mani norīkoja par grāmatvedi un paturēja darbā, jo laikam tādu "biedru", kas ko saprastu no saimnieciska uzņēmuma vadības un grāmatvedības, tik ātri nevarēja sameklēt. 1941. g. 1. jūlijā Rīgā ienāca vācu kaŗaspēks, mūsu uzņēmums Pēterbaznīcas laukumā bija granātu sagrauts, izdedzis un pazudis no zemes virsas, bet mums vēl bija palicis apavu veikals Krišjāņa Barona ielā 23, galvenā jaunu apavu darbnīca Ģertrūdes ielā 93, kuŗā strādāja kādi 50 cilvēki, un vairākas apavu labošanas darbnīcas. Tā gluži pliki mēs nebijām, tikai nebija vairs pārvaldes, jo sarkanie biedri Valmiers, Priede, poļitruks Ivanovs un citi "činovnieki" bija pazuduši.

3. jūlijā nejausi uz ielas sastapu Kaļķu ielas Rūdolfu Eglīti, Rīgas lepnākā apavu veikala īpašnieku. Viņš bija iznācis no mājas un atgriezies savā īpašumā. Mani apskaidams, viņš izsaucās: "Kārlī, tu atkal būsi mūsu direktors!" Gandrīz līdz ar vācu armiju bija atgriezies Alfrēds Rātfelders ar sievu, abi vācieši un krievu laikā repatriējušies uz Vāciju. Viņi bija labi iesakņojušies latviešu sabiedrībā, mīlēja Rīgu un teicami runāja latviski. Viņiem arī Kaļķu ielā piederēja smalkādu izstrādājumu - čemodānu, somu, portfeli u. c. - veikals. Drīz uz skatuves parādījās amatā jaunais, bet gados piedzīvojušais Rīgas amatnieku biedrības priekšnieks Alberts Pelbergs, kurpnieku amata dižmeistars. Pievienojās vēl daži citi bijušie līdzstrādnieki, un drīzi vien atdzimušā kopdarbības sabiedrība "Spars" atsāka darbību, tagad ar galveno mitni, materiālu un apavu veikalu Krišjāņa Barona ielā 50. Kā daudzi atcerēsies, jaunu apavu pāri bija iespējams nopirkt vienīgi, uzrādot pilsētas, ciema vai pagasta pašvaldības izdotu "Bezugschein", iegādes atļauju. Mēs tās atļaujas sakrājām, pret tām no Ādu un Vilnas centrāles iepirkām virsādas, oderādas un zoļādas, savā darbnīcā pārvērtām gatavos apavus, ko pārdevām pret jaunām atļaujām, un tā tas aplis turpinājās.

Varbūt tā ap 1941. g. rudenī vai 1942. g. pavasarī vācieši Rīgā bija nodibinājuši apgādes centru austrumu armijām - "Heeresbekleidungsamt Riga". Zaldātu apavi ātri nolietojās, taupīgie vācieši gribēja tos izlabot un dot atpakaļ zaldātiem, lai soļo tālāk. Vācu ģenerālkomisārs bija sadomājis mobilizēt visus Rīgas kurpniekus, sadzenot vienā lielā šķūnī, lai labo armijas zābakus. Mūsu sabiedrības pārstāvji - Pelbergs un es - tādām plānam sīvi pretojamies, aizrādīdami, ka tādā ceļā Rīgas iedzīvotāji paliks basām kājām. Beidzot vienā apspriedē ar "Heeresbekleidungsamt'a" priekšnieku "Oberzahlmeister Schmidt" vienojāmies, ka kurpnieki var palikt savās darbnīcās, bet mēs, "Spars", pieņemsim, sadalīsim kurpnieku darbnīcām un atdosim atpakaļ 500 pāru izlabotu armijas apavu nedēļā. Visus labošanai vajadzīgos materiālus dos vācu "Amt's", un mēs par darbu saņemsim 2 markas 40 feniņu par pāri. Tā bija smiekla nazuda, kurpnieks gar vienu pāri dažreiz nostrādāja pusi dienas un ilgāk, bet visi labprāt uzņēmās šo krustu, jo vienīgi tā varēja saglabāt neatkarību savā darbnīcā.

No šī brīža reizi nedēļā pie mūsu pieņemšanas un sadales punkta turpat Krišjāņa Barona un Ģertrūdes ielas stūrī piebrauca pussmagais vācu armijas automobilis, no tā izkāpa vācu "Werkmeister's" un parasti divi krievu gūstekņi, verkmeistars sasveicinājās ar mūsu programmas vadītāju, kurpnieku amata meistarū Kārlī Fricbergu, un gūstekņi sāka izkraut lāpamos zābakus. Parasti bija vairāk nekā 500 pāru vienā kravā, bet zināms daudzums vairs nebija salabojami, un tos neskaitīja. Līdz ar zābakiem saņēmām jau piegrieztas pazoles, šujamos diegus, nagliņas, lielgalvainas naglas zolēm, papēžu pakavus, lipekli, actiņas, aķus u. tml. Noliģām pastāvīgam darbam smago ormani vārdā Siseni; viņam bija zirgs un "rapuska", kurā katru dienu iekrāvām 10-20 maisus labojamo zābaku; katram maisam bija pievienota birka ar kurpnieka vārdu un adresi; iekšā pavadzīme ar uzskaitītu maisa saturu un datumu, kad darbam jābūt gatavam. Tajā datumā tam pašam kurpniekam piegādājām jaunu maisu ar labojamiem zābakiem un materiāliem, bet iepriekšējo maisu ar izlabotiem Sisenis atveda un nodeva Kārlim Fricbergam, kas katru pāri apskatīja, vai pareizi izlabots. Mazākas kļūdas izlabojām paši uz vietas, bet ja kāds pāris likās pavisam nepieņemams, to nosūtījām "vainīgajam" kurpniekam atpakaļ pārlabošanai.

Drīz Kārlis Fricbergs sāka žēloties, ka, izlabotos zābakus pieņemot, vācu verkmeistars "kasoties" un "meklējot utis". Vienam pārim neesot pietiekoši lielgalvaino naglu iesists pazolē, vai tās iesistas nepareizā rakstā, citam papēdis esot šķībs vai pakavs vaļīgs, vēl citam virsāda neesot notīrīta. Abi prātojam, kā izlidzēties. Varbūt verkmeistars mil stiprāku padzērienu. Kaut kur dabūju 90 procentu stipru dzeļamo spirtu - parastais degvīns bija tikai 32 procenti stiprs, to dēvējām par mutēs ūdeni. Un vienu rītu, kad verkmeistars ar diviem gūstekņiem ieradās nodot labojamos un pieņemt izlabotos zābakus, Fricbergs viņu ieaicināja savā kanceleijā, atsēdināja, ielēja sev un vācietim pilnu tējas glāzi dzēriena. Vācietis līcis, lai Fricbergs nobauda pirmais. Fricbergs ieņēmis malku un centies norīt bez vaikstīšanās. Tad savu malku ņēmis verkmeistars. Viņa acis izbozušās kā pogas, viņš mirkli nikni uzlūkojis Fricbergu, tad izkampis glāzi vienā malkā.

Šī procedūra pie izlaboto zābaku pieņemšanas turpmāk atkārtojās ik nedēļas, un verkmeistars tikai skubināja gūstekņus strādāt ātrāk: "Skoreje, skoreje!" Jauns pienākums tikai radās apgādāt ugunīgo dzērienu. Kā uzņēmuma vadītājam man jau bija zināmas priekšrocības: es "reprezentācijas vajadzībām" saņēmu divkāršu papīrosu devu, arī piecus pusstopus "mutes ūdens" mēnesī, tāpat vairākus pārus vīriešu vai sieviešu apavu. Šīs papilddevas es izmantoju, iepērkot un iemainot produktus uzņēmuma krogāda vajadzībām. Sešas dienas nedēļā, starp plkst. 12 un 13, galvenajā darbnīcā Ģertrūdes ielā 93 kūpēja vairāki lieli katli ar garšīgu viru, katrs darbinieks varēja paņemt tīru bļodiņu un karoti un ieteikt saimniecei, cik pilnu bļodiņu pieliet. Parasti tās bija sakņu un dārzāju viras ar paskopu taukvielu piedevu. No lopkautuves un skārņiem dabūjām dažādas gaļas skrandas un viras kaulus, bet labas saimnieces rokās no tiem iznāca tīri garšīgas viras. Protams, visus krogāda izdevumus sedza uzņēmums.

Laikam, tā bija 1942. g. vasara, kad vācu armijas bija atstājušās iet uz priekšu un jau sāka šur tur "iztaisnot fronti". Vācu ģenerālkomisārs izdeva "atutošanas" (Entlösung) rīkojumu. Uzņēmumiem, kas nodarbināja algotu darba spēku, katru mēnesi bija jāpieaicina ārsts vai kvalificēts sanitārs, kas izģērbj un pārbauda katru darbinieku, vai viņu nav apsēdušas utis vai bīstami izsitumi. Par pārbaudi sastādāms saraksts ar visu personu vārdiem un atradumiem un iesūtāms Rīgas pilsētas epidēmioloģiskajai nodaļai. Izlasījis šo rīkojumu, sevi nolēmu, ka es nu gan neiešu apkaunot savus ļaudis, meklējot pie viņiem utis.

Pagāja daži mēneši, kad saņēmu tālruņa zvanu no epidēmioloģiskās nodaļas. Runātājs izteica izbrīnu, ka no "Spara" neesot saņemis atutošanas raportu. Ieskaities, es atbildēju, ka par to nav ko brīnīties, jo es tādu ziņojumu neesmu sūtījis un nedomāju sūtīt. Es pazīstu katru savu darbinieku un galvoju, ka utu viņiem nav. Nu labi, runātājs noteica: "Par to mēs parunāsim tiesā."

Tiesām, pēc kādām nedēļām man pienāca Rīgas 12. iecirkņa mirtiesneša pavēste ierasties tiesā. Par savu aizstāvi pieņēmu zvērīnātu advokātu Jansonu. Rīgas pilsētas advokātam tiesnesis prasīja, vai viņiem jau bijis līdzīgs gadījums ar citu uzņēmumu. Jā gan, tas atbildēja, arī A/S Latvijas Koks rīkojumu ignorējis, aizbildinoties, ka to neesot zinājis, un direktors sodīts ar vienu mēnesi cietumā vai naudas sodu. Turpretim mani vajagot sodīt stingrāk, jo es rīkojumu pārkāpis tiešām.

Tiesnesis man piemēroja to pašu sodu: 400 markas vai vienu mēnesi cietuma. Aizstāvim Jansonam par pakalpojumu atdevu savu skaisto portfeli, ko biju pircis Rātfeldera veikalā. Samaksāju tās 400 markas un biju brīvs.

Tāču turpmāk ar to atutošanu vairs nevarēja jokot. Viens no mūsu kādreizējiem darbiniekiem, Pēteris Punka, bija izgājis kaut kādus sanitāru kursus. Sarunāju ar viņu. Jau iepriekš viss darbinieku saraksts bija gatavs, kad veikalvedis Leanders Heinrichsons man piezvanīja, vai es nevarot atnākt uz "fūrmaņa galu". Tur, aiz ādu blāķiem bija maza lete, uz tās jau stāvēja vairākas glāzītes un pudele labu "grāvmalas vaimanu". Heinrichsons ielēja, izmetām, un Punka bez ierunām parakstīja atutošanas ziņojumu, ko aizsūtīju pilsētas valdei.

Līdz tam laikam, izpalīdzot Rīgas pilsētas būvniecības nodaļai, šad un tad pieņēmām un izlabojām pa 25 pāri smagu kanalizācijas strādnieku zābaku. Tas bija ļoti nepateicīgs darbs. Drīz pēc manas tiesas dienas pilsēta atkal piezvanīja, vai varot mums sūtīt izlabošanai zābakus. "Šoreiz nē." atteicu. - "Kāpēc nē?" - "Pajautājiet savai epidēmioloģiskajai nodaļai!" es atcirtu. Tā no tā darba tikām vaļā.

1943. g. jūnijā dabūju atļauju braukt uz Berlīni iepirkt kurpnieku amata materiālus un darba rīkus, cik tādi Berlīnes veikalos dabūjami. Bez naudas paņēmu līdzī arī gandrīz 2 kg žāvēta speķa. Berlīnē nodzīvoju veselu nedēļu un biju laimīgs, ka šai laikā nenotika neviens sabiedroto uzlidojums. Postījumi bija redzami visur. Spokaina izskatījās platā "Unter den Linden" iela ar izdegušu un apkvēpušu namu mūrīem.

Sapirku, ko varēju atrast vairākos veikalos. Iepirkās lietas atstāju turpat veikalos, uzmeklēju spedicijas firmu "Kühne un Nagel", kam uzdevu iepirkumus sapaķot koka kastēs un nosūtīšanai uz Rīgu lietot "Heeresbekleidungsamt'a" man brīvo frakts zīmi (Frachtschein). Ar šo zīmi visi iepirkumi driktēja nākt ar tūlītēju armijas transportu. Spedicijas firmas pārstāvim

atdevu pēdējos 250 gr žāvētā speķa, jo viņš ieminējās, ka šinis dienās esot pagrūti atrast "etwas zum Fressen"; viņš lietoja šo vārdu "Essen" vietā, pasvītrodams nožēlojamo stāvokli partikas ziņā.

Pēdējais iepirkums bija mazs 90 kubikcentimetru motociklets "Favorit", par ko samaksāju 250 markas ar speķa piedevu. Arī to liku spedicijas firmai izjaukt un sapakot koka kastē. Ce-rēju braucamo rīku lietot maksākerēšanas izbraucieniem, jo ar divriteni bija apnicis dzīties.

Kad biju atgriezies Rīgā, pēc kāda laika dabūju zvanu no "Heeresbekleidungsamt'a", ka mani iepirkumi no Berlīnes pie-nākuši. Paņēmu taksometru un aizbraucu, isti nezinādams, cik kastu pavisam būs. Mani saņēma "Zahlmeister Hess" un tūlī ar dzēlīgu ironiju jautāja, kā izskaidrojams, ka kurpnieku piederu-mi ceļā pārvērtušies par motocikleta daļām. Auksts un karsts pārskrēja pār kauliem, jo te tagad runa bija par dzīvību un nāvi. Hitlers nesen bija izdevis rīkojumu, ka ikvienam, kas kaut kādā veidā apzadzis vai personīga labuma dēļ apkrāpis valsti (Reich) vai armiju (Wehrmacht), piemērojama "Standgericht", nošauša-na bez tiesas. Es biju izmantojis armijas transportu savām paša vajadzībām.

Hess mani ieveda sava priekšnieka kabinetā un pavēstīja: "Herr Oberzahlmeister, hier ist der Missetäter!" - Šeit ir tas nedarbnieks!"

Obercālmeistars Šmits (Schmidt) sēdēja divāna vienā galā un spēlējās ar pistoli, to uzvilkdams un nolaizdams, spodrinā-dams un skatīdamies stobrā. Divāna otrā galā sēdēja jauna, glita sieviete, kājas zem sevis ievilkusi, un glaudīja kaķi. Ļoti mājīgs paskats, domāju, bet sirds man lēca ārā no krūtīm: kas notiks? Vai Šmits lādēs pistoli? Ko tad?

Nekas briesmīgs nenotika. Obercālmeistars rāmā balsi ap-taujājās, vai man esot bijusi ģenerālkomisāra atļauja Vācijā pirkt motocikletu. Atteicu, ka nē. Kas bijis mans speditors? - Kühne un Nagel. - Vai firmai esot nodaļa Rīgā? - Jā, Rīgā bija firmas nodaļa. Tad Šmits uzdeva Hesam izkārtot, lai Kühne un Nagel paņem motocikletu un nosūta atpakaļ uz Vāciju, jo es to esot pircis nelegāli.

Spedicijas firmas auto atbrauca, paņēma kasti ar motocik-letu, bet kad palikām vieni, braucējs jautāja, kurp lai brauc, kur ir mana adrese! Kāds negaidīts pagrieziena! Glābts ne tikai kakls, bet arī braucamais! - Liku nogādāt "Spara" veikalā, Kriš-jāņa Barona ielā.

Taču manas nedienas ar šo braucamo rīku vēl nebija galā. Nedabūju lietošanas atļauju un numuru, lai gan apgalvoju, ka motociklets man vajadzīgs, lai apbraukātu kurpnieku darbnīcas un pārliecinātos, ka armijas zābaki tiek laboti, kā nākas. Beigās kāds kurpnieks man ieteica rīku pārdot viņa paziņam, kādam aizsargam, kas esot ar mieru maksāt 5000 marku. Biju ar mieru, pircējs ieradās, dabūja motocikletu un man iedeva avizes papīrā ievīstītu naudas žūksni. Izdevu viņam lēsi par 250 markām, un darījums likās beigts un nobungots.

Bet pēc kāda mēneša saņēmu uzaicinājumu ierasties Rīgas 1. policijas iecirknī. Tās priekšnieks bija saņēmis vācu žandar-merijas rīkojumu mani iztaujāt un sodīt, jo es esot tādām un tādām pārdevis motocikletu par spekulatīvu cenu - 5000 mar-kām.

Izrādījās, mans pircējs arī nebija dabūjis braukšanas atļau-ju, bet tomēr braucis. Vācu žandarms viņu kaut kur apturējis, un tam šis vaļširdīgi izstāstījis, ka pircis no manis par 5000 markām.

Mans arguments, ko sacerēju uz vietas, bija diezgan nepa-rasts, bet patīcams. Mans stāvoklis mani nespieda nodarboties ar spekulāciju. Es no pircēja neprasīju 5000 marku, bet tikai 250, cik es pats biju samaksājis, un par to es izdevu un pircējs pieņēma lēsi. Pircējs man iedeva avizes papīrā ievīstītu naudu. Es prasīju, vai summa ir pareiza. Viņš atbildēja, ka jā. Nav liku-ma, kas man uzliktu par pienākumu pircējam neticēt un naudu tāt vaļā un pārskaitīt. Es drīkstu cilvēkam uzticēties. Kaut arī es būtu šķīstis vai zinājis, ka tur ir vairāk, nav likuma vai rīkojuma, kas pircējam aizliegta dot man dzeļamnaudu par pakalpojumu, un es drīkstu to pieņemt. Policijas priekšnieks piekrita, ka tā laba ideja, bet viņam jā-dodot žandarmerijai atbilde, ka mani sodījis. Vienojamies, lai sods ir 250 markas, gan nevis par to, ka es motocikletu pārdevis par spekulatīvu cenu, bet tāpēc, ka Vā-cijā to pircis par 250 markām, kaut gan tas bijis 200 vērts.

Kad iekrājās kādi 10-15 pusstopi "mutes ūdens", papildu pa-pirosu devas, no lauciniekiem izdevās iemainīt sviestu, sieru un žāvētu cūkgāju vai desas, rīkojām "tuvināšanās vakarus". Tad galvenajā darbnīcā uz tiem pašiem kurpnieku darba galdiem pār-rādījās šķīvji, glāzes un glāzītes, naži un dakšiņas, viens otrs arī pats izvilka no azotes labāka dzeļamā blašķi, un dzīres sākās. Bez mūzikas, iesākumā tikai ēšana un iemešana, tad valodas, strīdi, viens otrs jaunāks cilvēks uzrāva arī pa meldījai. Parasti es ņēmu vārdu un piecās minūtēs īsi pastāstīju par mūsu stāvok-li un darbu izredzēm. Pēc tam katrs varēja nākt, piesēsties pie manis un izkratīt savu sirdi vai izliet žulti pār mani. Es aicināju neslēpt neko un neklusēt, bet mazgāt man galvu, cik uziet. Es pieņēmu un pacietu visu, pelnītu un nepelnītu pārmetumus; es nestrīdējos pretim, ar iereibušu kurpnieku nav ko strīdēties, bet pa starpām iepildīju jaunu glāzīti, ko viņam piedāvāt. Visiem laiks bija grūts, un top vieglāk, ja kādu citu var vainot par savām likstām. Beigās mēs visi šķīrāmies lielā draudzībā.

Tādus tuvināšanās vakarus sarīkojām kāds 3 vai 4 reizes gadā.

1944. gada vasarā ievēroju, ka izlaboto armijas zābaku pār-palikums, ko nebijām vācu verkmeistaram atdevuši, pieaudzis bīstamos apmēros. Liku saskaitīt, un izrādījās, ka pagrabā ir kādi 1500 pāri, pat drusku vairāk, visi glīti izlaboti, arī vairāki desmiti "buļļa galvu" - silto sardzes dienesta virszābaku. Ko darīt? Atzities vācu verkmeistaram, ka visu laiku viņu esam drus-ku veduši ap stūri? Tas bija bīstami. Kāds no mūsu ļaudīm ie-teica padalīt darbiniekiem. Nevarēju piekrist. Tad jau būs kat-ram jādod kādi desmit pāri, un drīz visa Rīga zinātu, ko es iz-darijis.

Beidzot radās spoža ideja. Kādu dienu piezvanīju 1. Polici-jas bataljona komandierim. Kā ar apvaviem - vai jūsu puīši ne-staigā basām kājām? Atbilde: jā, ar piemērotiem apvaviem dikti trūcīgi. - Mans priekšlikums: šonakt pulksten divpadsmitos, pusnakti, esiet ar diviem pussmagiem slēgtiem automobiļiem un pieciem, sešiem vīriem Krišjāņa Barona ielā 50; es jums došu vairāk nekā 1500 pāru labu armijas zābaku. Nav jauni, bet visi lietoti un glīti salaboti. Un ne vārda runas, kur tos dabūjat.

Vienīgi veikalvedis Heirichsons un Fricbergs zināja par šo projektu, un mēs trīs sagaidījām latviešu zēnus piebraucam. Melnā tumsā taustīdamies, jo Rīga bija pilnīgi aptumšota, lai krievu "kukurūzņiki" neredzētu, kur mest savas bumbas, mēs dažu stundu laikā iztirijām pagrabu, un darbs bija nodarīts. Otrā dienā tikai saņēmu pateicības zvanu no bataljona komandiera.

Pienāca 1944. g. septembris. Sarkanā armija jau bija Vidze-mē. Pa Brīvības un Krišjāņa Barona ielu plūda smagi piekrauti laucinieku pajūgi uz Daugavas pusi, pie tiltiem notika nepiere-dzēta druzmēšanās, vācu žandarmi diriģēja satiksmi un lamājās. Arī man bija "jāņem vāga", sarkanie man nekad nepiedotu, ka esmu organizējis vācu armijas apavu labošanu, jebšu ar to devis iespēju tūkstošiem ridzinieku gan salabot vecos apavus, gan iegādāties jaunus.

Izeja gadījās 26. septembrī, kad negaidot bija iespēja tikt uz maza kuģīša, kas nakts tumsā atstāja Rīgu, dodamies uz Vents-pili, no turienes uz Liepāju, no turienes 24. oktobrī uz Pillavu Vācijā, bet vētrainā naktī mainīja kursu, un 26. oktobra rītā nokļuvu Zviedrijas alā Gotlandē.

Kādu likteni pēc manas pazušanas piedzīvoja daudzi citi mani līdzgaitnieki, ziņas ir skopas. Rūdolfs Eglītis izkļuva ārā un mūža galu sagaidīja Toronto. Pēdējais "Spara" valdes priekšsē-dētājs Richards Egle, cik dzirdēju, arī izsprucis, dzīvojis un dar-bojies Ņujorkas apkārtnē. Visvairāk nožēloju Kārli Fricbergu, kas nekad nedrīkstēja krist krievu rokās. Viņš bija gadus desmit vecāks par mani, ar sievu un pusaudzi meitu. Bet es viņam ne-spēju palīdzēt, tāpat kā viņš man nē. Alberts Pelbergs palicis un miris vēlāk Rīgā. □

Osānu Kārlis,
Vallejfeldā, Kvebekā

@@@@@@@@@@@@@@@@

Pasūtīniet

MLB ZIŅOTĀJU

saviem draugiem un paziņām!

Gada abonements \$ 27.50, pensionāriem \$ 22.50.

7 MĒNEŠI KURZEMES CIETOKSNĪ

Izvilumi no dienas grāmatas

/Turpinājums/

Liepājā, 1945. g. 25. februārī

Dzejnieka Alfrēda Kvāja vairs nav... Viņam nebija lemts mirt savā dzimtajā zemē, kā to tik ļoti bija vēlējusies viņa sirds. Viņa kādā dzejolī, droši vien, rakstīta bēgļu gaitās, teikts, ka viņš mirstot pagriezīs seju uz dzimtenes pusi. Vai viņš to vēl paspēja, nezinām. Viņš mira vienā no pēdējiem terora uzlidojumiem Berlīnei. Tani pat reizē miruši arī citi, kuņģi, tāpat kā Kvālis, strādāja pie frontes laikraksta "Daugavas Vanags". Kā koku lapas, izkaisītas negantās aukās, irmūsu tautieši. Kas gan zinās, kur katrs noliek savu galvu.

Liepājā, 1945. g. 2. martā

Šodien ir briesmīga vētra. Pret vēju grūti noturēties. Sit sniegu un griež visu atkal riņķi. Atnācu mājās un gluži nobijos. Vienai istabai logs vaļā un sitās no vienas puses uz otru, tā, ka saņem, ne noturēt. Izrādījās, ka viena rūts ir jau izbirsusi un rāmis galīgi salauzts. Nolauzu to pavisam un meklēju dubultlogu. Vējš sit sniegu iekšā, pret logu bija 2 gumijas koki, tiem lapas iet pa gaisu. Beidzot ieliku dubultlogus un kaut kā visu saglābu. Istabā bija tikpat auksts kā ārā. Arī malkas nebija, ko iekurināt, tā iznāca pasālšana. Rit kādu drusku, cerams, atvedīs. Gaidu citus mājās. Vienai gandrīz tā baigi. Lasu žurnālu "Pische", tur par aizkapa dzīvi un dažādām okultām parādībām. Man šis jautājums sen pazīstams, bet vienai tomēr šādā vētrā neomolīgi, jo liekas, ka visi nelabie gari vaļā palaisti plosās ap māju.

Liepājā, 1945. g. 3. martā

Šodien man liekas tāda pa daļai vēsturiska diena, sakarā ar Latvijas Nacionālās komitejas (pagaidu valdības) nodibināšanu. Nodibināta šī padome tika gan, kā jau iepriekš rakstīts, 20. februārī Potsdamas pilī, bet tikai šodien pirmo reizi avīzē ir tas viss pareizi atreferēts. Ir Latvijas Nacionālās Komitejas prezidenta ģen. Bangerska deklarācija (nolasīta sēdē Potsdamā), ir Latvijas valsts pārstāvniecības uzbūve, Prezidenta svīnīgais solījums, daudzie apsveikumi un visa sēdes gaita. Te nu izrādās, ka viss ir noticis pavisam citādi, kā dažas dienas iepriekš bija rakstīts "Tēvijā" par kādas tur Brīvības komitejas nodibināšanu Vācijā dzīvojošiem latviešiem. Ne vārda par tādām lietām tur nav lemts. Kad viss bijis gatavs, atsevišķi vācieši gan likuši priekšā tā izvest, bet latvieši palikuši pie sava plāna Nacionālā komitejā. Bet presei izziņots viņu izdomātais plāns - ar Brīvības komiteju. Tie droši vien bija partijas pārstāvji, kurpretim armijas viri ar Himleru priekšgalā atzina Nacionālo komiteju.

Klāt pielieku šīs dienas "Tēvijā", kur tas viss ir aprakstīts. Es neatzistu tādus "gudrus" virus, kuņģi domā, ka viri, kas šajā pagaidu valdībā piedalās - "sašmucējas", runājot viņu vārdiem. Sen jau vajadzēja būt kādai latviešu valdībai, lai tauta saprot, ka ir kāds, kas viņus pārstāv, lai kaņavīrs jūt aiz sevis kādu noteiktu iekārtu savā tēvijā Latvijā. Kādam ir tur jābūt. Protams, praksē pierādīsies, kā šīs skaistās lietas varēs izvest dzīvē, bet arī mēģinājums ar vislabāko gribu ko panākt tautas labā, ir apsveicams. Kaut nu liktenis ļautu viņiem valdīt savā vēl atlikušajā dzimtenē un drīz atgūt arī zaudēto. Pēc manām domām, brīdis tur - Potsdamas pilī - kad Vācijā apkārt plosās kaņa un bumbu terora šausmas, tiešām bija vēsturisks.

Gaidām prezidentu ar saviem tuvākiem līdzstrādniekiem atgriežamies dzimtenē. Sakarā ar sagaidīšanu jau te atsevišķas redzamākas personas sanākušas konfliktā. Plkv. Lasmanis, pašreiz augstākā latviešu militārā persona Kurzemē, sašķīdojās ar mazo Niedru, kuņģ, kā jau parasts, arī šini gadījumā grib "spēlēt pirmo vijoli", bet pulkvedis neklausā un saka, bet priekš tam viņš ir vēl daudz par jaunu, labāk būtu, ja šīs sagaidīšanas lietas kārtotu kāds vecāks direktors. Tāpat Niedra grib svinīgo sanākumi sarīkot savās bēgļu telpās, agrākā zīdaiņu namā Apšu ielā 3a. Pēc mana ieskata, tā būtu nelaba blamāža visai šai lietai - iesākt dzimtenē darbu ar sēdi zīdaiņu namā. Tiesa, ir jau piemērotu telpu trūkums, bet jācenšas tādās atrast kur citur. Operā citi negrib, jo blakus telpās esot vācu kaņaspēks.

Šodien Kalpaka atvadu svinības. Pulksten 10:00 bija dievkalpojums baznīcā. Vakarā svinīgs akts Romas viesnīcā.

Krodērs izsmēj Freivaldu, ka tas no Rīgas uz Liepāju vedis biedrību arhīvu, nevis savas personīgās mantas, par kuņģam tagad te varētu iemānīt kaut ko ēdamu. Freivalds saka, ka sabiedriskas lietas visur pirmā vietā un tad tikai personīgās. Tādas pat ir manas domas.

4. martā

Svētdiena. Esmu darbā, kaut gan isāku laiku kā citās dienās. No rīta biju bērnudārzā, apskatīju, kā mazie pilsoniši pavadā laiku, kamēr viņu mātes strādā. Jaunākam tikko 1 gads un 7 mēneši, tas tik klusi dzīvojas pārzīnes E. Sedolas istabīņā. Vecākiem (8 - 12 g.) audzinātāja lasa kaut ko priekšā, vidējie zīmē vai spēlējas ar klucīšiem. Pašreiz bērnudārzā skaitās 29 bērni, bet vēl nāks klāt, jo pusdienas, kaut arī ne sevišķi bagātīgas, tomēr ir kā papildinājums tagad tik trūcīgai iztikai.

Pēcpusdienā aizgādības virsnieks bija sarīkojis kino izrādi operā leģionāru piederīgiem, bet es neaizgāju. Man patik svētdienas pēcpusdienās no 15-16 būt mājās un noklausīties radio raidījumus "Latviešu mūzika un literatūra".

Užavā, 1945. g. 7. martā

Ir atkal vienreiz pienācis tas sengaiditais brīdis, kad ir izdevies ierasties pie savas mazās meitenītes, mammas un citiem radiem. Šorīt pkst. 7 izbraucu no Liepājas ar ģenerālinsp. štāba auto, kuņģ devās uz Ventspili. Braucām visu dienu. Pa ceļam daudzās vietās apstājamies, jo Vilnis devās pie saviem paziņām un arī pagasta valdēs šo to sarunāt mūsu kopējam kopgaldam. Bijām arī 3 km no Durbes, kur sevišķi skaidri bija dzirdams kaujas troksnis un boļševiku lidmašīnas bez apstājas dīca virs galvas. Pie Užavas baptistu baznīcas mani izlaida ārā, un es brīdu pa kupenām uz Salām. Bija briesmīgs sniegunis, grieza vai apkārt. Sala kājas un rokas. Vakarā iegāju Salās. Meitiņa, kā ieraudzīja, tā iesaucās "mammiņa", vēlāk tā kā nobijās, bet drīz vien "iepazīnāmies". Ir paaugusies liela un tik ļoti jaukiem blondiem un kupliem matiņiem, ka tiešām prieks uz viņu skatīties. Visi liela, ka tik jauku un gudru bērnu nav redzējuši. Kad raud, visus mierina. Mammiņa esot Liepājā, Tautas Palīdzībā. Tētis Vācijā, kaņavīrs, kad pārnāksot, būšot liela bārda un atvedīšot cērmju zāles. Kad Emmiņa vienreiz guldīdama dziedājusi "Aijā žūžū", meitiņa pogājusi blūziti vaļā un teikusi: "Es ģībšu". Kas viņai tādu vārdu mācījis - neviens nezina. Tik ļoti uzmana, vai man ir šķīvis un karote, vai es ēdu, un tik saka: "Mammiņ, lūdzu, lūdzu ēd!" Pats jaukālais laiks bērna attīstībā, un es nevaru līdzī dzīvot. Vakarā ar mammu ilgi pārrunājām, blakus gulēdamas, kas bija sakrājies uz sirds. Mamma nav vesela, temperatūra, un sirds slima. Man par visu ir bažas.

Sakas pag., 1945. g. 8. martā

Šo nakti pārgulēsim vienās mājās Sakas pagastā. Šorīt plkst. 10:30 izbraucu no Salām. Mazā palīdzēja mammiņai sakrāvēties un nest pakas ārā. Braukšot viena pati man līdzī. Es esot mammiņa, abas vecāsmātes esot vecās māmuliņas. Tantes labas. Asaras ritēja kā straumītes pāri vaigiem, kad šķīros. Izbraucot, kā arvien, lūdzu dieviņū, lai sargā manu meitenīti un atgriež viņas vecākus atkal šais mājās atpakaļ. Ar zirgu bija jābrauc līdz Liču gatvei, kur sākas Kuldīgas lielceļš, bet tā kā mūsu auto tur nesatiku, teicu Nikolajam, lai brauc uz Ventspili. Ja nesatīksim ceļā, braukšu ar vilcienu. Bija stiprs sals, un nosalu kā nabaģelis. Tik asu vēju šoziem vēl nebiju jutusi. Auto satiku 5. kilometrā šaipus Ventspils un pārsēdos tajā. Tad bija silti. Braucām uz Ēdoli, jo Vilnis tur domāja dabūt spirtu, bet neizdevās. Tad pa mazākiem ceļiem braucām uz Jūrkalni, kur pagasta vecākais bija sagādājis drusku liellopu gaļas.

Pagasta vecākā mājās bija kāds mūziķis un uz mazām ērģelēm un vijoles spēlēja visus gabalus, ko vien vēlējamies: "O sole mio", Toričelli "Serenādi" u. c. Bija savādi. Ārā pār mežu spožas ugunis met blāzmu - tur boļševiki fotogrāfē - mēs te puskrēslā bariņš iebrāucēju klausāmieš maigas mūzikas skaņās. Ieēdam vakariņas, uzdzeram un norunājam pa visu tumsu doties cauri bandītu rajonam uz ltn. Viļņa pazīstamām mājām. Izbraucām cauri mežam nemanot. Tagad sēžam vienās mājās meža vidū, laipno tautiešu labi pamieloti un darām, ko nu katrs atrodam par labāku. Mūsu gulēšana būs rindiņā uz grīdas salmos, uz kuņģiem pašreiz dūšīgā Kurzemes saimniece klāj dubulti baltus līnu palagus un pāri izrakstītas segas. Puiši mazliet iesīlušī, bet par visiem vairāk ltn. Vilnis. Viņa sieva ar bērniem, no kuņģiem viens smagi slims, sēž ielenktajā Dancīgā. Viņš necer tos vairs redzēt.

Liepājā, 1945. g. 9. martā

Plkst. 18:00 iebraucu Liepājā. Tomēr tā savādi - šai pilsētā pa daļai jūties kā mājās. Cilvēks ar laiku pierod pie visa. Pa ceļu jau vēl gāja visādi. Pāris reizes nogriezāties no lielceļa un iebraucām kādās mājās, kur nogrimām sniega kupenās. Esmu nogurusi.

Liepājā, 1945. g. 10. martā

Uztraukumu pilna diena. Šorīt iebraucis mūsu jaunais valsts Prezidents ģen. Bangerskis ar plkv. Plensneru, jauniem valdības locekļiem Miezi, Andersonu un Zvejnieku. Plkst. 10:45 iestāžu vadītāji sapulcējās stāba telpās, Kūrmājas prospektā 16 uz pirmo apsriedi. Katrs ziņojis par saviem novērojumiem un vēlējumiem. Inž. J. Leimanis turējis jauku apsveikuma runu. Ģenerālis informējis par notiekošo, lai zinātu, kas pirmais darāms. Nekas iespaidīgs šai sēdē nebijis.

Pēcpusdienā ar māsu Šenbergas gājām uz kādu izslavētu zilnieci, bet neatradušas to mājās, gājām uz darba telpām. Bija briesmīgs sniegunis, tā ka pret vēju bija grūti turēties. Te pēkšņi sāka ribēt šāvieni, un mēs nevarējām saprast, kas tur šauj, no kurienes uz kurieni. Mēs iebēgām vienās otrās nama durvis un skrējām atkal tālāk. Arī citi nesaprata, kas isti notiek. Varēja dzirdēt, ka granātas, baigi rūkdamas, iet pāri galvām. Izbijušās sievietes skrēja pie vācu žandarmiem un uztraukušās stāstīja, ka "tieši sētā kritusi bumba un nosisti cilvēki". Mēs skrējām pāri druvu laukiem pa visu sprādzienu laiku un galīgi aizelsušās ieskrējām mūsu telpās - Kūrmājas prospektā 16. Tur arī neviens neko noteiktu nezināja, bet domāja, ka boļševiki šaujot no jūras. Vējš auroja bez mitas un grieza sniegu, bet visu pārkaucā pāri skrejošo granātu lidošanas un plīšanas troksnis. Sagaidījušas mierīgāku brīdi, devāmies uz mājām, pa ceļam iegriezāties veikālā iepirkties. Tur ar mani sāka runāt kāds iereibis vīrietis un dabūjis zināt, ka es no Rīgas, teica, lai eju viņam līdz, viņš parādīs, kur dzīvo, varbūt man kādreiz tas varēs ļoti noderēt. Viņš no manis neko negrib. Viņa runas ieinteresēta, gāju viņam līdz viena pati, jo māsiņa nenāca. Pa kādiem šauriem vārtiņiem un tumšām trepēm nokļuvu viņa nekārtīgajā istabiņā. Rokās man bija 2 kukuļi maizes, un tos es turēju cieši pie sevis piespiestus. Viņš vairākkārt pārprasīja, vai tik esmu rīdziniece. Tad rādīja savas tirdzniecības zīmes, ka viņam kādreiz Kaļķu ielā pret Japāņu veikalu ir bijis sīkpreču veikals, bijis veikals arī Ķemeros un liels starpniecības uzņēmums. Gluži tukšā neesot atbraucis un vajadzības gadījumā izlīdzot tautiešiem, kam kaut kā trūkst. Rādīja maisu balto miltu, sviestu, zeķes, pazoles. Prasīju, ko tad viņš par to grib pretim. Neko, tikai sievietes varbūt varētu par to viņa veļu izmazgāt. Iespieda sauļā 2 RM 50. Teicu, ka man naudas nevajag. Viņam naudas esot liela paka, dienā nodzerot 700-1000 markas. Neesot ne sievas, ne bērnu, kam taupīt. Ja es būšot ar viņu laba, nenožēlošot, varbūt kādreiz varēšot palīdzēt, varbūt turpat pie viņa galda vai citā vietā sēdēšot kopā ar redzamākām valdības personām, neizslēdzot pašu prezidentu. Sminēju par šo valodu. Izrādījās, ka viņu sauc Teodors Briedis. Apkārt sprāga granātas, drebēja visa mājele, man bija bail šī jocīgā cilvēka sabiedrībā. Viņš turēja manu roku - lai nebaidoties, kāds liktenis nolems - tāds būs. Beidzot bija jāapsola, ka pirmdien iešu ciemā, varot ņemt arī kādu citu rīdzinieci līdz. Teicu, ka viņš ir kā persona, kuŗu var aprakstīt romānā. Beidzot pārskrēju mājās. Šava vēl. Mēs visi trīs salidām manā istabiņā un, kad likās par baigu, izmukām koridorīti. Ap plkst. 19 šaušana stājās, un gājām katrs savā istabā.

Liepājā, 1945. g. 11. martā

Svētdiena. Šodien tik dabūjām zināt, ka vakar tie šāvieni nākuši no boļševiku ātrlaivām, kuŗas bijušas piezagušas tuvu pie krasta. Nonāvēti daudzi cilvēki. Cietusi arī tā māja, kuŗas durvis mēs vakar bijām ieskrējušas. Pie mūsu slimnīcas viena koka mājele aizdegusies. Trāpīts arī viens kuģis ostā. Nezinām, ko darīt, mums tā nestabilā koka mājele, zem kuŗas nav ne pagrabā, kur paslēpties. Arī šodien pēcpusdienā sāka šaut, bijām, ar Fr. ceļā uz mājām, griezāties atpakaļ uz darbu, sēdējām tur - liekas drošāk. Mestas arī granātas ar laika degli, tās sprāgušas labu brīdi pēc nokrišanas. Ģenerālis šorīt aizbrauca uz fronti, vakarā jau domājot būt atpakaļ.

Liepājā, 1945. g. 13. martā

Šodien jaunā valdība gribēja mūs izdzīt no mūsu darba telpām, Kūrmājas prospektā 16. Plkv. Plensners ienāca no paša rīta un vispirms lika priekšā pavisam iet uz citu māju, bet kad

apskatīja mūsu 3 lielās istabas un 1 balkona telpu, konstatēja, ka viņiem šīs telpas ir nepiemērotas, jo ko tādās lielās muzeja istabās var ierīkot par kabinetiem. Kamēr viņi sev atrodot piemērotas telpas, lai mēs sēžot savā lielajā istabā. Tā kā Fr. ir slims, aizgāju pie viņa uz māju aprunāties. Ja viņi grib pagaidām te sēdēt, lai sēd vien, gan jau pietiks telpu visiem. Vienīgi es varētu iet ambulancē pie māsas Šenbergas.

Gāju ar šo ziņu atpakaļ uz darbu, bet neviens vairs nerādījās. Pagaidām plkv. Plensners sēd augšā ģenerālinsp. istabā, pārējie valdības viri Āpšu ielā 3a, bijušajā zidaļu namā.

Fr. kungs ļoti slims. Tieši šovakar temperatūra pāri 39%. Ārsts Šteins jau nāk arvien, bet neko lielu nevar palīdzēt. Gripa vien jau ir, bet grūti. Ļoti sāpot mugura un vēders. Kaut viņš kļūtu ātrāk vesels. Arī darbā viņa klātbūtne ļoti nepieciešama.

Šodien darbā ieradās SD ierēdnis un lūdza, lai Fr. līdz piektdienai iesniedzot ziņas par Tautas palīdzības darbību Liepājas apriņķī. Sevišķi lai uzrādīt vācu iestāžu rīkojumu par bēgļu evakuāciju, bēgļu ēdināšanu, darbinieku skaitu. Tāpat lai norādīt, vai kādas vācu iestādes, vai personas jaucoties TP darbā. Fr. saka, šādu rakstu nevar dot. Viņš negrib kļūt par ziņotāju.

Liepājā, 1945. g. 17. martā

Nejutos vesela. Ir, laikam, tāda maza gripa, un šodien negāju darbā. Fr. nu jau laimīgi ir vesels. Briesmīgi nemierīga diena, boļševiki šauj visu dienu, gan ar nelieliem pārtraukumiem. It kā noskaidrots, ka šie šāvīpi tiek izšauti no ieroča, kas atrodas uz dzelzceļa platformas uz kādām sliedēm frontes tuvumā. Tas briesmīgi bojā nervus. Tāds pamatīgs spalgs blikšķis, tad granāta, gaisā plīstot un ar jaunu spēku metot tālāk lodi, kas sprāgstot atsitoties pret zemi. Mājā man vienai ir pavisam nelāgi ap dūšu, bet nav arī, kur skriet. Labprāt ietu uz darbu, bet man noteica mājas režīmu. □

/ Turpmāk vēl. /

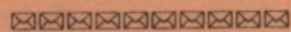
✉✉✉✉ VĒSTULES ✉✉✉✉

KĀDS IZSKATĀS DIEVS?

MLB Ziņotāja 1994. g. dec. numurā ir 3 raksti par Dievu. Visi 3 autori raksta "Dievs" ar lielo "D". Tātad viņi uzskata, ka ir tikai viens Dievs. Bet neviens nepasaka, kāds šis Dievs izskatās. No vēstures ir zināms, ka kopš 325. gada kristīgo Dievs ir trisveidīgs: Tēvs, Dēls un Svētais Gars. Ka Dēls dzima, dzīvoja un mira kā cilvēks, ir labi zināms. Bet kāds izskatās Tēvs un Svētais Gars? Pēc 325. gada ticības apliecinājuma Tēvs ir debesis (Dēls arī), bet ka debesis mēs esam visi, pierādīja Koperniks (Copernicus) jau pirms 480 gadiem. Zinātnieki un filozofi šo zināšanu ņēma un ņem vērā, bet, liekas, teologi to ignorē. Vajadzētu norādīt, kuŗā vietā debesis Tēvs ar Dēlu sēž. Latviešu Dieva atrašanās vieta ir jūtama. Viņš ir starp mums un ar mums, bet kāds viņš izskatās?

Man liekas, ka pasaules uzbūvi Dievs pamazām dara mums zināmu caur lielajiem zinātniekiem. Koperniks bijis viens no tiem. Tad nāca Ņūtons, Einšteins un tagad Stephen Hawking. Kas ir Dievs, kāds un kur Viņš ir, vajadzētu mēģināt atbildēt, lietojot pašreizējās zināšanas zinātnē. Vai cienījamie domātāji, novērotāji un pasaules uzbūves zinātnieki nevarētu kādā nākošajā MLB Ziņotājā publicēt savas domas par Dieva veidu un atrašanās vietu? □

Alberts Bredenfelds,
Krestonā, Britu Kolumbijā



DZĪVO DZĪVI MĪLESTĪBĀ

Luterāņu baznīcas svētdienas vēstis izsaka skaistu vēlējumu un dod ceļu, vērtīgu ierosinājumu: Mīlestība sākas mājā - tā saka. Mīlestība ir vairāk nekā teiciens - es tevi mīlu, kaut gan mēs to ļoti maz sakām.

Mīlestība izpaužas caur mūsu attieksmi un darbību. Mīlestība iedarbojās, kad īgnums pārvērsās smaidā, žēlošanās par apmierinātību, nosodišana par uzslavēšanu. Mīlestība kļūst patiesa un piepildās, kad visi ģimenes locekļi to uztur un piekopj.

Mīlestība kļūst dzīva, kad dzīves problēmās ģimenes locekļi dalās un kad viena prieks kļūst visu prieks. □

Modris Zandbergs,
Sarnijā, Ontario

1995. g. marta mēneša MLB Ziņotāja 20. puslapā kungs Osāns manu iso apceri par Dievu nosauc par "isu meditāciju par Dievu". Daļēji viņam taisnība. Pricējās un pateicos kungam Osānam par mana raksta izlasīšanu! Tikai man žēl, ka mans raksts ieļaujot kungu Osānu un ka viņam nepatik kristiešu, žīdu, musulmāņu un indiešu Dievs. Šini savā rakstāun citur uzsvēru, ka mūsu dabiskā prāta loģika, argumenti un fakti neder pārdabiskajā garīgajā pasaulē. Dievam ir sava loģika, savi argumenti, savi fakti, savi plāni un visa notikušā un notiekošā iemesli, kas mūsu dabiskajam prātam nav pieejami, nedz saprotami. Varbūt, saku, varbūt, pēc nāves sapratīsim ko vairāk.

Jautājumā par Dieva "nežēlīgu" apiešanos ar cilvēkiem, pēc manām domām, pēc atbildes kungam Osānam šini jautājumā būtu jāgriežas pie žīdu garīgās literatūras kritiķa Gershom Scholem grāmatas "Major trends in Jewish Mysticism", pie plašām kristiešu teoloģijas studijām. Pie tam, katrs katoļu bērns, kas ir sajēmis Pirmo Svēto Komūniju, var dot izsmelošu atbildi kunga Osāna voltēriskajiem jautājumiem. Kunga Osāna pievestie Voltēra Dieva pazemošanas argumenti nav tagad un nebija nekad nekas cits, kā veca lietota trauku mazgāšanas ūdens burbuļi. Latviešiem nav pa ceļam ar Voltēru. Viņa un Staļina bezdievīgās filozofijas sekas, ko latviešu tauta cieta 50 ilgu gadus, vēl ir skaidrā atmiņā.

Varu atkārtot: Dieva klātbūtnes un Viņa mīlestības apjauta ir katra cilvēka privilēģija un personīgs pārdzīvojums. Kungs Osāns saka, ka "miršana - drausmīgs cilvēka pazemojums, jo cilvēks beidz būt cilvēks." Kungs Osāns nepaskaidro, kā viņš zina par cilvēka likteni, viņa dabu pēc nāves. Pēc viņa kategoriska, absolūta apgalvojuma var saprast, ka kungam Osānam aizsaules dzīve ir ļoti pazīstama. Pēc apgalvojuma, liekas, ka kungs Osāns ir izstaigājis visus aizsaules ceļus un kā par brīnumu ir atgriezies šini jaunajā pasaulē, lai atkal mirtu otrā vai trešo reizi un izciestu atkal Dieva uzlikto pazemojumu - nāvi. Domāju, ka MLB Ziņotāja lasītāji būtu ļoti pateicīgi kungam Osānam, ja viņš no savas personīgās pieredzes tiem pastāstītu par aizsaules dzīvi un tās iemītniekiem.

Citādi, attiecībā uz nāves jautājumu var vadīties no kristiešu, žīdu, musulmāņu un indiešu svēto pārliecības, ka nāve ir dabisks sliksnis cilvēka pārejai pārdabiskajā pasaulē - viņasaulē vai aizsaulē.

Pie reizes var piezīmēt, ka latviešu bēgļu starpā vēl nav mirusi Kaudzīšu Švauksta mentalitāte, kad lepība padara cilvēku smieklīgu jautājumos un atbildēs.

Kungs Osāns vaino Dievu Lisabonas zemes trīces cilvēku zaudējumos. Mutatis mutandis, kāpēc kungs Osāns nevaino Dievu visu karu izcelšanās iemeslos? Hirošimas, Nagasaki un Drēzdenes izbumbušanā? Kas ir vainīgs Amerikas un Eiropas plūdus? Konsekventi pēc kunga Osāna pārliecības Dievs ir vainojams visur. Attiecībā uz zemes trīcēm, kungs Osāns, liekas, nezina neko par zemes slāņiem, zemes kodolu. Mūsu gaisa kuģis - zeme ir tāda, kādu to Dievs radīja ar skaistumu un briesmām, kas iederas visa izplatījuma tikai Dievam zināmā attīstībā.

Kungs Osāns saka, ka esmu pārspīlējis "mūsu tehnoloģisko barbarismu".

Sine ira et studio, mēs dzīvojam tehnoloģiskā barbarisma laikmetā. Kungs Osāns saka, ka "technikai neierobežoti jāaulekšo". Bet kurai teknikai? Tiešām, tehnoloģija "aulekšo" savā ceļā, izpostidama floru, faunu - mežus, zvērus, putnus, zivis, piesārņodama upes, ezerus, okeānus, - pat gaisu. Jā, tiešām, tehnoloģija "aulekšo", pati nezinādama, uz kuriem. Mantkārības un lepības dzīta, tā "neierobežoti aulekšo" preti bezdibenim, nedomādama par paaudzēm, kas nāks pēc mums. Viņu spriedums par mums būs nežēlīgs. Ja tehnoloģija "neierobežoti aulekšo", atstādama aiz sevis briesmīgos atomprodukcijas vēmekļus, ko neviena zeme negrib, jo neviens nezina, kā no tiem paglābties. Bet to krājumi aug augumā.

Pēc "neierobežotas tehnoloģijas aulekšošanas" grūti iedomāties mūsu mīļo zemes lodi bez mežiem, bez putniem, bez zivīm, bez zvēriem un okeānus un visus citus ūdeņus pārklātus ar aļģēm un caur dūmiem piesātinātu gaisu, tikko redzamu spidam mūsu mīļo saulīti. Mums visiem būtu jātur prātā: Initium sapientiae - timor Domini. □

J. Liepiņš, Florīdā

Osānu Kārlis savos interesantos un pētījumos pamatotos rakstos mēdz pieskarties jautājumiem, kuņus sabiedrība uzskata par "taboo". Lielākai daļai no mums tautības, reliģijas, politikas, ģimenes un tuvu draugu jomās ir robežas, kuņas aizstāvam ar izriestām krūtīm un zvērošām acīm. Kāds no maniem draugiem šini sakarībā jutās tik aizskārts, ka atļāvās lietot teicienu - nebāz tu savu netiro degunu manā tirā pakajā.

Gan nejtos tiesīgs izteikties par dzejoļiem. To lasīšanai savā mūžā neesmu atlicinājis laiku, lai veidotu vērtējamu spriedumu. Dodu tomēr vairāk ticamības latviešu literatūras un folkloras pētniekam Osānu Kārlim. Ja nu tomēr gribam piemērot arī iepriekš teikto par neaizskaramām robežām, tad derētu Osānu Kārļa bilsts bruņiniecisks bridinājums - neķeries tu maniem sieviešiem klāt!

Par Ziedoni un Peteru gan nevarētu teikt, ka, piešķirot ordeni "latviešu tauta tiem parādījusi atzinību un mīlestību", jo ordeni piešķir prezidents ar dažiem pieaicinātiem padomdevējiem. Ja nu tiešām latviešu tauta ordeni būtu piešķirusi, šaubos vai Lasmane-Doroņina to būtu devusi v. prez. sētniekam nododšanai atpakaļ.

Rakstonis un gudronis arī latviešu valodā neskan labi. Ja jau lietojam necinošu galotni, tad "nieķelis" un "elis", kaut arī nevietā, šini gadījumā, būtu latviskāk.

Jau nopietnāks ķīviņš Osānu Kārlim ir ar Andreju Brūveri. Te nu man jāpiekrit A. Brūvera domām, ka Osāna minētie Bībeles fragmenti neraksturo kristīgo ticību. Zināms, ir fundamentālisti, kas domā, ka katrs vārds Bībelē ir Dieva iedvesmots. Pirms 3 vai 4 tūkstoš gadiem Bībeles atziņa par Dievu, grēku un pareizu dzīvošanu bija primitīva - žīdu tautas primitīvais tuksneša mantojums. Sekoja vairāki attīstības posmi - ar Ābrāmu, apm., 18. g. s. pirms Kristus, ar Mozu 13. g. s. pirms Kr. un praviešiem 8.-6. g. s. pr. Kr. u. t. t. līdz Jaunai Derībai 4. g. s. pēc Kr. Tā pagāja gadu tūkstoši, līdz dievatziņa sasniedza tagadējās kristīgās reliģijas morāles pakāpi.

Savā zemes dzīvē Jēzus, saprotams, varēja būt tikai cilvēks, ne Dievs. Viņa ciešanas varēja būt nozīmīgas tikai, ja viņš bija cilvēks. Viņš sevi dēvē par Mesiju (Jāņa 4: 25-26) un par cilvēka dēlu. Viņš sauc sevi arī par Dieva dēlu, bet Dievs ir visu cilvēku tēvs, ko redzam viņa lūgšanā - Mūsu Tēvs debesīs. Kā Mesija viņš arī sūtīts tikai Izraelas tautai (Mateja 15:22-28). Tikai pēc nāves, kad viņš parādījies saviem mācekļiem kā gars, jeb garīgās miesās, viņš teicis: "Eita pa visu pasauli un pasludināt evaņģēliju visai radībai". Savā zemes dzīvē viņš gan arī teicis (Jāņa 10:16) - "Man vēl ir citas avis, kas nav no šīs kūts; arī tās man jāatved; arī viņas dzirdēs manu balsi un būs viens ganāms pulks un viens gans". Ja tas nav domāts diasporas žīdiem, tad attiecas uz citām tautām.

Jūda ir vienīgais no mācekļiem, kas nevarēja pieņemt Jēzus humāno mīlestības mācību. Viņš, kā liekas, gaidīja militāru Mesiju, kas atsvabinātu Izraelas tautu no romiešu jūga. Humānais Mesija arī nebija pieņemams žīdu augstiem priesteriem un daļai no tautas.

Kā radīšanas process, tā dievatzīņas attīstība arī vēl tagad turpinās un ar zinātnes un etikas attīstību arī veidojas un aug. Redzam, ka brīnumi nav vairs tikai jāmeklē Bībelē, bet mūsu vieta universā un viss, kas ap mums, ieskaitot evolūciju, ir jau pats par sevi brīnums un radīšanas turpināšanās.

Arī latviešu pirmatnējā reliģija nav stāvējusi uz vietas. Zēna gados lasīju tautas pasaku, kuņā vecos cilvēkus veduši uz mežu vilkiem par barību. Lidzpaņemtais dēlēns iebildis, kad tēvs gribējis atstāt veco tēvu ar visām ragaviņām mežā. Puika bažījies, ka tad viņam nebūšot ar ko tēvu vest uz mežu, kad šis pats palikšot vecs. Pasaka gan saka, ka ar to šini ģimenē un arī citur šī paraša esot izbeigta.

Ģimnazijas gados lasīju Bjernsterne Bjernosona romānu "Par Dieva ceļiem". Šis romāns mani tā iespaidoja, ka nolēmu studēt par ārstu. Norvēģu rakstnieks šini traģēdijā apraksta problēmas, kas man atgādina Osānu Kārļa un Andreja Brūvera "salekšanos" (tāmenieku teiciens). Rakstnieks iztirzā jautājumu - Kas ir Dieva ceļi? Tur tēlotais mācītājs nāk pie slēdziena, ka Dieva ceļi ir tie, pa kuņiem staigā labi cilvēki, kaut arī tie būtu atkrituši no draudzes. Tas man šķiet būtu attiecināms arī uz

REZOLŪCIJAS UN IETEIKUMI

Pieņemti LNAK 16. padomes 3. sesijā, 1995. g. 7. maijā, Toronto.

1. Rezolūcijas

1. PBLA

Latvijā mēģina ietekmēt valdību, lai tā atzitu divvalodību. Mēs, LNAK padomes sesijas dalībnieki, šo domu kategoriski noraidām.

Lūdzam PBLA rūpēties, lai Latvijas valdība šādu domu noraida vēl digli. Latvijā ir tikai viena valsts valoda - latviešu valoda.

2. LNAK padomei

LNAK padomes sesijās, vēlēšanu ietvaros, tūlīt pēc kandidātu saraksta konstatēšanas, bet pirms nobalsošanas par šiem kandidātiem, katram kandidātam tiek uzlikts pienākums isumā raksturot savus nodomus un plānus attiecībā uz sava amatā paredzamiem mērķiem.

2. Ieteikumi

1. Triju zvaigžņu ordeņa domei

Lūdzam Latvijas triju zvaigžņu ordeņa domi dot iespēju Latviešu centrālām organizācijām ārzemēs uzstādīt kandidātus ordeņa piešķiršanai.

2. Raimondam Paulam

Lūdzam Latvijā nerikot ziņģu svētkus 23. jūnijā, respektīvi Ligo vakarā. Jāpi ir seni latviskās dzīves ziņas svētki ar tradīcijām un ligo dziesmām, kas sakņojas tautas senatnē.

Ziņģu svētki jūtami pamazina Jāņu nozīmi. Ziņģu svētkus var rīkot jebkurā citā laikā.

3. PBLA valdei

LNAK padome lūdz PBLA valdi rūpēties par drīzu "Baltās grāmatas" izdošanu.

4. LNAK padomei un valdei

Apzinoties svešumā dzīvojošās latviešu jaunatnes latviskās izglītības lielo nozīmi neatkarīgās Latvijas veidošanā un tautas kopības saturēšanā, Latviešu nacionālās apvienības Kanadā 16. padomes 3. sesijas dalībnieki pieņem šādu ieteikumu:

1. LNAK padome lūdz un sagaida Kanadas latviešu nedalītu atbalstu, morāli un materiāli, visām latviešu skolām Kanadā.

2. Ievērojot pašreizējo līdzekļu piešķirumu samazināšanos vai pat pilnīgu pārtraukšanu no federālās un provinču valdībām, ir skolām nepieciešams materiālais atbalsts, lai tās varētu turpināt savu darbu līdzšinējā līmenī.

3. LNAK padome, valde un organizāciju pārstāvji pievērsīs sevišķu vērību latviskās izglītības sekmīgai turpināšanai latviešu skolās un Kanadas latviešu sabiedrībā.

5. LNAK valdei

Pieņērt intensīvāk un aicināt latviešu sabiedrību reģistrēties kā Latvijas pavalstniekiem. Tas dos iespējas piedalīties 6-tās Saeimas vēlēšanās. Tādā veidā mēs būsim izpildījuši savu pienākumu pret Latviju.

6. LNAK valdei

Secinot, ka:

- ceļas caurmēra vecums latviešiem Kanadā
- radies jautājums par pensiju saņemšanu Latvijā
- jautājumi par aizbildniecību un testamentiem kļūst arvien sarežģītāki
- ir gadījumi, ka nomirstot cilvēks neatstāj testamentu - tādēļ LNAK padome iesaka nodibināt aprūpes nozari, kas rūpētos par visiem jautājumiem, kas skar mūsu sabiedrības vecākos locekļus.

7. LNAK valdei

Kā Kanadas pavalstniekiem mums ir tiesības uzņemt ciemos ārzemju viesus. Kanadas latvieši bieži piedzīvo, ka mūsu viesiem no Latvijas nedod Kanadas tūristu vīzu. Mēs lūdzam LNAK valdi centīgi pieņērt, lai noraidīto Latvijas viesu skaits samazinātos.

8. LNAK valdei

Iesakām LNAK valdei katru gadu rīkot Nākotnes seminārus ar īpašu uzsvāru uz izglītību, financēm, veco ļaužu aprūpi un kultūru. Katram jautājumam veltīt atsevišķu laiku, t. i., lai nenotiek pārrunas par diviem tematiem vienā laikā.

9. LNAK izglītības nozarei

Mūsu skolas dara nozīmīgu darbu. Skolu programma un skolu grāmatas ir ļoti svarīgi līdzekļi šai darbā. Tās ik pa laiku ir jāpārbauda, vai tās atbilst skolēnu vajadzībām un sekmīgai skolu darbībai. Lūdzam izglītības nozari šo darbu virzīt uz priekšu, sadarbojoties ar ALA un PBLA, un citām šai laukā strādājošām organizācijām.

3. Ieteikumi valdei

10. Pirms daudziem gadiem LNAK dalībnieki, ziedojot toreiz lielu summu - \$ 100.-, ieguva mūža dalībnieka nosaukumu. Šī summa, ievērojot inflāciju, tagad līdzinājas vairāk kā \$ 1400.-. Ieteicam, lai LNAK neaizmirst šos pirmos mūža dalībnieku goda ieguvējus, nenosaucot tos par "parastiem" dalībniekiem. Iesakām tos nosaukt par "dimanta" dalībniekiem, jo viņi devuši vairāk nekā "zelta" dalībnieki.

11. LNAK mūža dalībnieku nozīmes piešķirt visiem mūža dalībniekiem vienādas, neatkarīgi no ziedojuma lieluma organizācijai. Piešķirtās nozīmes var saņemt pret nominālo pašizmaksu.

12. LNAK padome iesaka izveidot zināmas priekšrocības LNAK zelta un sudraba dalībniekiem, lai izceltu viņu devumu LNAK un lai veicinātu pievienošanos šajās dalībnieku kategorijās. Piem., ielūgt uz padomes sesiju, paredzot viņiem īpašas vietas un dot atlaidi vai brīvu ieeju LNAK sarīkojumos.

Aleksandrs Budrevics,
LNAK padomes priekšsēdis

J. Briedis,
LNAK padomes sekretārs

LNAK LNAK LNAK LNAK LNAK LNAK LNAK LNAK

BAGĀTS IESNIEGUMU BIRUMS

"Daugavas Vanagi" Kanadā 45. delegātu sapulce risinājās 2 dienas, 1995. g. 29. un 30. aprīli, DV namā, Toronto. Šogad, atšķirīgi no iepriekšējiem, delegāti pavadīja gaŗas stundas debatēs par nākotnes darbību. Pavisam kopā apskatīja 32 dažādus iesniegumus - ierosinājumus rezolūcijām un darbību regulējošiem lēmumiem.

Sapulces darbu ievadīja ar aktu, kuŗa sākumā svinīgi ienesa Leģiona standartu. Tas šī gada augustā, DV 8. Globālo dienu laikā tiks nodots tālākai glabāšanai DVF saimei Anglijā. Aktu vadīja DV KV 1. vice-priekšsēdis V. Plūdons. Ievadvārdos pieminēja, ka 8. maijā apritēs 50 gadi kopš beidzās II pasaules karš. Varbūt daudzām tautām tā ir uzvars svētku diena, bet īgaunīem, latviešiem un lietuviešiem tā nozīmēja 50 gadu verdzības sākumu, ko nekad nedrīkstam aizmirst.

Svētbrīdi vadīja māc. Rasma Caune, atzīmējot trešo uzskaitīto organizācijas mērķi: Sniegt dažāda veida atbalstu un palīdzību visiem tautiešiem,...., kas tik spilgti izsaka organizācijas darba jēgu un mērķus. Palīdzības darbs lielā mērā nozīmē ciešanu un sāpju remdināšanu, svētbrīža noslēgumā secināja mācītāja. Lūdza Dievu svētīt darbu tautas un tēvzemes labā, darbu, ko darām ar mīlestību sirdi, uz ko Dievs mūs ir mudinājis.

DV KV priekšsēdis Dr. G. Šubiņš savā atklāšanas uzrunā pakavējās pie smagā sāpju ceļa. ko latvju tauta staigājusi aizvadītajos 50 verdzības gados. Grāmata "Šie vārdi apsūdz" ir lielākā liecība tautas sāpēm un ciešanām. Mudināja vienotam darbam, uz ko aicina organizācijas Darbības Noteikumu mērķu un ideju klāsts. Sekoja kopēji nodziedāta Latvijas valsts himna "Dievs, svēti Latviju!"

Sekoja klusuma brīdis, pieminot 1994. gadā aizsaulē aizgājušos 32 biedrus.

Apsveikumus ievadīja namatēvs - Toronto nod. priekšsēdis A. Kalviņš. Aicināja, lemjot par DV darbu, pieņemt pareizos lē-

mumus, lai vestu uz pareizā ceļa un pa pareizo ceļu. Latvijas sūtniecības Otavā lietvedis M. Lācis isā stāstījumā pieskārās svinībām Otavā, uzsverot, ka latviešu tauta, kaut maza, tiek ievērota un turēta līdzdienīga. Novēlēja lai DV mērķi piepildītos un vienotības gars valdītu mūsu starpā, kas veicinātu latviešu tautas un Latvijas labklājības augšanu.

Valsts ministrs O. Pavlovskais pieminēja agrākos gadus, kad kā PBLA darbinieks bijis DV Kanadā saimes viesis. Novēlēja sekmīgu darbu, kas veicinātu organizācijas vienotību un nāktu par labu latviešu tautas un Latvijas interesēm.

LNAK valdes un priekšsēža T. Kronberga sveicienus nesa vi-na vietnieks V. Zariņš, norādot, ka DV organizācija, būdama viena no vadošajām, nes atbildību latviešu tautas un valsts labākas nākotnes veidošanā.

LNAK padomes priekšsēdis A. Budrevics aicināja nākotnē raudzīties ar pašāvēību, apzinoties savu sūtību.

DV Vanadžu priekšniece R. Kaugura nodeva visas vanadžu saimes sveicienus un sekmīga darba vēlējumus. DV Kanadā Vanadžu saimes un Vanadžu vad. N. Pulciņas sveicienus nodeva vad. vietn. E. Dāboliņa. DV CV sveicienus nesa DV CV loc. A. Kalupnieks. Laikraksta "Latvija Amerikā" atb. red. Ingr. Viksna mudināja arvienu būt nomodā kā kaņavīram un cinitājam. Atgādināja arī rakstniekiem un dzejniekiem, kā arī avižniekiem būt nomodā par savu tautu un tēvzemi.

Saņemti pavisam 25 rakstiski apsveikumi. Nolasīja DV priekšnieka J. Frišvalda un ASV vanadžu priekšnieces I. Apeles apsveikumus.

Atklāšanas akta noslēgumā V. Plūdons izteica pateicību viesiem par pagodinājumu un klātbūtni, māc. R. Caunei par darba ievādišanu ar svētbrīdi un I. Purenei par klavieru pavādijs. Sekoja Daugavas Vanagu dziesma - Še kopā mēs biedri...

Mandātu komisijā darbojās: K. Rēvalds, G. Brikmanis un P. Vitols (Rev. kom. loc.), kas ziņoja, ka piedalās 16 nodaļas ar 22 delegātiem: Albertas - V. Plūdons; Bramptonas - Dr. J. Lūsis; Br. Kolumbijas - E. Pelēns; Edmontonas - M. Lorbergs, Hamiltonas - V. Dāboliņš un A. Kalupnieks; Keskvikas - J. Melders; Kičīneras-Vaterlū - V. Cinis; Londonas - G. Brikmanis; Manītoabas - Z. Akots; Montreālas - B. Innus un J. Bilinskis; Otavas - B. Logins; Sadberijas - R. Dumpis; St. Catherines - R. Zālamans un P. Vitols; Sault Ste Marie - E. Krūmiņš; Toronto - A. Kalviņš, L. Ozols un M. Lejiņa; DV KV biedru kopa - J. Treijs.

Kandidātu apzināšanai darbojās DV KV izraudzīta Nominācijas komiteja: V. Plūdons, N. Pulciņa un T. Kronbergs. Tas darbu jūtami atviegloja.

Par sapulces vad. ievēlēja J. Mežaku; viņa vietnieku - G. Brikmani; sekretāru - A. Kalupnieku; sekr. vietn. - A. Vuciņu; rezolūciju komisijā - V. Dāboliņu, B. Innusu un K. Zenaiti; par balsu skaitītājiem - K. Rēvaldu, P. Vitolu un H. Jākobsonu.

Sapulces sākuma posms ritēja samērā raiti. Darba kārtību papildināja, paredzot DV goda biedra kandidāta izraudzīšanu. Iepriekš. gada protokolu pieņēma bez papildinājumiem. Papildus ziņojums bija tikai DV CV loceklim A. Kalupniekam. Tas ierosināja slēgtu sapulces daļu nākamajā ritā, kurā pārrunāja iekšējās darbības jautājumus. Bija jautājumi pie DV KV priekšsēža ziņojuma attiecībā uz konta "Brīvība 88" darbību. Rev. kom. ziņojumu nolasīja K. Rēvalds. To pieņēma vienbalsīgi. Goda tiesas ziņojumu nolasīja V. Turķis, iesakot nākotnē paturēt lēmumu konspektu, neminot vārdus, kas varētu palīdzēt lēmumu pieņemšanā. Papildus debatēs bija jautājumi atsevišķiem valdes locekļiem. Pēc pārrunām pārskatu pieņēma un visiem darbiniekiem izteica pateicību par paveikto darbu.

St. Catherines nod. biedra I. Laimītes iesniegums par biedru pilnvaru atzīšanu izraisīja debates. Darbības noteikumi neparedz pilnvaru izsniegšanu. 1980. g. delegātu sapulces lēmums aizliedz tādas izsniegt. Nodaļu un kopu biedriem katram ir tiesības balsot, bet ne izdot otram biedram pilnvaru balsot viņa vietā. Apskatīja Toronto nod. biedra M. Lorberga sūdzību par nepareizībām Toronto nod. biedru pilnsapulcē. Pēc ieskatu izmaiņas atzina, ka sūdzība virzāma darbības noteikumos paredzētā kārtībā. Tādā nolūkā biedri var pat izkārtot biedru sapulces sasaukšanu.

Darbinieku vēlēšanas ritēja raiti. Dr. G. Šūbiņam savu kandidatūru neuzturot, par DV Kanasas zemes valdes priekšsēdi ievēlēja Varimantu Plūdona (17 "par" balsis) un I. vice-priekšsēža amatam atlikušajiem 2 gadiem - A. Kalupnieku (17 "par" balsis).

Par DV CV locekli nākamie 3 gadiem ievēlēja A. Kalupnieku ar 14 balsim, pretkandidātam Dr. G. Šūbiņam saņemot 7 balsis. Zemes valdē pārvēlēja 4. No 7 kandidātiem valdē uz 3 gadiem ievēlēja: E. Miniati (20 b.), S. Leimani (15. b.), M. Zvejnieci (15 b.) un H. Jākobsonu (12 b.); kandidātos - A. Korma (8 b.), J. Treimanis (5 b.) un B. Kappa (2 b.). Rev. kom. ievēlēja K. Rēvaldu, P. Vitolu un J. Vandali; kandidāts V. Dreifelds; goda tiesā - Dr. J. Dreifeldu, E. Pulciņu un Dr. G. Šūbiņu; kandidātos - U. Maksiņu, J. Melderu un Ž. Bukovski. Apstiprināja arī DV Goda biedra kandidātu.

Vēlēšanām sekokoja debates par DV (globālo) Darbības noteikumu maiņām. Ieteiktos grozījumus un papildinājumus pieņēma.

Pavisam apskatīja 32 ierosinājumus rezolūcijām un lēmumiem turpmākās darbības ietvaros. Pirmo, protesta rezolūciju, adresētu Latvijas valdībai un Saeimai, par II pasaules kara izbeigšanas 50 gada dienas atzīmēšanu pieņēma vienbalsīgi un lūdzta B. Innusu izkārtot nosūtīšanu. Vēl pieņēma sekojošas rezolūcijas un lēmumus:

1. Ieteic LNAK valdei, sadarbībā ar PBLA valdi, sagatavot piemērotu aptauju un to piesūtīt visām Latvijas politiskām partijām, kuņas ar saviem kandidātiem piedalās Latvijas 6. Saeimas vēlēšanās. Saņemtas atbildes publicēt latviešu laikrakstos Latvijā un citur.

2. DV Kanadā atbalsta LNAK valdi radīt vēlēšanu fondu, kas sastādās no šādai vajadzībai ziedotiem līdzekļiem un kas izlietojami vēlēšanu informēšanai. Vadoties no saņemtajām atbildēm, sagatavot un publicēt atbalstāmo kandidātu sarakstu presē, radio un televīzijā, ricībā esošo līdzekļu robežās.

3. Ņemot vērā, ka mainīgie starptautiskie notikumi, bet jo sevišķi svešvalodas, jūtami ietēmē latviešu skolu sistēmu un latviskās kultūras saglabāšanu un tālāko izkopšanu, ierosina: *sadarbībā ar LNAK Kultūras un Izglītības nozarēm izdarīt pētījumus iepriekš minētajās jomās un dot savus ieteikumus latviešu valodas un kultūras saglabāšanai un tālākai veidošanai, it sevišķi to attiecinot uz latviešu skolu sistēmu.*

4. DV Kanadā 45. delegātu sapulce atzinīgi novērtē DV Kanadā vanadžu sniegumu latviskās izglītības veicināšanai, radot KANADAS DAUGAVAS VANADŽU BALVU, kuņu šogad pāsniedza Rīgas latviešu biedrības namā, atzīmējot "Draudzīgā aicinājuma" 60. gadskārtu, par mūsu tautas gara mantu saglabāšanu un vairošanu.

5. Ierosina nodaļām/kopām un atsevišķiem biedriem uzņemt "krusttēva/krustmātes" pienākumus, izraudzītajai vai "savai" skolai sniegtot iespējamo atbalstu, mācības grāmatu un citu mācības piederumu sagādē, kā arī aprūpējot trūcīgos skolēnus.

6. Sadarbībā ar LNAK, un eventuēli sadarbībā ar PBLA, vērst uzmanību uz nepieciešamību skolās ievest ētikas un ticības mācības priekšmetus, ar uzsvāru latviskai audzināšanai.

7. Turpināma informācijas sakopošana, izdarot papildus pētījumus, noteiktu veselības aizsardzības plānu veidošanai, kur ievērojama vieta ir veselīgam dzīves tīkumam.

8. Ierosina pētīt iespējas un praktiski izveidot labāku palīdzības darba Latvijā koordināciju, izmantojot jaunāko tehnoloģiju un informācijas izmaiņas iespējas. Koordinācijas centrs varētu atrasties ASV vai Kanadā.

9. Humānās palīdzības sūtījumi grūtdiepiem Latvijā sūtāmi tieši un bez starpniekiem. Palīdzības saņu pārsūtīšanai, praktisku iespēju robežās, izmantot DV KV atbalstīto akciju: "Latviešiem Latvijā - Latvieši Kanadā", par to paziņojot koordinācijas centram.

10. Nākotnē izbeidzama naudas līdzekļu līdzī došana Latvijas apciemotājiem izdališanai pēc ieskatiem, kā daļas no regulārās aprūpes. Līdzekļu pārvešana pieļaujama speciāliem mērķiem, ar atsevišķu DV KV lēmumu un norādījumu.

11. Apstiprinot DV ASV un DV Kanadā 1993. un 1994. g. kopsēžu lēmumus, DV Kanadā 45. delegātu sapulce atzīst, ka savstarpējā publiska apkaņošānās pašu DV biedru un vadītāju starpā ir nodarījusi DV organizācijai un tās mērķiem daudz jauna. Turpmāk šie brāļu kuņi izbeidzāmi. Biedru un vadošo org. darbinieku attiecībās veicināma satīcība un vienotība kopējam darbam. Turpināsim debates - nemetīsim dubļus. Šī lēmuma neievērošana tiks uzskatīta kā organizācijai kaitīga darbība.

12. DV Kanadā organizācijas biedru un amatpersonu pienākums ir: rūpēties par stipras un vienotas Daugavas Vanagu organizācijas uzturēšanu, kas kalpo tās mērķiem, kā arī latviešu tautas un Latvijas interesēm. Tam jāizpaužas ne tik vien izteiktos vai rakstiskos vārdos, bet arī darbos, ieskaitot visas nozares un pasākumus. Mēs nedrīkstam pieņemt, nedz pieļaut mūsu biedru un vadošo darbinieku apvainošanu vai izsmiešanu ne rakstiskā, nedz vārdiskā veidā.

13. Turpmākajās 14. jūnija ziedojumu vākšanas akcijās uzaiņinājumos paredzēt - ievest atsevišķu norādi, lūdzot ziedot latviskās izglītības veicināšanai Latvijas skolās.

14. Latvijas Brāļu kapu un Brīvības pieminekļa restaurācijas veicināšanai G. Brikmaņa iesniegtais ierosinājums: *DV Kanadā uzņemties iniciatīvu speciāla fonda vai konta radīšanā, kur ienākušie līdzekļi tiktu izlietoti Brāļu kapu un Brīvības pieminekļa restaurācijai, līdzekļu iegūšanai aicinot talkā visu Kanadā dzīvojošo latviešu saimi. Kā līdzekļu pamatbāze jaunradītajam fondam/kontam varētu būt visu atlikušo konta "Brīvība 88" līdzekļu pārskaitē uz to.*

15. Ņemot vērā, ka nodaļu/kopu palīdzības darbs paplašinājies, turpmāk no savāktiem ziedojumiem aprūpei Ziemsvētku akcijas ietvaros, ko veic DV KV uzdevumā, tās var paturēt 40 %.

16. Turpmāk reģistrēt un uzglabāt goda tiesas lēmumu konspektus, ar isiem paskaidrojumiem, neminot partu vārdus. Tos Goda tiesas locekļi varētu izmantot nākotnē līdzīgu lietu izskatīšanai un izlemšanai.

17. DV Kanadā delegātu sapulce atzīst, ka abām DV organizācijām Latvijā ir nekavējoši jāpavienojas, tāpēc uzdodam DV CV prezidijam ieņemt pozitīvu nostāju un nekavējoši gādāt, lai DV Latvijā apvienošanās notiktu pēc iespējas ātri.

18. Virzīt uz DV CV, lai apstiprina un publicē DV kalendārā 28. decembrī (1945. g.) kā DV org. dibināšanas dienu.

19. Rietumu prese bieži sniedz nepatiesas ziņas par notikumiem Baltijas valstīs. Šī sakarībā ierosina sūtīt uz Baltijas valstīm žurnālistu, kas ziņotu par notiekošo. Ceļa un citus izdevumus segtu DV organizācija. Ieteica pazīstamo žurnālistu Bob MacDonald, Toronto Sun.

20. Ierosina atbrīvot \$ 5,000.- no Informācijas nozares līdzekļiem "Melnās grāmatas" (brošūras) izdošanai kopā ar DV CV. Šāda brošūra nepieciešama, lai informētu Latvijas jaunatni par komunistu izdarītiem noziegumiem 50 gadu okupācijas laikā.

21. a) Pēdējo 4 gadu laikā notiek mērķtiecīga un apzināta melu un naida pilna vēstuļu izplatīšana pret izmeklētiem un ilggadīgiem darbiniekiem DV organizācijā. Delegātu sapulce nosoda šādu naida lapu un literatūras izplatīšanu.

b) Atklājot šo vēstuļu autorus un izplatītājus, tie ir izslēdzami no DV orga-Nizācijas bez kavēšanās.

22. Apmeklējot Latviju, konstatēts, ka tūristiem tiek sniegta nepilnīga informācija. Noklusē mūsu brīvības cīņas, nav paskaidrojumu par "Baigo gadu" un izsūtīšanām uz vergu nometnēm, kā arī par citiem vēsturiskiem notikumiem un vietām. Ieteic sekot, lai vēstures grāmata, kuŗa tiek sagatavota DV atbalstā, pietiekoši apgaismotu mūsu cīņas par brīvību un tautas nestajiem upuriem, smokot zem okupācijas varām.

23. Ar šo mēs, DV Kanadā 45. delegātu sapulces dalībnieki, prasām, lai Latvijas Republikas valdība lietotu valsts oficiālo valodu - **latviešu valodu** - valsts iekšējā sadzīvē, tā arī publiskos sarīkojumos. Divvalodības idejas dīgļis ir latviešu tautas pastāvēšanai kaitīgs un stingri jānoraida.

24. Delegātu sapulču protokoli piesūtāmi nodaļām/kopām 2-3 mēnešu laikā. - Saeimas vēlēšanās nav atbalstāmas partijas, kuŗas novērsas no bijušajiem leģionāriem.

25. DV Darbības noteikumu pārkāpumi modālās noskaidrojami un izkārtājami uz vietas, savu biedru kārtējās vai ārkārtas pilnsapulcēs, nepārnēsot strīdus un sūdzības uz delegātu sapulci tieši. Neatrisinātās lietas kārtojamas Darbības noteikumos paredzētā kārtībā un secībā.

26. Atbalstīsim DV CV deklarāciju - atbalstīt visus leģionārus un tos, kam palīdzība vajadzīga.

Par saimniecisko pasākumu darbību ziņoja "Latvija Amerikā" un "Amber Printers & Publishers" valdes priekšsēdis P. Ratnieks, aicinot delegātus vairāk popularizēt laikrakstu. Tā abonementu pat varētu dot kā dāvanu. Tiek darīts iespējamais darba un kvalitātes uzlabošanai. Par DV grāmatniecības darbību

ziņoja L. Ozols un B. Logins. Delegātiem bija daudz jautājumu un arī ieteikumu, kuŗus pieņēma zināšanai.

Pēc isām debatēm apstiprināja DV KV budžeta projektu 1995. g., kā arī DV CV budžetu, attiecībā uz DV Kanadā, 1996. g. Nolēma iesniegt ierosinājumu plkv. V. Januma balvai, nominējot Latviešu gaidas un skautus Kanadā. Par DV KV un DV CV publikācijām isu pārskatu deva DV CV Kultūras noz. vad. A. Kalupnieks, kā arī atbildēja delegātu jautājumus. Vēlajā pēcpusdienas stundā delegāti bija krietni noguruši, kālab dažādo jautājumu tikpat kā nebija.

G. Brikmanis izteica pateicību delegātiem par paveikto darbu un izrādīto iecietību to darot. V. Plūdons, savukārt, izteica paldies delegātu sapulces vadītājiem par labi novadīto un grūto delegātu sapulces darbu. Noslēdzot delegātu sapulces gaitu, DV KV priekšsēdis Dr. G. Šubiņš izteica pateicību vanadzēm, kuŗas abas dienas bija rūpējušās par delegātu paēdināšanu, Toronto nodaļai par telpu atvēli un DV darbiniekiem, kas veica sagatavošanās darbus.

Izskanēja "Še kopā mēs biedri..." Laģiona standarts atstāja zāli - atkal viens smags darba posms noslēdzās cerībā un ticībā labākai nākotnei mūsu tautai un mūsu tēvzemei. □

A. Kalupnieks

DV KV UZSĀK JAUNO DARBA GADU

Pēc delegātu sapulces aprija pēdējās dienās, zemes valdes locekļi pulcējās 18. maijā, Latviešu centrā, Toronto, lai sāktu jaunu darba posmu.

Sēdi ievadīja aizejošais zemes valdes priekšsēdis Dr. G. Šubiņš ar Dieva vārda lasījumu: *"Tāpēc atmetiet melus un runājiet patiesību ikviens ar savu tuvāko, jo mēs savā starpā esam locekļi. Dūsmās neapgrēkojaties, lai saule nenoriet jums dusmojoties. No jūsu mtes lai nenāk neviens nekrietns vārds, bet tikai krietnas runas, kas draudzi ceļ un nes svētību klausītājiem.."*

Sekoja klusuma bridis, pieminot aizsaulē aizsauktos biedrus: Edgaru Vitiņu Hamiltonā un Broņislavu Kažu Toronto. Iepriekšējās šī gada sēdēs pieminēti: Regīna Bērziņa, Rūdolfs Kadiķis, Jānis Girgensons, Irēne Miķelsone, Paulis Grāmatiņš, Eduards Tiltiņš un Donāts Blaubeģrs Toronto, Aleksandrs Sprūdžš Otavā, Tamāra Gailīte Hamiltonā, Juris Silis, Kārlis Kinsleris un Jānis Dālderis Britu Kolumbijā, Jānis Vilnis, Pēteris Kupcis un Jānis Norvels Montrealā, Augusts Daugavietis Londonā, Oskars Roze Bramptonā. DV KV un Vanadzū vadība piederīgiem un nodaļām izteica dziļi izjustu līdzjūtību.

DV Kanadā saimes un zemes valdes vadību nododot, Dr. G. Šubiņš novēlēja jaunievēlētajam priekšsēdim V. Plūdnam labas sekmes. Pateicībā par organizācijas vadībā ziedoto darbu V. Plūdons Dr. G. Šubiņam pasniedza dāvanu - latvisku galda lampu, bet vanadzū vad. N. Pulciņa - vanadzū izdotās brošūras "Latvju novadu tēripi" burtnīcu. DV Kanadā vadības darbu uzsākot, V. Plūdons aicināja: "Turēsimies visi pie statūtiem un ievērosim tajos izteikto kārtību. DV organizācijas darbs un panākumi ir atkarīgi no katra biedra un darbinieka veikuma savā darbā."

Valde konstruējās šādi: **V. Plūdons**, priekšsēdis, Konta "Brīvība 88" vad., "Amber Printers & Publishers" un "Latvija Amerikā" valdes loc.; **A. Kalupnieks**, 1. vice-priekšsēdis, DV CV Kultūras noz. vad., "Amber Printers & Publishers" un "Latvija Amerikā" valdes loc.; **T. Kronberģs**, 2. vice-priekšsēdis, Konta "Brīvība 88" kasieris, DV KV pārstāvis pie LNAK, "Amber Printers & Publishers" un "Latvija Amerikā" valdes loc.; **N. Pulciņa**, DV Kanadā vanadzū vad.; **V. Dāboliņš**, sekretārs, administrātors; **S. Leimanis**, Aprūpes noz. vad., pārstāvis pie A/S "Latviešu Nams", Toronto; **B. Logins**, kasieris, finanču noz. vad., informācijas nozares kasieris; **L. Ozols**, saimniecības noz. vad., inventāra pārzinis; **B. Innus**, biedrzinis, kartotekas pārzinis, nākotnes plānošanas noz. vad.; **A. Briede**, jaunatnes nozares vad.; **I. Miniāte**, informācijas noz. vad.; **M. Zvejniece**, Kultūras noz. vad.; **H. Jākobsons**, sporta noz. vad.; **P. Broks**, administrātorā palīģs un kurātors, informācijas vad. palīģs; **J. Zivtiņa**, filmu un video krātuves pārzinis. Revīzijas komisijā: **K. Rēvalds**, priekšsēdis, **J. Vandelis**, sekretārs. Goda tiesa: **Dr. J. Dreifelds**, **E. Pulciņš** un **Dr. G. Šubiņš**. Par DV KV kopas vad.. apstiprināja **K. Rēvaldu**. DV Kanadā amatu pildītāji: **A. Kalupnieks**, DV Mēnešraksta un laikraksta chronikas ziņu

red.; **I. Purva**, DV Mēnešraksta atb. red., DV CV un DV KV Kultūras nozares ref.; **J. Mežaks** - DV CV Kultūras noz. ref., DV CV pārst. Vēstures mācību grāmatas komisijā; **G. Brikmānis**, Konta "Brīvība 88" valdes loc.; **E. Brencis**, archīva vad., bijušo kaņavīru piem. lietu krātuves pārz.; **V. Ozols**, DV grāmatnīcas "Salons" vad.; **E. Kalviņš**, tautas deju kopas "Daugaviņa" vad.; **J. Treijs**, DV KV un DV CV sporta noz. ref., DV Globālo šaušanas sacensību vad.; **Ingrīda Viksna**, "Latvija Amerikā" atbildīgā redaktrise; **H. Jākobsons**, DV Mēnešraksta apg. vad.; **H. Miķelsons**, DV ziņu red.; **O. Kļavenieks**, reportieris, **J. Zivīņa**, "Laiks, Telpa, Ļaudis" apg. vad.; **I. Lapiņš**, DV vīru koļa priekšnieks; **I. Purene**, DV vīru koļa mūzikālā vad.; **S. Cifersone**, DV Kanadā teātra priekšniece.

Valdes sēdē piedalījās 12 valdes locekļi un vēl prāvs skaits ieinteresēto DV darbinieku un biedru. Pārrunu galvenais temats bija pa palīdzības darbu, kam pēdējos gados pievērsta sevišķi liela vērība. Delegātu sapulces atvēlētos \$ 5,000.- izmantos apavu iepirkšanai Latvijas zemessargiem. Iepirkšanas un nosūtīšanas darbus veiks S. Leimanis sadarbībā ar V. Cini, izmantojot LL LK. Uz vietas sazīmēja pieteiktus ziedojumus bij. leģionāra un partizāna G. Fogeļa gūžas operācijai: H. Miķelsons ziedoja \$ 200.-, Kičineras nod. pieteica \$ 200.- un Toronto nod. - \$ 600.- devumu. Valde aicināja arī citas nodaļas ziedot iespēju robežās. Sakarā ar paredzamajiem latviešu skolu izlaidumiem un mācības gada noslēgumiem, valde nolēma tajos pasniegt grāmatas.

Valdes locekļu ziņojumi izrieta intensīvu darbību, ko veic atsevišķi darbinieki un kopas. Vanadzēs atskatījās uz neseno 43. salidojumu. Tajā piedalījās 32 delegātes, pārstāvēt 8 vanadžu kopas. Salidojuma galvenā tema bija par latvisko izglītību un tautas nākotni. Paneldiskusiju vadīja Kate Lapiņa, un tajā vēl piedalījās Anita Gaide un Elma Miniāte. Vanadzēs atbalstīs latviskās izglītības apgūšanu, un turpinās palīdzības sniegšanu daudz bērnu ģimenēm. Centīsies atbalstīt laikr. Latvija Amerikā darbību ar jaunu abonētu sagādi, ieteicot to kā dāvanu. Arī pārējo nozaļu ziņojumi liecināja par neatlaidīgu darbu. B. Innus daudz laika un enerģijas ziedoja, lai līdzinātu saprašanās un sadarbības ceļu DV nogrupējumiem Latvijā.

Tālākās pārrunas liecināja par nopietno piecu organizācijas darbam, kas risināms, lai savus uzdevumus varētu veikt kā viena vienota vienība. □

A. Kalupnieks

DV SALIDOJUMS LATVIJĀ

DV salidojums Latvijā notika š. g., no 21.-23. jūnijam, Latvijas Aizsardzības ministrijas atpūtas nometnē "Pipariņos", Gaujmalē pie Cēsīm. Pirmajā salidojuma dienā tur pulcējās tuvu pie 500 dalībnieku - organizācijas biedri un viesi no visiem kontinentiem. Lielākā tiesa no tiem, protams, bija Latvijas Nacionālo DV nodaļu pārstāvji. Notika reģistrēšanās, atklāšana ar svētbrīdi (māc. J. Ginters) un apsveikumiem (D. Rubene, I. Graps, A. Rīvīte, V. Liepiņš, A. Bundulis, H. Miķelsons, A. Homka un citi). Sekoja referāti, galvenokārt, par pagājušajām, esošajām un priekšā stāvošajām aktualitātēm DV dzīvē. Referēja R. Kovtunenko, A. Kalvāns, J. Vaseļevskis, R. Jansons un V. Lācis. Sekoja debates un pusdienas pārtraukums. Tad daudzu koļu dziedāšana, mūzicēšana un deklamēšana. Lai minam tikai dažus no tiem ar piebildi, ka priekšnesumus izpildīja vīri, sievas, sirmgalvi un jaunatne. Rīgas bijušo leģionāru, Jelgavas un Saldus zemessargu, politiski represēto - Baltie Bērzi - koļi un Rēzeknes Nacionālo DV vanadžu ansambļi. Un kur tad vanadzēni ar organizācijas nozīmi pie jaunajām krūtīm un citu jauno censoņu saknīgās un mūzikālās melodijas. Skaists pienesums Latvijas kultūras dzīvei.

Tad pie mikroфона (joti laba skaņu sistēma) nāca katrs, kam bija kas sakāms par savu sasāpējušo sirdi. Bijušie un pēdējā kaļa dienā pieviltie leģionāri, visādu veidu represētie un mocītie, izsūtītie un vēl daudzi, daudzi stāstīja par bijušajiem kakla kungiem - okupantiem, kā arī par daudzējādā ziņā bezcerīgo nākotni.

Otrā salidojuma diena ar izbraukumiem uz vēsturiskām vietām Cēsu apkārtnē, sporta spēles un balle pulcināja mazāku dalībnieku skaitu, tāpat trešā diena, kuļa noslēdzās ar ligošanu līdz rīta gaismai. Vēl jāmin, ka salidojuma laikā darbojās loterija,

atspirdzinājumu novietne un trīsreizēja viesu paēdināšana katru dienu. Tur uguns kristības godam izturēja DV vanadzēs. Par lielo darbu savas tautas labā visiem vanagiem un vanadzēm domātā salidojuma izkārtšanā Pipariņos pie Cēsīm atbildīgā darītāja bija Nacionālo DV Latvijas apvienība. □

H. Miķelsons

"UTŌPIJA - NĀKOTNE"

Jūnijs, 1995. Nr. 1

DV Vācijā jaunatnes informatīvs izdevums. Klajā nācis DV jaunatnes pirmais izdevums ar domu utōpiju nākotnē īstenot, vienot jaunatni pasaules tālēs, lai pastāvētu. Impulss: Latviešu ģimnazijai Minsterē, Vācijas latviešu jaunatnes galvenam atbalsta centram, draud darbības izbeigšana. DV jaunatne iestājas par tās pastāvēšanu, jaunatnes iesaistīšanu DV rindās, ne tikai Vācijā, bet visā brīvā pasaulē, lai pasargātu visus latvietības centrus no sairšanas.

Par šādu DV jaunatnes domu raksta Kārlis Freibergs "Ar domu utōpiju īstenot".

Ja mēs skatāmies atpakaļ mūsu vēsturē, briesmu brīžos, kā 1918. g. Latvijas brīvības cīņu laikā, skolnieki un studenti stājās bruņotos spēkos. 1943. g. veidojās Latviešu leģions, kad Sarknā armija tuvojās Latvijas robežām. Tagad latviešu jaunatne, redzot briesmas mūsu kultūras centru un latvietības sairšanai, ceļas un aicina izmainīt domas un kopējā darbā saturēt 50 gados svešumā celtu. Žurnāla reportāžās "Tādi nu mēs esam" dzirdam Archibīskāpu E. E. Rozīti, Latvijas Republikas pārstāvi Bonnā Dr. R. Lappuķi, LR Saeimas deputāti Aidu Prēdeli un Latvijas armijas plkv. Edvinu Medni. Izdevumā ar rakstiem piedalās Oļģerts Mazarkēvics, DV Vācijas valdes priekšsēdis, Jānis Frišvalds, DV priekšnieks, Kārlis Freibergs, DV jaunatne, Imants Balodis, DV CV jaunatnes noz. vad., Līga Dambekalna, MLĢ koledžas klase, Mārtiņš Bērziņš, LCK valdes loc., Liene Pastore, MLĢ koledžas klase. Par sportu raksta M. Iecelnieks, Jānis Vaivars. Kā vieglāk ceļot - "ceļā ar ikšķi" - Andris Gobiņš, students Freiburgā. Humoram un atpūtai J. Vaivars un M. Iecelnieks. R. Ābelnieks, MLĢ skolotājs vēsturē, citē skaistākos izrakstus no MLĢ pārbaudījumiem vēsturē. Krustvārdu mikla vanagā - Artis Dobelis, DVJ.

Žurnāls pieprasāms izdevniecībā: K. Freibers, Sintperstrasē 46-6, D-81539 München, Deutschland. Katra cīņa pret šķietami nenovēršamo ir utōpija, bet vēsturē, un arī mūsu, ir uzvaras. DV ASV jauku piemēru rādīja: DV ASV gadskārtējos sarīkojumus kopsanāsmēs izkārtāja Klīvlāndē, aprīlī, DV apvienības jaunatne. Lai tad nu Vācijas DV jaunatnes pasākums "Utōpija-Nākotne" izvērstos par visas latviešu jaunatnes vienotāju mūsu svešuma "pozīciju" noturēšanā par labu Latvijai. □

Alfrēds Puķīte,

DV CV ideoloģiskās nozares vadītājs

PBLA JAU TRĪS GADUS RĪGĀ

Pirms 3 gadiem saulainā, 30. jūnija pēcpusdienā, Elizabetes ielā 63 atklāja Pasaules brīvo latviešu apvienības pārstāvniecību Rīgā. Atklāšanas svinībās bija ieradies kupls skaits Ministru Padomes locekļu ar priekšsēdētāju Ivaru Godmani priekšgalā. Visus saņēma vienmēr smaidošais PBLA priekšsēdis Gunārs Meierovics, kuļš vēsturisko notikumu atklāja ar īsu uzrunu. Starp viesiem bija arī ASV vēstnieks I. Siliņš ar kundzi un citas prominentes.

PBLA varēja būt gandarīta, ka daudzo gadu darbs cīņā par Latvijas neatkarības atjaunošanu bija beidzies ar vislielāko panākumu - neatkarīgas Latvijas valsts atjaunošanu. Nu bija laiks plašāk iesaistīties Latvijas jaunūzbūvē, kuļš PBLA bija gatava celt tiltu starp bijušo trimdu un atjaunoto Latviju.

Trīs gadus PBLA pārstāvniecība ir aizvadījusi kārtējot palīdzības darbu, programmu "Tālcinieki Latvijai", kā arī darboties kā satikšanās un informācijas centram no ārzemēm iebraukušajiem tautiešiem Rīgā. Ikmēneša otrajā piektdienā tiek rīkota satikšanās rietumu latviešiem groziņu vakara stilā.

PBLA pārstāvniecības pirmais lietvedis bija tagadējais Saeimas deputāts Pēteris Elferts, kuļš strādāja Latvijas Tautas frontes telpās jau vairāk nekā pusgadu pirms pārstāvniecības ofi-

ciālās atklāšanas pašreizējās telpās. Kad Minsteres PBLA birojs apvienojās ar pārstāvniecību Rīgā, viņam no Minsteres pievienojās Juris Lorencs. 1992. g. aprīlī darbā stājās Linda Kovaļevska, tagadējā pārstāvniecības vadītāja.

Kad 1993. g. vēlēšanās par Saeimas deputātu kļuva Pēteris Elferts, lietveža pienākumus pārņēma Juris Lorencs. Biroja darbiniekiem pievienojās Jāna Tetere no Lielbritānijas, gandrīz gadu nostrādājot kā biroja vietniece un "Talcinieki Latvijai" programmas vadītāja. Tagad jau gadu šo darbu veic Iveta Grava.

Ši gada pavasarī par Latvijas pārstāvi PBLA apstiprināja Ojāru Celli, kuŗa galvenie uzdevumi ir sekot Latvijas likumdošanai un rūpēties, lai tajā ievērotas tiktu arī ārzemju latviešu intereses, strādāt pie kopdarbības pasākumu tālākas izveidošanas starp bijušo trimdu un Latviju, kā arī rūpēties par abu pušu savstarpējo attiecību kopšanu un uzlabošanu.

PBLA pārstāvniecība palīdz iebraukušajiem rietumu latviešiem ar visdažādākajiem pakalpojumiem un padomu. Ja PBLA nevar pati palīdzēt, tā meklē padomu, kur griezties, lai atbildes atrastu. Pārstāvniecība cenšas izveidot arī šeit strādājošo un dzīvojošo rietumu latviešu sarakstu. Diemžēl, ne katrs, kas Latvijā ir ieradies, lai dzīvotu un darbotos, par to mums paziņo.

PBLA pārstāvniecības adrese ir Elizabetes ielā 63, dz. 3, Rīgā, LV 1050, Latvijā, tālr. 227210, fax (371) 7820176. Kad esat Rīgā, atnāciet mūs apciemot! Ja vajadzīgs padoms vai palīdzība, iespēju robežās centīsimies visiem izpalīdzēt, jo tas ir viens no mūsu daudzajiem pienākumiem. □

Ojārs Celle

1995. GADA 29. OKTOBRIS!

Atzīmējiet šo datumu savā kalendārā kā aizņemtu, jo tas ir datums, kuŗā jums būs atkal iespēja izbaudīt Rīgas Doma Zēnu kuŗa sniegto koncertu Sv. Andreja baznīcā, 383 Jarvis ielā, Toronto. Žēl, bet šoreiz Toronto būs vienīgā vieta Kanadā, kur koris uzstāsies. Toties ASV tam ir paredzēta plaša turneja, no krasta līdz krastam, kuŗā arī paredzēts kopējs koncerts ar pasaulslaveno Salt Lake Mormon Tabernacle Choir. Ir ievadītas sarunas, ar cerību, ka Doma Zēnu koris varētu ņemt daļību Apvienoto Nāciju 50 gadu jubilejas sarīkojumā Ņujorkā. Nav šaubu, ka šī kuŗa turneja atkal popularizēs Latviju un latviešu tautas augsto mākslas līmeni.

Pagājušā gada 18. novembrī, kad šī turneja jau bija plānošanas stādijā, toreizējais kultūras ministrs Jānis Dripe, izglītības ministrs Jānis Vaivads un prezidenta padomnieks kultūras jautājumos Raimonds Pauls, nāca ar sekojošu uzsaukumu.

Aicinām tautiešus un mūsu labvēļus visā pasaulē atbalstīt Rīgas Doma Zēnu kuŗa turneju Ziemeļamerikā 1995. gadā. Tās tiro finansiālo atlikumu paredzēts izliet Rīgas Doma kuŗa skolas darbības nostiprināšanai.

Rīgas Doma Zēnu kuŗa sniegums nes sevī izcilas mākslinieciskas vērtības. Tās neapšaubāmi spēs pievērst internacionālās sabiedrības uzmanību kā sev, tā mūsu Latvijai un latviešu tautai.

Rezultātā arī mūsu valsts izglītības sistēma būs tikai ieguvēja.

Arī mēs, šeit Kanadā, atkal varēsim ne tikai izbaudīt skaisto koncertu, bet līdz ar to finansiāli atbalstīt Rīgas Doma Zēnu kuŗa skolas darbu.

Protams, lielākais vairums MLB Ziņotāja lasītāju nedzīvo Toronto apkārtnē, bet, ja plānojat svētdien, 29. oktobra pēcpusdienā, būt Toronto, izmantojiet šo iespēju izbaudīt vērtīgu koncertu. Vietas būs numurētas, un, sākot ar septembra beigām, biļetes varēs dabūt Kanadas Latviešu Centrā Toronto, tel. (416) 759-4900. □

V. P.

GRĀMATAS

JAUNA GRĀMATA

Latvijā publicēta T. Puisāna grāmata angļu valodā - The emerging Nation, kas ir domāta kā aicinājums latviešu lasītājiem un arī rakstītājiem atbildēt vēl Latvijas vēsturē neatbildētu jautājumu: kā no baltu ciltīm cauri 700 gadu ilgo verdzības periodu, cauri izkaušanām, slimībām un dažāda veida pārtautošanām izveidojās latviešu tauta, kas savā nacionālajā apziņā bija tik

stipra, lai prasītu sev neatkarīgu nacionālu valsti 20. g. s. sākumā. Tas ir liels augšanas un veidošanās process, kam līdzīgu grūti atrast pasaules vēsturē. Šis jautājums Latvijas vēsturē līdz šim nekur nav apskatīts, kaut gan tas ir viens no vissvarīgākajiem, lai latvietis varētu saprast sevi individuāli, tā arī nacionālā nozīmē.

Grāmatai apakšvirsraksts ir: The path of agonizing development from Baltic tribalism to Latvian nationhood. Grāmata iedalīta 15 nodaļās, un kā izdevējs ir parakstījis: Centre of Baltic-Nordic History and Political studies, Rīga. 1995. Grāmata aptver 336 lpp., ieskaitot bagātu bibliogrāfiju un indeksu. Māksliniecisko apdari ir veicis Ivars Liepiņš un par redakciju atbild Dr. Phil. Juris Prikulis.

Autors ir pārliecināts, ka latviešu tautas nacionālās apziņas pamatus ir veidojusi folklorā. Un šini ziņā vissvarīgākais ir bijis 400 gadus garais Livonijas periods, kad visa baltu cilšu zeme gar Daugavas abiem krastiem bija apvienota vienā feodālās administrācijas struktūrā ar ciešamu pārticību, brīvību un drošību vienotās katoļu baznīcas pārvaldē. Katoļu baznīcas autoritāte un vara ierobežoja kungu patvaļu pār zemniekiem, dodot tiem pietiekošu brīvību praktizēt sentēvu paražas, kā mājās, tā arī sabiedrībā. Un par visām lietām, dodot zemniekiem brīvību radīt pašiem savas garīgas vērtības. Visi latviešu folkloristi atzīst, ka tautas gara mantu veidošanās ziedu laiki ir bijuši tieši 400 gadu garajā Livonijas periodā. Folklorā mums visiem ir viena kā formā, tā arī saturā, neskatoties uz izrunu dažādībām, dažādos valsts novados. Tā tad folklorā ir sniegusies pārticība robežām, deldējot vietējās lojalitātes, veidojot valodas vienveidības un definējot kopējās tradīcijas cilvēku savstarpējās attiecībās.

Atcerēsimies, ka kungu šķiru veidoja sveštautieši, kas neizpratnē un ar nicināšanu skatījās uz feodālā sabiedriskā zemākā slāņa garīgām vērtībām un praktizēja savu importēto kultūru, kas zemniekiem bija pilnīgi sveša. Tas zemniekus spieda meklēt savu kopējo garīgo veldzi un dalīties iespaidos ārpus cilšu robežām. Katoļu baznīca savā pārvaldē vienoja visus kā laicīgi, tā arī garīgi, arī kungu kārtā no baznīcas garīgajiem iespaidiem nebija brīva. Visu zemi Livonijas periodā valdīja viena simboliskā valdniece: Jaunava Marija. Vienīgā karaliene, kāda latviešu zemei kādreiz ir bijusi. Latviešu katoļi šo valdnieces simbolu ir paturējuši līdz šai dienai.

Reformācija šo pārvaldes struktūru iznīcināja, pavecot brīvu ceļu kungu patvaļai pār latviešu zemniekiem. Sākās zemnieku stāvokļa strauja pagrimšana. To visu paātrināja daudzie kuŗi, postīšana un slimības. Saskaldītā Livonija ārzemju spēkiem vairs nevarēja pretoties. Kungu šķīra iekšējo politisko vājumu izmantoja, apbruņoja sevi ar dažādām privilēģijām un nospieda zemniekus līdz verdzības stāvoklim. No protestantisko humanistu rakstiem mēs redzam: viņi runā par vienu zemnieku tautu (Bauern Volk) 16. g. s. vidū. Šai zemnieku tautai, jeb labāk sakot - šķīrai vēl nebija savas nacionālās apziņas, tāpēc par tautu, istā vārda nozīmē, to nevarētu saukt.

Nacionālā apziņa dzima Tautiskajā Romantismā, kas ievadīja arī Nacionālo Atmodu 19. g. s. vidū. Latviešu tautas nacionālai atmodai pamati ir meklējami folklorā. Tā tad latviešu nacionālisms ir folklorisks, ar saknēm katoliskajā Livonijas periodā.

Lai izveidotos nacionāli apzinīga tauta, tai nepietiek tikai ar kultūrtālu nacionālismu. Tautai ir jāpārdzīvo kopēji prieki un kopējas bēdas un jāattīsta kopēja griba savas garīgās vērtības paturēt un tālāk attīstīt. Kopēju bēdu un kopēju prieku latviešu tautai nav trūcis, neskatoties uz to, ka bēdu ir bijis vairāk, ne kā prieku. Te var minēt tikai dažus: daudzās zemnieku stichiskās sacelšanās, divas revolūcijas 1905. un 1917. g., strēlnieku varonīgās cīņas Rīgas pievārtē un valsts atbrīvošanas kuŗš. Valsts atbrīvošanas kuŗā latviešu kultūrtālais nacionālisms pirmo reizi vēsturē savienojās ar politiku un tāds tas ir palicis līdz šai dienai. Kopējās bēdas un kopējie prieki, kopējās neveiksmes un kopējie panākumi veido kopējo gribu savu nacionālo kultūru paturēt, tālāk veido un ar to lepoties citu tautu priekšā.

Tāds būtu isumā grāmata - The Emerging Nation saturs saskaņā ar autora domām. T. Puisāns nepretendē uz viņā uzskatu absolūto pareizību. Tur daudz kas vēl ir skaidrojams, labojams, papildinājams un debatējams. Bet ja šī veida domai rastos atbalsis, grāmata savu misiju būtu izpildījusi. Tālākais darbs piederētu jaunās paaudzes vēsturniekiem un rakstniekiem. No sava defensīvā nacionālisma latviešiem nav jākaunas. Latviešu

reiz ieguldīts \$ 250,000.-, bet tikpat liela summa ir arī centra bankas kontā, kas kopā iztaisu ap \$ 500,000.-. Ja kopējo centra vērtību, resp., kapiltālu izdala uz 185 centra biedru skaitu, tad katrs caurmērā piensies centram \$ 2,700.-. No 234 pensionāriem centrā par biedriem ir tikai 34 personas, tā tad 100 pensionāru nemaz neskaitās par centra biedriem. Pēc A. Pušpura aprēķina iznāk, ka, ja 24 personas aizdotu centram tikai \$ 1,000.-, 8 personas \$ 2,000.-, 4 personas \$ 5,000.- 2 personas \$ 10,000 un viena \$ 20,000.- tad paredzētā summa (\$ 100,000.-) skaitītos saziņmēta. Centra gada ienākumi aprēķināti uz \$ 30,000.-, bet izdevumi ap \$ 20,000, kas dod tīru peļņu \$ 10,000.- gadā. Šī kalkulācija nav tikai tukša fantāzija, bet gan reāls, sasniedzams aprēķins centra celtna izbūvei. Pēc A. Pušpura informācijas, viņš jau saņēmis piekrišanu no iespaidīga latviešu skaita, un, kā jau pirmajā gājienā, kad "trakie un plikie" uzvarēja, tā tas notikšot arī šoreiz, piebilda darbigais cendra jaunbūves idejas iesācējs. Šī projekta atbalstītāji lūgti sazināties par iespējamiem aizdevumiem ar A. Pušpuru, tel. 334-6502. □

Skrastiņu Indulis

@@@@@@@@@@@@@@@@

PARADUMAM LIELS SPĒKS

Montrealas latviešu saimei labi pazīstamais sabiedriskais darbinieks **Konstantīns Čaks**, kas, laikam, ir arī vienīgais gaŗo distanču skrējējs musu - latviešu vidū, pēdējo 2 nedēļu laikā piedalījies 3 gaŗo distanču skrējienos. Tā 11. jūnijā viņš piedalījās lielā Mont Rojal (Mount Royal) 18 km skrējienā, kas jau pašā sākumā veda pret kalnu. Kad augstākais punkts bija sasniegts, ceļš veda no kalna lejā. Šāda veida ceļa izvēle, kas jau skrējiena sākumā prasa kāpšanu kalnā, esot viens no grūtākajiem, kas skrējējiem radot neapraŗkstāmu piepūli. Otrās sacikstes notika 18. jūnijā, Īl Bizard (Isle Brizard) rajonā, un tās iezīmējās ar 12 km gaŗu distanci, bet trešās - 25. jūnijā populārā Bromleika (Brome Lake) 20 km distancē, kur skrējiena ceļš ved apkārt skaistam ezeram.

Te jāpiemin, ka gandrīz visos 3 skrējienos temperatūra turējās ap 26-32% C, kas dažam labam radija grūtības, uzturoties stundu vai pāris āŗpusē. K. Čaks izskrēja visas 3 distances ar saviem 69 gadiem, laikā, kad daudz jaunāki par viņu paguruma dēļ bija spiesti skrējienus uzdot. "Nu, godalgas jau nekādas nedabūju, tomēr izturēju un labu daļu vēl atstāju aiz sevis, bet visu skrējiena laiku jutos kā izmazgāts un pat zeķes un skriešanas kurpes bija pilnas ar sviedrainu ūdeni," piebilda Konstantīns, kas vēl savos "jaunības" gados nav nācis isti pie prāta. Daŗam atpūta ir šūpuļkrēslis, citam sviedriem pielijusi "darba" diena, kas šoreiz iekrita tieši Jāņu dienā. □

I. Skrastiņš

@@@@@@@@@@@@@@@@

CIEMIŅI KONCERTĒ CENTRĀ

Latvijas mākslinieki Margarita Vilcāne un Ojārs Grinbergs, savas koncerta turnejas pa Ziemeļameriku ietvaros, š. g. 3. jūnijā koncertēja latviešu centrā. Tos klausīties bija ieradušies ap 70 montrealiešu, kas, neskatoties uz lietainu laiku, bija mēŗojuši ceļu uz centru. Abus solistus pavadīja komponists-piānists Uldis Marhilēvičš, un tajā visvairāk dominēja mūsu pazīstamā Latvijas komponista Raimonda Paula dziesmas.

Šo sarikojumu atklāja un klausītājus ar māksliniekiem iepazīstināja DV Montrealas nod. valdes priekšnieks B. Innus, pie kuŗa ciemiņi bija apmetušies. Noslēgumā, B. Innusa aicināti, tie kopā ar māksliniekiem kopīgi noziedāja dziesmu.

Margaritas un Ojāra koncertā dzirdējam daudz jaunu R. Paula vēl līdz šim nedzirdētu melodiju, kas daŗu reizi izskanēja diezgan paskarbi, bet jau otrajā daļā varējam klausīties dažas pazīstamākas melodijas romantiskākā ietēŗpā.

Šo koncertu bija sarikojusi DV Montrealas nodaļas valde kopīgi ar nodaļas čaklajām vanadzēm, kuŗas koncertniekus pacienāja ar cepumiem, maizītēm un spēŗa raušiem, kuŗus bija sagatavojušas Astra Bēŗziņa, Marija Venera, Hedija Ozoliņa, Betija Metuma, Elza Ķivīte, Anna Skujiņa un Ilga Strautiņa. Savām rosīgām vanadzēm pateicību izteica vanadzū priekšiece Ērika Vitiņa, ne tikai par veikto darbu, bet arī par atteikšanos no atmaksas par izlietotiem produktiem cepumu sagatavošanai. Tas esot viņu ziedojums vanadzēm un vispār DV Montrealas

nodaļai. Pie atspirdzinājumu galda čakli rikojās pats sarikojumu daļas vadītājs J. Verners, kas vislabāk pāŗzina produktu kvalitāti un arī to krājumus. Vanadzes ar šo sarikojumu un cienasta devu DV Montrealas nodaļai nopelnījušas mazliet pāŗi par \$ 100.-. □

Skrastiņu Indulis

PATEICĪBA

DV Montrealas nodaļas valde izsaka sirsnīgu pateicību visiem atsaucīgiem tautiešiem, kuŗi atbalstījuši mūsu 14. jūnija ziedojumu vāŗšanas akciju ar sekojošiem ziedojumiem:

\$ 2.00 - Valentīne Rutkis.

\$ 4.00 - Jānis Leitens.

\$ 10.00 - J. Ezerosis, K. Irbitis, Velta Vaivads, L. Kalniņš, G. Smilga, Māra Valdmane-Demandt, A. Stigners.

\$ 15.00 - I. Klaiše, Inese Ortmanis, Helena Bēŗziņa, Milda Ozols, Eleonora Krūmājs.

\$ 20.00 - Marta Ēŗglis, A. Skaidrais, E. Gailis, A. R. Reiss, I. Rambachs, Zelma Kušils, Zenat Viesnievskis, H. un I. Dekmeieri, Irma Valdmane, H. Romāns, K. Timermanis, Ilze Kalniņa, J. Gributs, J. Bilinskis, Elizabete Kirstukas, U. Lūsis.

\$ 25.00 - Katrine Pētersone, Lidija Stadiņa, J. Lukstiņš, P. Zuŗevs, Vilma Ulmanis, Antoŗina Bremze, Lidija Grins, Helēna Šmits, Ausma Valters, Alma Abrams, E. Reveliņš, H. Žvigulis, Jadviga Gasparoviča, E. Skujiņš, O. Kreiŗmanis, M. Štauers, Dagmāra Ziediņa, S. Opolnieks.

\$ 30.00 - O. Rozentāls, A. Pušpurs, E. Krūze, J. Birze, Velta Tomsons, Rita Bungay, J. Ierasts, K. Dreijeris, Spidola Zariņa, V. Ozols.

\$ 35.00 - A. Sproģis, Ņina Kupcis, Aina Kabulis, Dr. Antonija Tiltiņa.

\$ 40.00 - L. un E. Varslavāni, A. Krievs, K. Ivanovskis, V. Klētnieks, J. Ķivītis.

\$ 50.00 - A. Oboruns, J. Začs, A. Laizāns, G. un I. Strautiņi, Elza Āboliņa, J. Greizis, A. Bēŗziņš, J. Kalacis, E. Balulis, Anta Paabo, Alma Gūtmanis, A. Skuja, A. Lepše, K. Čaks, J. Graudiņš, I. Skrastiņš.

\$ 60.00 - V. un A. Paegles.

\$ 75.00 - J. Metums, A. Krauklis, J. Odiņš.

\$ 85.00 - A. un D. Zariņi.

\$ 100.00 - K. Deksnis, B. Innus, E. Platups, A. Apinis, T. Kraulis, Valija Grunde, E. Auders.

\$ 150.00 - V. A. Panga.

No 96 ziedotājiem kopā ir ienācis \$ 3,581.00.

Tika izsūtītas 183 ziedojumu aplokšnes, bet, kā redziet, atsaukušies ir tikai mazliet vairāk kā puse. Būtu patīkami redzēt kuplāku atsaukušos saimi, kā arī vairāk jaunu ziedotāju vāŗdus mūsu sarakstā. Ja arī ziedotu tikai dažus dolāŗus, tad tomēr arī ar tiem mums būtu iespēja iepriecināt bāŗeņus, daudzbēŗnu ģimenes, kā arī vecos leģionāŗus. Viņi, nebaidādamies no nāves, aizsargāja mūsu robeŗas no iebrucējiem. Lidz ar to mums daŗdziem radās iespēja paglābties rietumos. Ja kāds vēlētos ziedot, bet nebūtu saņēmis ziedojumu aplokšni, to varētu darīt - zvanot A. Zariņam, tel. 744-2293. Būsim pateicīgi par katru ziedojumu.

Nobeigšu ar vāŗdiem:

"Visas takas baltos ziedos tiem, kas ziedo."

Paldies Jums ikvienam par sniegto atbalstu!

A. Zariņš,
DV Montrealas nodaļas
Aprūpes daļas vadītājs

Ievietojiet
savus paziņojumus un pateicības
MLB Ziņotājā!

CENTRA PROJEKTS

Montrealas Latviešu Sabiedriskais Centrs ir sadūšojies samērā lielam projektam - celtņa izbūvei.

Pilsētas valde ļaus izdarīt vajadzīgo piebūvi, kur iebūvēt celtni.

Ja viss ies labi, celtņa iesvētīšanu varēs izdarīt šoruden - Centra gada svētku jubilejas svinībās.

Techniskais izkārtojums ir jau iesākts.

Projekta finansiālais parēķins prasa \$ 100.000.-.

Kā to realizēt?

Montrealā dzīvo ap 6000 latvieši. Lielākā daļa no tiem nāk uz Centru un bauda tās priekšrocības, kādas dod sava saiešanas vieta. Bet patreiz Centram ir tikai 185 biedri. Tas nozīmē, ka uz katru biedru ir divi, kas nav biedri.

Ja 100 patreizējie nebiedri aizdotu Centram \$ 1,000.- katrs (tādā veidā kļūstot par Centra biedru), celtņa būves finansiālais plāns būtu realizēts.

Vai tas ir pārāk liels upuris?

Dažiem tas tā varētu būt, bet lielākai daļai tas noteikti ir pa spēkam.

Līdz šim Centra pirkšanā un uzlabojumos ir ieguldīti ap \$ 250,000.00. Un Centra bnoguldījumos uz termu ir ap \$ 250,000.00. Tātad kopā Centrā ir ieguldīti \$ 500,000.-.

Un to ir panākuši 185 biedri!

Iznāk, ka caurmēra biedra devums Centram ir ap \$ 2,700.00.

Tagad ir izdevība arī pārējiem kļūt par Centra biedriem, aizdodot Centram \$ 1,000.00.

Kā Centrs domā tos aizdevumus atmaksāt?

Centra gadskārtējie ienākumi ir ap \$ 30,000.00; un Centra uzturēšanas izdevumi ir ap \$ 20,000.00. Tā tad katru gadu Centrs varētu atmaksāt \$ 10,000.00. Un 10 gados aizdotā summa būtu atmaksāta.

Šis ir lietišķs projekts. Centra valde aicina ikvienu Montrealas latvieti(biedru vai nebiedru) atbalstīt šo projektu. Negaidiet, lai kāds Jums lūdzas, bet paši ņemiet iniciatīvu un piezvaniet Centra kasierim **Augustam Pušpuram**, tel. 334-6502, lai gūtu papildus informāciju un pārrunātu šo lietu zem "četrām acīm".

Centra valde

KO DARA DAUGAVAS VANAGI MONTREALĀ?

Mūsu DV Montrealas nodaļas valdes darba atbalstītājiem un mērķu veicinātājiem ziņojam, ka pēdējais saiņu sūtījums jau sasniedz Rīgu un ka sākam jau saņemt atbildes par saiņu piegādi mājās, sākot ar 22. maiju. Ceram, ka arī visi adresāti saņem savus sūtījumus un šoreiz negadījumi izpaliks, kā tas bija dažos gadījumos ar iepriekšējiem sūtījumiem. Esam darījuši visu savās spējās, lai šādi gadījumi neatkārtotos, bet, diemžēl, šajās palīdzības akcijās mēs neesam vienīgie, kas tajās iesaistīti, un, otrkārt, apstākļi mūsu dzimtenē visiem ir zināmi, kad godīgums un atbildība nekatreiz stāv pirmajā vietā.

Ar pēdējo saiņu akciju, sevišķi uz Latgali tika nosūtīti ap 80% sabiedriskās palīdzības saiņu, kuņus sarūpēja - sasaiņoja mūsu nodaļas vanadzēs un vanagi.

Maija mēneša beigās no savas dzimtenes - Latgales apciemojuma atgriezās mūsu nodaļas kasieris Konstantīns Čaks, kas savā Latvijas braucienā tika apmeklējis vairākas bērnu novietnes, bērnu namus un, varētu teikt, arī slimu bērnu aprūpes vietas Latgalē, sev līdz atvedot bēdīgus tur esošā stāvokļa vērtējumus. To visu var izteikt nedaudz vārdos: neiedomājama nabadzība, trūkums, nespēja bēdīgos apstākļus uzlabot, komunistu atstātais morālais posts un Latvijas okupantu dzijas garīga sabrukuma iezīmes, tik bieži redzamas arī jaunākā paaudzē. Abos Latvijas apciemojumos bēdīgā stāvokļa izvērtēšanā un informācijas ievākšanā nākotnes palīdzībai Konstantīns visus ceļā un apmeklēšanas izdevumus sedza ne tikai pats no savas kabatas, bet tur - Latgalē arī atstāja savus Kanadā pirktos aparatus un atgriezās ar iemainītiem, nenosakāma gada Latvijā gatavotiem apaviem. Viņš vēroja arī sūtīto apavu saņēmēju - bērnu izteiktu prieku par savā mūžā neredzētām dāvanām - jauniem apaviem, kā

AMBER



GLOBUS

Latviešu uzņēmums ar profesionālu pieredzi

PAKALPOJUMI

BALTIJAS VALSTĪS

Birojs Montrealā: 1625 Duff Court, # 412

Lachine, P. Q. H8S 1E5

☎ (514) 637-9495

SAIŅI AR GAISA SATIKSMI

◆ katru nedēļu; sasniedz Rīgu 5 dienās

SŪTĪJUMI AR KUĢI

◆ katru otro nedēļu,

◆ visi sūtījumi garantēti un apdrošināti,

◆ pieņem saiņus Jūsu mājās.

SŪTĀM SAGATAVOTUS PĀRTIKAS SAIŅUS

◆ pieprasiet mūsu cenrādi.

GARANTĒTA UN APDROŠINĀTA DOLĀRU PIEGĀDE LATVIJĀ

◆ naudas pārvedumi Kanadas un ASV dolāros.

RŪPĒJATIES PAR NAUDAS SAŅĒMĒJA DROŠĪBU!

◆ nevienam netiek izpausts naudas saņēmēja vārds,

◆ nevienam netiek izpausta sūtītā naudas summa

ari daļu trūkumcietēju izteiktu samierināšanos un iecietību ar apstākļiem, kuņus mūsu valdībai nav izdevies vēl uzlabot. "Gan jau mēs kautkā iztiksim un pārdzīvosim!" bija vārdi, kuņus puda vairākas mutes.

Sekojojot mūsu bijušā DV Montrealas nodaļas priekšnieka Jāņa Norvela vēlējumam ziedu vietā viņa bērnu gadījumā sazīmētā nauda visa tiek nogādāta Latgales trūkumcietēju bērnu atbalstam. Savā pēdējā braucienā uz Latviju K. Čaks aizveda un arī izdalīja \$ 2,850.- daļu no sazīmētās naudas - \$ 3,900.- - šādām iestādēm vai arī ģimenēm. \$ 300.- Rēzeknes Logopediskā internātskolai Rēzeknē, direktoram J. Rožukalnam, kas arī pateicās par saņemtiem apaviem, bet lūdza vēl citus bērniem no 7-17 gadiem, kā arī video kameru, domātu teātra grupu sacensībām. \$ 300.- Naujenes bērnu namam Vecpils pagastā, vadītāja dir. V. Murāne arī izteikusi lūgumu pēc apaviem, apģērbiem, gultas veļas un mēbeļiem. \$ 200.- Baltinavas speciālai internātskolai Baltinavā, dir. V. Andžāne, kur atrodas 29 bērni no 9-17 gadus veci. \$ 250.- Rudzātu speciālai internātskolai Preiļu rajonā ar dir. J. Vjaksi. \$ 400.- Daugavpils bērņu aprūpes centram "Kalkūni" ar 109 bērniem un dir. A. Popsujēviču; bērnu vecums - sākot ar 6 mēnešiem līdz 13 gadiem. Lūdz palagus, autiņus, rotaļlietas, apavus, drēbes. \$ 300.- Kalupes bērnu namam Kalupes pagastā ar dir. J. Vucānu; bērni vecumā no 2-18 gadiem; lūdz apavus, drēbes, palagus. \$ 400.- Raudas speciālai internātskolai Šēderes pag., Daugavpils rajonā, lūdz rakstāmlietas, gultas veļu, burtnīcas. Skolā mācās bērni no 7-17 gadiem. \$ 200.- Viktorijas Saulītes 6 bērnu ģimenei un arī \$ 200.- Viktora Veličko 8 bērnu ģimenei, kā arī \$ 100.- Ilonas Sangovičas ārstēšanās izdevumiem. \$ 200.- Irēnes Laižānes 8 bērnu ģimenei Ludzā, kur 11 cilvēku dzīvo ap 600 kv. pēdu lielā platībā.

Vēl atlikušos \$ 1,050.- sadalīšanai Latgales bērniem uz Latviju pārvedis un nodos pēc valdes ieskatiem DV KV kasieris Bruno Logins.

Savā pēdējā valdes sēdē DV Montrealas nod. valde, atsaucoties Saulgriežu vidusskolas lūgumam Latgalē, atvēlēja \$ 500.- lielu summu skolas atbalstam. Mūsu darba atbalstītājiem ziņojam, ka vēl arvien iespējams iegādāties bērnu apavus par ļoti izdevīgām cenām, kā mums to paziņojis apavu pārdevējs. Nodaļas valde arī nolēma \$ 1,000.- ārstēšanās izdevumu segšanai Ilonai Sangovičiai.

Jauna vēsturiska grāmata "Uz eziņas galvu liku" otrā daļa tikko iznākusi un pirmais sūtījums jau sasniedzis šo krastu. Līdzīgi I daļai, arī šo II daļu izdevusi Latvijas Nacionālo DV vadība Rīgā un tās cena ar piesūšanu ir \$ 39.-, bet pirmās, kas arī vēl dabūjama ierobežotā skaitā, ir

Š 30.- Šajā otrajā grāmatā ir 430 lpp. un ap 100 fotogrāfiju, kuŗas redzami mūsu nacionālie partizāni viņu daudzajās, uz dzīvību vai nāvi, ciņas pret Latvijas okupantiem. Tajās ir aprakstītas aculiecinieku un vēl dzīvo partizānu ciņas Latvijas rmežos pēckāŗa gados. Šis grāmatas redaktors Aleksandrs Kalvāns ievadā raksta: "Otrā pasaules kaŗa beigu akorda un pret mūsu Tēvijas atbreiŗeŗo okupāciju vērstā partizānu kaŗa sākuma 50 gadskāŗtas atcerei. To bezbailīgo Latvijas dēlu un meitu piemiņai, kuŗu vārdi ar asinīm ierakstīti drosmīgo Daugavas Vanagu cilti un tautas vēsturē."

Grāmatā ir arī simtiem Latvijas nacionālo partizānu, viņu vadītāju, grupu vārdi, dzimšanas dati un arī viņu likteņi, kā arī tajā laikā lietotie segvārdi. Partizānu ciņas piedalījuŗies, ne tikai mūsu bijuŗie leģionāri, aizsargi un citi nacionāli noskaŗoti latvieŗi, bet arī sievietes-meitenes, kuŗu jaunās dzīvības izdzēsa mūsu paŗu nodevēŗi un Latvijas okupanti - krievi.

Katra latvieŗa grāmatu plauktā jābūt vismaz 4 grāmatām - Bibelei, A. Grina "Dvēŗeŗu puteņis", A. Silgaila "Latvieŗu leģions" un A. Kalvāna "Uz eŗiņas galvu liku" abām daļām. Pedējās 3 liecina par mūsu tautas lielo sāŗju ceļu, mūŗam neaizmirstamiem upuriem, neaprakstāmo spēju upurēties Latvijas un latvieŗu tautas pastāvēŗšanā. Vai to, ko pierādīja pasaulei divas mūsu tautas pedējās paaudzes, spēŗ atkāŗtot mūsu ŗodienas jaunā audze Latvijā un sveŗumā, ir jautājums, kuŗam nav atbildes.

Otrā daļā "Uz eŗiņas galvu liku" ap 50 autoru - partizānu kauju līdzcēlītāju atņiņu stātos ir liecības pāri par 2500 pretoŗanās apvidos, kā arī saraksts par čekistu noslepkavotiem vai sagūŗstītiem partizāniem. Laba daļa informācijas ŗemta no slepeniem čekas dokumentiem par ciņām pret nacionāliem partizāniem un ŗo kauju rezultātiem, kas līdz ŗim nebija nekur publicēti. ŗo abu grāmatu izdevēŗu - Nacionālo DV Apv. Latvijā mēŗķis ir sagādāt līdzekļus, lai ar ŗim vēsturiskām grāmatām tiktu apgādātas arī Latvijas skolu bibliotēkas, kuŗām pašām trūkst līdzekļu to iegādei.

Grāmatas var pasūtīnāt pie mūsu DV Montreas nodaljas kasieŗa K. Čaka, adrese: 112 Westcliffe Ave., Pointe Claire, QC, H9R 1M6, tāŗ. 697-4630, vai pie aprŗupes daļas vad. A. Zariņa, adrese: 475 Tait St., Ville St. Laurent, QC, H4M 2K6, tāŗ. 744-2293, piesūtot samaksu par pirmo ŗ 30.- un otro daļu ŗ 39.-, kopā par abām ŗ 69.-. Pasūtīnājumus pieŗemam tikai ar iepriekŗēŗu samaksu. Sazīmējot kopēŗu grāmatu pasūtīnātāju skaitu, mēs tās izŗūtīsim no LNDV pārstāvniecības Kanadā (Ainas Selgas). Jums ziņosīm par grāmatu saŗemšanu. Tās tad varēsīm izdalīt mūsu pensionāru ik mēneŗa sanāksmēs.

Kā pirmā, tā arī otrā daļa katru lasītāju novedis atpakaļ pagātnē pie notikumiem, asiņainā eŗkŗŗu ceļā, kādu gāja mūsu bijuŗie leģionāri, bijuŗie aizsargi, Latvijas armijas piederīgie, skolnieki un studenti, visi, kas iesaistījās Latvijas nacionālo partizānu kustībā, lai stātos pretīm brutālī, meŗonīgai, neķītrai varai, kuŗas mēŗķis bija iznīcināt latvijū tautu un sabradāt Latvijū. Atcerēsīmies partizānu ciņas Latvijā pirms 50 gadiem: atcerēsīmies tos, kas nepazīna bailes, kuŗiem Latvijas bieŗie meŗi deva patvērumu gadus 5, 10 un pat 15. Lieksīm galvas pazemībā tām mātēm un tēvīem, kas izaudzināja ŗos droŗsirdīgos dēlus un meitas - Latvijas nacionālos partizānus.

Atgādinām, ka vēl arvien dabūjamas LNDV izdotās broŗūras "Vēstnesis" pedējie numuri par ŗ 3.- gabalā. Dabūjami mūsu pensionāru sanāksmēs. Ieskatāties - Jums iepatīksies!

Skrastiņu Indulis

AIZSAULES CEĻOS

ARVĪDS SKAIDRAIS

Tikai daŗus mēneŗus pēc ezerkalnieŗa Pauļa Gerges ŗis zemes ceļu atstāšanas otrajā saulē viņam pievienojās arī viens no viņa tuvākajiem draugiem, varētu teikt darba un jo vairāk atpūtas brīŗu līdzgaitniekiem leģionārs Arvīds Skaidrais.

II pasaules kaŗŗ Arvida dzīve bija atstājis nedziedīnāmas brūces, kas viņu traucēja visu mūŗu. Būdams plkv. Skaitlauka artilēristu vienībā, kādai granātai kritot ļoti tuvu, Arvīds tika kontuzēts. Rezultātā viņŗ jau kopŗ jaunēķļa gadiem bija daļēji zaudējis dzirdi. Neskatoties uz visu to, izpostīto jaunību, bojāto veselību, Arvīds vienmēŗ bija dzīves priecīgs, iecietīgs, mūŗikas cienītājs, bet par visu vairāk viņŗ vienmēŗ dzīvi piedalījās DV darbā un mēŗķu sekmēŗšanā. No darba un pienākumu pildīšanas viņŗ nekad neatteicās, vienmēŗ bija izpalīdzīgs un atsaucīgs.

Arvīds Skaidrais piedzima 1923. gada 23. jūlijā sava tēva, pēc amata kalēja, pāŗjuntē. Negaidot viņu pāŗsteidz sirds kaite smagā veidā. Kaut gan tūdaļ ievietots Laŗutes (Lachute) slimnīcā, ārstiem vairs neizdevās glābt viņa dzīvību. Tā 1995. g. 3. jūnijā viņŗ aizvēŗa acis uz mūŗu. Arvīds Skaidrais bija arī Beļģijā, Zedelghēmas gūstekņu nometnē. No turienes viņŗ izceļoja uz Angliju un strādāja lauksaimniecībā.

Pēc Anglija nostrādāta, ligumā paredzētā laikā, Arvīds dodas uz Kanadu un pievienojas Voldemāra Janītēna grupas meŗa darbu strādniekiem, ar "buldozeri" taisnīdams jaunus ceļus Ezerkalnos. Vēlāk atrod citu darbu lielajā Paskala uzņēmumā pie jaunu restorānu celŗanas, bet ar 65 gadu sasņieŗšanu dodas pensijā uz Ezerkalniem, kur pats uzcēlīs sev māju. Daudz laikā pavadījis skaŗu plaŗu un skaŗu lēnu pārskaŗoŗšanā, kas savā ziņā bija Arvida jājamais zirdziņŗ.

ŗajā saulē Arvidam paliek māsa Latvijā, divas pusmāŗas un māŗica, kā arī labs bars draugu un domu biedru.

Arvida Skaidrā mirstīgās atliekas pāŗpelnoja, bet viņa pelnus, sekojot viņa paŗa izteiktai vēlmei, apbedīs Rotā, Katsķijos. Viņa testamenta lietu

kāŗtoŗana atstāta, pēc Arvida norādījumiem, bijuŗā DV Montreas nodaljas valdes priekŗŗēŗa Jāņa Gributa dēlam, kas rūpēsies par tā pareizu izpildīšanu un novēlēŗjumu sadali.

Tā, laika tecējumā, viens pēc otra aiziet viņsaulē vecie, II pasaules kaŗa dalībnieki, un gadu no gada retākas rīndas mums kļūŗt.

Skrastiņu Indulis

JEAN-CHRISTIAN SALETES

1995. gada 5. jūnijā tragiskā nāvē pēkŗŗpi miris Jean-Christian Saletes, Noras un Jean-Pierre dēls.

Viņŗ bija nepilnus 40 gadus vecs. ŗi gada pavasārī piedalījās īpaŗā darbu skatē Latvieŗu centrā ar vairākām savām fotogrāfijām. Vairākas viņa fotogrāfijas ievietotas Mount Allison Universitātes First Encounter žurnālā, 15./16. dubultnumurā.

Viņu pedējā gaitā izvadīja 10. jūnijā. Guldīs St. Andrew's East kapsētā.

Pēc viņa sēro vecāki un paziņŗ pulks.

R.

**ERNA PEIKA
Dz. Jansons**

1995. gada 23. jūnijā, Montrealā, mirusi Erna Peika, dz. Jansons.

Viņa dzimusi 1911. gada 23. oktobrī, Vecpiebalgā, Latvijā. Montrealā dzīvoja pie dēla Ulŗa un vedēķlas Celine, kuŗu ģīmenē aug 2 mazmeitas, kas apmeklējuŗas Montreas latvieŗu skolu un kas abas nodarbojas ar mūŗicēŗšanu. Sabiedrībā viņŗ redzējam tad, kad sarīķojumos uzstājas mazmeitas.

Viņu piemin dēls ar ģīmenei un citi tuvinieki.

R.

MLB ZINAS

GADA SAPULCE

MLB gadskāŗtējo gada sapulci, kas notīka 11. maijā, Latvieŗu centrā, vadīja M. ŗtauers, bet pierakstīja Inese Ortmane. Sapulces dalībnieki noklausījās biedrības priekŗŗnieka M. ŗtauera, kasīeres A. Porietes-Bedard, sarīķojumu vad. U. Lūŗa, bibliotēkāŗa J. Birzes un rev. kom. priekŗŗēŗa E. Bārdīņa ziņojumus, kuŗus visus pieŗēma vienbalsīgi (Priekŗŗnieka un kasīeres ziņojumus sniegsīm nāķamajā MLB Ziņotāja numurā). 1994./5. darbības gadā kopā iepemts \$ 25,932.06, bet izdots \$ 26,088.70, dodot niecīgu \$ 156.64 iztrūkumu.

Pāŗrunājot MLB turpmāķo darbu, atzīna, ka viss iegāŗies labās un ierastās slīdēs. Tādēļ nekādas lielāķas pāŗmaiņas neparedzēja. Darbu turpinās tāpat, kā līdz ŗim. Tādēļ paturēja līdzŗīnējos maksājumus: iestāŗšanās - ŗ 5.-, biedru gada maksu - ŗ 10.-; MLB Ziņotāja abonementa maksas valdei ir tiesības paaugŗstināt par ŗ 2.50 katrā kategorijā, ja Kanadas pasts paaugŗstinātu pasta līķmes. Pieŗēma valdes sabalansēto budŗeta projektu 1995./6. darbības gadam \$ 25.050.00 apmēŗos, kā ienākumus, tā izdevumos. 80 % no tā paredzēti MLB Ziņotāja izdoŗanas seŗŗšanai.

Par MLB priekŗŗnieķu atkal ievēlēja Māŗtiņu ŗtauveru, bet valdē - Jani Birzi, Viesturu Hūnu, Robertu Klaiŗi, Uldi Lūŗi, Inesi Ortmani, Anitu Poriet-Bedard, Ilgu ŗtauveri un Dagmāŗu Ziedīņu. Revīzijas komisijā - Elmāŗu Bārdīņu, Elgu Čops, Albertu Krievu un Valdi Ozolu.

Gada sapulce ilga nepilnu stundu. Pēc tās sapulces dalībnieki pakavējas pie tases tējas vai kafijas un cepumiem. Sekoja draudzīgas pāŗrunas par paveikto un veicamo. Varētu vēlēties, ka sapulcē piedalītos vairāk dalībnieķu gan no biedru, gan plaŗāķas sabiedrības saimes.

R.

MLB valde 1995./6. darbības gadam:

- priekŗŗnieķs - Māŗtiņŗ ŗtauers,
- priekŗŗnieķa vietnieķs - Roberts Klaiŗe,
- sekretāŗe - Inese Ortmane,
- kasīere un MLB Ziņotāja administrātorē - Anita Poriete-Bedard,
- bibliotēkāŗs - Jānis Birze,
- sarīķojumu daļas vadītājs - Uldis Lūŗis,
- valdes locekļi - Viesturs Hūns,
- Ilga ŗtauvere,
- Dagmāŗa Ziedīņa.

Revīzijas komisija:

- priekŗŗsēdis - Elmāŗŗ Bārdīņŗ,
 - locekļi - Elga Čops, Alberts Krievs, Valdis Ozols.
- MLB delegāts LNAK padomē:** Roberts Klaiŗe.

Laipni lūdzam līdzŗīnējos un jaunus dalībnieķus gatavoties gadskāŗtējam MLB māŗas cepumu un lietiskāŗ māķsklas priekŗŗmetu tirdziņam, kas notīks ŗi gada 4. novembrī, Latvieŗu centrā, 3955 Provost ielā. Jūŗu līdzdalība ŗim pasāķumam ļoti, ļoti nepiecieŗama un svarīga, jo reprezentējamies ar to vietējā kanadieŗu sabiedrībā. Kanadieŗi ŗo sarīķojumu apmeklē kuŗlā skaitā un atstāj savus līdzekļus MLB mēŗķu sekmēŗšanai. Par atsaucību jau iepriekŗējs paldies! Plaŗāķa informāķija sekos turpmāķajos MLB Ziņotāja numuros.

Valde

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marciļ ielā.
Ev.-lut. Trisvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašinā, tālrunis 634-4082

30. jūlijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes kārtējais dievkalpojums.
Māc. Rasma Caune.
plkst. 14:30, apmēram, turpat, ev.-lut. Trisvienības draudzes ārkārtas sapulce. Draudzes mācītājas vēlēšana. Kandidē māc. Rasma Caune. Pēc vēlēšanām pārrunās Porvo dokumentu "Vienoti misijā un kalpošanā" par sarunām starp Anglijas un Īrijas anglikāņu baznīcām un Ziemeļeiropas un Baltijas luterāņu baznīcām.
Draudzes locekļi aicināti piedalīties šajā nozīmīgajā ārkārtas sapulcē sevišķi kuplā skaitā.

2. augustā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme un g a d a s a p u l c e.
10. augustā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video lentes izrāde.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
27. augustā, plkst. 10:00, Tērvetē, Montrealas latviešu pensionāru apvienības izbraukums. Iespējama Otavas latviešu senioru kluba piedalīšanās. Izbraukuma laikā DV Montrealas nodaļa atzīmēs Brīvības cīņu atceri. Tajā referēs Imants Steprāns.

6. septembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
7. septembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video lentes izrāde.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
17. septembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
21. septembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video lentes izrāde.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
24. septembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu biedrības pankūku brokastis. Gatavojaties! Plašāka informācija nākamajā MLB Ziņotāja numurā.

Turpmākie Montrealas Latviešu Biedrības sarīkojumi:

24. septembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, pankūku brokastis. Plašāka informācija MLB Ziņotāja septembra numurā.
4. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, gadskārtējais mājas cepumu un lietiskās mākslas priekšmetu t i r d z i ņ š. Plašāka informācija vasaras otrā pusē.

MLB Z 1995 VII/VIII 1.060 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽĀ precizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasieri A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 27.50 vai \$ 22.50) \$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-)..... \$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai \$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem..... \$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju _____ \$ _____

MLB biedru maksu par 1994./5. darbības gadu \$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai \$ _____

Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruņa numurs) (paraksts)

♥ Leikšoras kamerorķestris diriģenta Andrā Gūtmaņa vadībā Kanadas dienā, 1. jūlijā, Pointklērā, atskaņoja Bēthovena un Sibeliusa kompozīcijas. Koncerts bija pulcīnājis ap 200 klausītāju, kuŗu vidū bija 16 latvieši. Neskatoties uz sevišķi karsto un sutīgo laiku, kāpēc diriģentam bija jānovelk svārkī, sniegums bija teicams un iepriecināja pulcējušos klasiskās mūzikas cienītājus. Diriģents A. Gūtmanis, kā parasts, izvilināja no saviem mūziķiem to labāko un uzdrošinājās, kad sutā bija noskaņojušies instrumenti, vienu no Sibeliusa darbiem sākt no gala. Paldies diriģentam, orķestrantiem un solistiem!

♥ Montrealas salas rietumu daļā lielceļam uz Toronto vairākās vietās ir satiksmes ugunis, kas bieži rada nopietnus nelaimes gadījumus, kuŗos dzīvību zaudējuši vairāki cilvēki. 22. jūnijā tur atkal notika drausmīga katastrofa, kuŗā kāda smagā transporta mašīna, kas izrādījies pārlādēta un kuŗu vadīja šoferis, kam bija atņemta braukšanas atļauja, uzdrāzās 9 auto mašīnām, nogalinot 2 braucējus un savainojot daudzus citus. Nelaimē kā pēdējo tā skārusi Veltas Gūtmanes, diriģenta A. Gūtmaņa dzīves biedres auto, kas ļoti bojāts. Braucēja Gūtmane laimīgā kārtā tikusi cauri ar zilumiem un neiedomājāmām izbailēm.

